PLANUL STRATEGIC DE DEZVOLTARE A COMUNEI CHIEȘD

JUDEȚUL SĂLAJ

2015-2020

Fundația CAMPP Cluj-Napoca

CUPRINS

CAPITOLUL I. CADRUL GENERAL.....4
1.1 **Istoric**.....4
1.2 **Cadrul fizico-geografic**.....4
1.3 **Fișa de prezentare a comunei** 6
1.4 **Date, sinteze ale observațiilor de teren și discuțiilor cu diverși actori locali**.....12
1.4.1 Infrastructura de transport.....12
1.4.2 Utilități.....13
1.4.3 Nivelul de dezvoltare.....15
1.4.4 Participare comunitară.....16
1.5 **Analiza principalilor indicatori locali**..... 17
1.5.1 Sumar.....17
1.5.2 Demografie.....17
1.5.3 Educație.....25
1.5.4 Administrație publică și capacitate administrativă.....27
1.5.5 Cultură și sport.....30
1.5.6 Societate civilă, sector asociativ.....31
1.5.7 Turism.....31

CAPITOLUL II. ANALIZA CADRULUI STRATEGIC.....32
2.1 Cadrul strategic la nivel european.....33
2.2 Cadrul strategic la nivel național.....36
2.3 Cadrul strategic la nivel regional.....61
2.4 Cadrul strategic la nivel județean.....70
2.5 Cadrul strategic la nivel local/ Concluziile analizei strategiilor anterioare.....71
2.6 Proiecte de investiții publice.....81
2.7 Concluzii generale.....86

CAPITOLUL III. ELABORAREA PLANULUI STRATEGIC DE DEZVOLTARE AL COMUNEI CHIEȘD.....90
3.1 **Analiza economică**.....90
3.1.1 Context.....90
3.1.2 Forța de muncă.....90
3.1.3 Agricultura.....93

3.1.4 Resurse minerale.....94
3.1.5 Analiza bugetului local.....95

3.2 **Cercetare vizând analiza calității vieții în comuna Chieșd**.....97
3.2.1 Metodologie.....98
3.2.2 Perspective generale asupra nivelului de trai.....101
3.2.3 Servicii publice și indicatori ai calității vieții.....104
3.2.4 Activitatea administrației publice locale.....119
3.2.5 Concluzii finale.....123
3.3 **Analiza calitativă preliminară**.....123
3.4 **Analiza SWOT- comuna Chieșd**.....127
3.5 **Profil strategic al comunei Chieșd**.....135
3.5.1 Probleme strategice.....135
3.5.2 Factori strategici cheie.....137
3.5.3 Dezvoltarea viziunii comunității comunei Chieșd (2015-2020).....138
3.5.4 Identificarea avantajelor comparative și competitive.....139
3.5.5 Opțiuni strategice.....140
3.6 **Programe operaționale pentru perioada 2015-2020**.....142

CAPITOLUL I

CADRUL GENERAL

1.1 Istoric

Aşezarea Chieşdului este atestată din anul 1323, sub denumirea de Chieşdul Toutesc şi Chieşdul Românesc, cel dintâi aflându-se situat în sud-vestul comunei de azi, spre coasta Firpotului lângă valea cu acelaşi nume, iar Chieşdul Românesc era situat în gura văii ce vine dinspre pădurea Vaca, în dreptul satului Corund, judeţul Satu Mare, pe locul numit ”Văraştină” de la Chieşdul de azi spre nord-vest.

În jurul anului 1461 într-o consemnare apar Chieşdului Românesc cu 80 de locuitori şi Chieşdul Unguresc cu 120 de locuitori, şi satul Sighetu-Silvaniei cu 80 de locuitori.

În urma colonizării, populaţia comunei creşte, schimbându-se simţitor structura naţională. În anul 1847, numărul populaţiei era de 397 de suflete, în anul 1890 comuna avea 1140 locuitori din care români erau 935, unguri 202, germani 2, evrei 1, iar numărul caselor se ridica la 224.

În monografia Sălajului (1908) de D. Stoica şi I.P. Lazăr se arată că la acea dată Chieşdul avea 2005 case cu 1373 locuitori, de religie greco-catolică., cu o şcoală confesională şi învăţător calificat, existând o biserică de lemn construită la începutul secolului XVIII.

Încărcarea istorică este dată de două biserici de lemn, cu valoare de monumente naţionale, una fiind situată în satul Chieşd, datând din anul 1715 şi cealaltă în satul Sighetu Silvaniei, datând din 1726, starea de conservare a acestora fiind bună. Tot cu valoare istorică este şi ”Gorunul lui Mihai Viteazu”, din satul Colonia Sighetu Silvaniei, care reprezintă totodată o atracţie turistică. Legenda acestui gorun datează din perioada expediţiei lui Mihai Viteazu din aprilie 1601, care îndreptându-se spre Guruslău, pe valea Zalăului, a trecut şi pe teritoriul comunei Chieşd.

1.2 Cadrul fizico-geografic

Comuna Chieşd este situată în partea de nord a judeţului Sălaj, la nord-vest de municipiul Zalău, mărginindu-se cu judeţul Satu Mare la nord şi având ca sate învecinate: la nord-comunele Bogdand şi Supuru de Jos (jud. Satu Mare), la vest-comunele Bobota şi Şărmăşag, la sud-comuna Bocşa şi la est-comunele Bogdand (jud. Satu Mare) şi Şamşud. Comuna are o suprafaţă administrativă de 4344 ha. Populaţia stabilă a comunei conform recensământului

din 2011 este de 2420 de locuitori. Din punct de vedere administrativ-teritorial are în componența sa 3 sate:

-Chieșd, reședința de comună, cu o populație de 1853 de locuitori

-Sighetu Silvaniei, cu 492 de locuitori

-Colonia Sighetu Silvaniei, cu 75 de locuitori.

Distanța față de orașul reședință de județ este de 36 km și față de cel mai apropiat oraș-Șimleu Silvaniei, este de 20 km. Comuna este situată la 11 km de calea ferată Carei-Jibou și de șoseaua națională F1 (E81). Legătura centrului de comună cu exteriorul se realizează, pe care rutieră, prin drumul județean DJ 108F, care face legătura spre nord cu județul Satu Mare, în direcția Supuru de Jos, iar spre sud cu localitatea Șărmășag, unde intersectează drumul european E81. Legătura satelor componente cu centrul de comună se realizează prin drumuri comunale, respectiv satul Sighetu Silvaniei este situat la 3,8 km pe drumul comunal DC 3, iar Colonia Sighetu Silvaniei la 3,3 km pe drumul comunal DC 3A. Comuna nu dispune de cale ferată, cea mai apropiată stație fiind în localitatea Șărmășag, situată la o distanță de 8 km.

Relieful predominant este cel deluros, format din dealuri joase cu altitudini cuprinse intre 250-320 m, care aparțin ca geneză dealurilor Silvaniei. Din punct de vedere geologic cea mai mare extensiune în suprafață o au depozitele panoniene, descrise ca având în bază un orizont grosier, detritic, nisipos cu elemente de pietrişuri, peste care se suprapun argile şi marne argiloase cu intercalaţii de nisipuri. Partea superioară a stratelor de vârstă panoniană devine nisipoasă sau este alcătuită din pietrişuri. Acestea din urmă, pietrişurile, prezente pe toate culmile, sunt considerate ca aparţinând unei vechi structuri piemontane (pliocen superior) care s-a constituit la baza măgurilor cristaline (Măgura Şimleului) şi care, în timp, a fost distrusă de eroziunea remontantă a afluenţilor râurilor Crasna şi Zalău.

Din punct de vedere *hidrografic*, teritoriul comunei se încadrează în bazinul râului Crasna și este traversat de la S la N de văile Sighetului și Chiesdului, iar de la E la V de Valea Mija. Pe teritoriul localității Chieșd se găsește un izvor de apă minerală sulfuroasă, bicarbonată, calcică, magnezică și hipotonă, care este recomandată în cura internă.

Vegetatia caracteristică este de păduri de foioase și pajiști folosite ca pășuni și fânete. Teritoriul comunei Chieșd se încadrează, prin caracteristicile vegetaţiei, zonei forestiere, subzonei stejarului, având astăzi numai resturi de păduri de gorun, păduri de stejar pedunculat în amestec, uneori cu cer şi alte specii de foioase. Dintre toate asociaţiile de plante din natură, fitocenozele forestiere exercită cea mai mare acţiune transformatoare asupra mediului geografic. Complexitatea ecosistemelor forestiere naturale este determinată de organizarea lor superioară, de marea diversitate a structurii, de stratificarea complicată a comunităţii de viaţă.

În afară de vegetaţia forestieră, suprafeţe relativ mari sunt acoperite de pajişti, respectiv de diferite tipuri de asociaţii vegetale naturale erbacee. Pajiştile au fost şi sunt folosite încă din cele mai vechi timpuri, fie ca păşune, fie ca fâneaţă, cu toate că, odată cu trecerea la creşterea intensivă a animalelor rolul acestora s-a diminuat oarecum, întrucât baza furajeră s-a diversificat mult. Pajiştile din zonă sunt, în cea mai mare parte, de natură secundară, instalate spontan, după intervenţia omului, în locul vegetaţiei primare defrişate (pădure), acestea fiind încă puternic influenţate de factorii naturali.

Solurile specifice sunt cele brune de pădure podzolite și podzolice. Fertilitatea naturală a solului permite producții de cereale de cca. 2500-3500 kg de boabe/ha.

Clima. Prin poziția sa comuna se încadrează în sectorul cu climă continentală moderată, caracteristic regiunilor vestice și nord-vestice ale țării. Precipitațiile medii anuale sunt de 700-800 mm, iar vânturile dominante sunt din sectorul vestic.

1.3 Fișa de prezentare a comunei

Date generale

Comuna	Chieșd
Județul	Sălaj
Teritoriul administrativ-suprafața	4344 ha
Localități aparținătoare	Chieșd, Sighetu Silvaniei, Colonia Sighetu Silvaniei
Adresa Consiliului Local	Chieșd, nr. 376, com. Chieșd, jud. Sălaj
Primar	Catana Ioan
Distanța până la reședința de județ	36 km

Situația funciară

Suprafața	**Ha**	**%**
Suprafața totală	4344	100
Suprafața agricolă după modul de folosință	2852	65
Suprafața arabilă	1781	40
Suprafața-livezi și pepiniere pomicole	70	1
Suprafața-pășuni	662	15
Suprafața-fânețe	339	7

Suprafața neagricolă	1492	34
Suprafața-ape și stuf	21	0.1
Suprafața-căi de comunicații	86	1
Suprafața-curți și clădiri	122	2
Suprafața-vegetație forestieră	1224	28
Suprafața-teren neproductiv	39	0.5

Situația demografică (conform fișei localității)

Situația demografică	Naționalități
Populația totală:2599	Români:2236
Femei:1307	Maghiari:120
Bărbați:1292	Rromi:243

Forța de muncă

Salariați-număr mediu
Salariați în agricultură-20
Salariați în industria prelucrătoare-25
Salariați în comerț-6
Salariați în construcții-20
Salariați în transporturi și poștă-3
Salariați în învățământ-24
Salariați în administrația publică-40
Salariați în sănătate și asistență socială-6
Salariați în activități financiare, bancare și de asigurări-3

Utilități

Rețea alimentare energie electrică: 25 km
Rețea alimentare apă potabilă- în execuție
Rețea canalizare- În execuție
Stație de epurare- da, executată
Rețea alimentare cu gaz- nu

Căi de acces- drum județean 108 F
Telefonie fixă- Telekom, Digi- Rcs, Rds
Telefonie mobilă- Orange, Vodafone
Acces internet, prin operatorul de telefonie mobilă și fixă- da
Sistem de transport în comun- transport microbuz cu plecare la ora 7 și 8.
Colectarea deșeurilor- operator privat- SC AVE SALAJ

Specific local

Relief: deluros
Ape curgătoare: Valea Maja, Valea Chieșd , Valea Sighetului
Lacuri: un bazin piscicol
Resurse naturale: cărbune-lignit
Altitudinea maximă: 600 m
Surse de poluare: risc de poluare de la fermele agricole
Grad seismic: scăzut
Rezervații: nu
Monumente istorice și de arhitectură: Biserica de lemn din Chieșd, Biserica de lemn din Sighetu Silvaniei

Cadrul demografic (socio-demografic)

Număr locuitori și gospodării pe localități (populația totală conform fisei localității)

Localitatea	**Total locuitori (populație totală)**	**Număr gospodării**	**Locuitori ce revin la o gospodărie**
Chieșd	1937	740	2,61
Sighetu Silvaniei	602	238	2,52
Colonia Sighetu Silvaniei	60	50	1,2

Confesiuni: Ortodoxă : 82,6 %

Reformată: 4,05%

Penticostală: 5,08%

Baptistă: 5,37%

Studii de fezabilitate existente:

1. Extindere alimentare cu apă și canalizare
2. Construire poldere și amenajare văi
3. Înființare spații verzi în comuna Chieșd
4. Construire capele în Chiesd și Sighetu Silvaniei
5. Restaurare, conservare și punerea în valoare a Bisericii de lemn din Chieșd
6. Restaurare, conservare și punerea în valoare a Bisericii de lemn din Sighetu Silvaniei

Activități de tip industrial și de construcții:

Specificația	**Total**	**Agricultură**	**Industrie**	**Comerț**	**Servicii**
Societăți comerciale	8	4	1	1	2
Cooperație	0	0	0	0	0
Asociații Familiale	4	1	0	3	0
Persoane Fizice autorizate	16	11	1	1	3

Activități agricole și zootehnice:

Specificare	**Suprafața în ha**	**Suprafața în % din total**
Suprafața totală, din care:	4344	
1. Teren agricol, din care	2852	65
-teren arabil	1781	40
-pășuni	662	15
-fânațe	339	7
-livezi	70	1
2. Păduri	1224	28
3. Alte terenuri, din care:	268	
-construcții	122	2
-ape	21	0,01
-terenuri neproductive	39	0,02
-drumuri	86	1

Unități de producție cu profil agricol sau care prestează servicii în agricultură:

1. SC TRANSCONSTRUCT SRL

2. SC PROVITAL SRL

3. SC DOMIPOR SRL

3. SC TAMMY&JOE SRL

Efectivele de animale existente în com. Chieșd:

-Taurine total:	402
-din care vaci și bivolițe:	360
-Porcine total:	560
-din care scroafe:	20
-Ovine total:	4070
-din care oi mame:	3950

-Păsări total:	7000
-din care găini ouătoare:	6000

Producția de la animale:

Anul 2014	U/M	Cantitatea
Producția de carne (sacrificări)	TO	60
Producția de lapte de vacă și bivoliță	HL	720
Producția de lână	TO	16
Producția de ouă	MII/buc	877

Silvicultura:

Suprafață totală:1224 ha

Sistemul educațional:

Nr. de unități de învățământ (pe sate)-Chieșd -2, Sighetu Silvaniei-1

Structura personalului din sistemul de învățământ:

–personal didactic: 22 persoane

-personal auxiliar: 2 persoane

-personal didactic în invățământul preșcolar: 6 persoane

-personal didactic în învățământul primar: 8 persoane

-personal didactic în învățământul gimnazial: 8 persoane

Structura elevilor din sistemul educațional al comunei

-elevi înscriși: 276

-elevi înscriși în învățământul primar: 148

-elevi înscriși în învățământul gimnazial: 128

Sistemul de sănătate

-nr. medici: 3 din care, medici familie: 1, medici stomatologi: 2

1.4 Date, sinteze ale observațiilor de teren și discuțiilor cu diverși actori locali

1.4.1 Infrastructura de transport

La nivelul Uniunii Europene o rețea unificată de transport (TEN-T) este planificată a se realiza până în anul 2050, astfel încât cea mai mare parte a cetățenilor și a companiilor din Europa să se afle la cel mult 30 de minute de rețeaua-„afluent". Rețeaua are două componente, rețeaua centrală și rețeaua globală. Aceste rețele s-au prefigurat și în România, comuna Chieșd îndeplinind deja formal acest deziderat prin situarea în proximitatea drumul E81 Satu Mare – Cluj-Napoca ce face parte din reteaua globală a TEN-T. Accesul la această cale majoră se face prin comuna Șărmășag, distanța fiind de11 km și poate fi străbătută în cca 20 de minute. Calitatea drumului de acces însă mai poate suporta îmbunătățiri.

Principalele căi de transport în comună sunt:

DJ 108 F Chieșd – Șărmășag-Șimleu Silvaniei

DC 3 Chieșd – Sighetu Silvaniei

DC 3A Chieșd – Colonia Sighet.

Starea drumurilor este în general bună, dar drumul de acces în comună, DJ 108F care prezintă o tramă din beton pe o lungime de 7 km necesita reabilitare. Drumurile comunale, care fac legătura cu satele aparținătoare, sunt asfaltate și se află în stare bună. Ulițele în Chieșd și Sighetu Silvaniei au o lungime de 20 km și sunt doar pietruite, iar momentan există o investiție pentru asfaltare pe întreaga lungime în baza OUG nr. 28/2014, iar în luna ianuarie 2015 a semnat contractul de lucrări (Proiect de modernizare a drumurilor de interes local). În satul Colonia Sighetu Silvaniei exista o singură uliță (DC 3A) care s-a asfaltat pe fonduri europene.

Orașele importante cele mai apropiate sunt: Zalău, la o distanță de 36 km, Satu Mare, la o distanță de 60 de km și Cluj-Napoca, la o distanță de 135 km.

Situația actuală a drumurilor este prezentată pe scurt în tabelul următor:

Nr crt	Denumire drum	Număr km	Stare drum	Observații
1	Drumul județean 108 F	10	7 km –betonat 3 km-asfaltat	
2	Drumul comunal DC 3 Chieșd-Sighetu Silvaniei	3,8	Asfaltat	

3	Drumul comunal DC 2 Sighetu Silvaniei –Sălăjeni	3	Asfaltat parțial, doar pe teritoriul comunei	În com. Bocșa există un proiect de asfaltare a acestui drum, început
4	Drumul comunal DC 3A Chieșd-Colonia Sighetu Silvaniei	3	Asfaltat	
5	Drumuri agricole	14,22	Pământ	Proiect depus pe Măsura 125 – nefinanțat

Tabel 1: Situația drumurilor din comuna Chieșd. Sursa: date furnizate de primăria comunei

Este important de menționat faptul că majoritatea proiectelor de infrastructură de transport propuse pentru perioada 2009-2014 sunt în curs de finalizare, unele fiind finalizate, precum și faptul că cele mai multe proiecte de investiții publice s-au axat pe dezvoltarea acestui tip de infrastructură, pentru dezvoltarea vieții economice și facilitarea accesului în comună.

Administrația publică locală încă are în plan dezvoltarea infrastructurii prin activități precum: pietruirea străzilor și ulițelor și căilor de acces pe terenurile agricole, păduri și vii, modernizarea drumurilor de legătură între localitatea Chieșd și satele aparținătoare, dar și construirea unor podețe și punți pietonale. Pentru toate drumurile și strazile din sate, care necesită modernizare, la data analizei sunt întocmite studii de fezabilitate.

Utilități

a. Serviciul de alimentare cu apă, canalizare şi epurare a apelor uzate

În prezent există 14,7 km reţea de alimentare cu apă potabilă, din care 7,2 km reţea în satul Chieşd, 5,4 km reţea în satul Sighetu Silvaniei şi 2,1 km reţea în satul Colonia Sighetu Silvaniei. Există reţea de canalizare în satul Chieşd pe o distaţă de 7,2 km cu diametrul de 350 mm şi în satul Sighetu Silvaniei pe o distanţă de 5,4 km cu acelaşi diametru. Satul Colonia Sighetu Silvaniei nu dispune de reţea de canalizare, însă pentru perioada următoare Consiliul Local Chieşd doreşte să dezvolte un proiect care vizează construirea canalizării pe o distanţă de 1 km. În acest proiect este cuprinsă şi realizarea staţiei de epurare şi tratare a apelor reziduale. În prezent documentaţia este depusă pe FEADR. Un alt proiect aflat în curs de implementare este realizarea reţelei de alimentare cu apă potabilă în comuna Chieşd pe o distanţă de 19 km.

În prezent, obiectivele propuse sunt în curs de execuție, în procent de 90% fiind incluse în proiectul ”Alimentare cu apă și canalizare”, restul fiind în cadrul proiectului ”Extindere alimentare cu apă și canalizare”- proiect tehnic, existând și proceduri de includere în Programul național de dezvoltare locală, în baza OUG nr. 28/2013.

Un procent de 70% dintre locuințe dețin instalații proprii de apă, cu evacuarea în fose septice.

b. Serviciul de salubrizare a localităţilor

În prezent, o parte din serviciul de salubritate este concesionat unei firme private, SC Ave Sălaj, care asigură acest serviciu și în comunele Șărmășag și Crișeni. Această firmă transportă deșeurile la o rampă din comuna Crișeni. Pe raza comunei Chieşd există o platformă pentru colectarea selectivă a gunoiului menajer, însă aceasta se află în conservare.

c. Serviciul de iluminat public

În vederea asigurării accesului egal şi nediscriminatoriu al populaţiei din comuna Chieșd la un serviciu de iluminat public (reglementat prin dispoziţiile Legii nr. 230/2006) care să respecte standardele de calitate stabilite la nivel naţional**,** Consiliul Local Chieșd şi-a propus ca obiectiv două proiecte, şi anume realizarea lucrărilor de reabilitare a reţelei de iluminat public şi optimizarea sistemului de iluminat public.

Până în prezent, lucrările de reabilitare și modernizare a sistemului de iluminat public sunt parțial finalizate, restul urmând să fie finalizate în cursul anului 2015. Până în momentul de față, s-au schimbat 100 corpuri de iluminat cu alte corpuri performante, mai economice, pe toată lungimea drumului județean 108 F și pe DC 3 în satul Chieșd.

Alimentarea cu energie electrică a comunei Chieșd este realizată într-un procent de 100%, existând de regulă solicitări de extindere odată cu extinderea intravilanului localităților.

Un procent de 80% din locuințe utilizează buteliile de aragaz, în comună neexistând o rețea de alimentare cu gaze naturale. Cele mai apropiate magistrale de transport gaze se află în comuna Hereclean, la o distanță de 25 de km.

Serviciile de telefonie fixă au o arie de acoperire de 10%, telefonia mobilă de 70%, existând arii neacoperite de semnal. Recepția posturilor de televiziune se face într-un procent

de 100% din suprafața comunei. Internetul ocupă și el un procent de 5% din suprafața comunei, 40% dintre gospodării fiind conectate la internet.

1.4.3. Nivelul de dezvoltare

Indicele dezvoltarii sociale a localitatilor (IDSL) este aplicabil si pentru comune și pentru orase. Indicele are valori calculate pentru toate comunele și orașele țării la nivelul anului 2008. Acest indice poate fii utilizat și pentru stratificarea localităților în funcție de nivelul de dezvoltare în esantioanele naționale. Conform acestei startificări, în județul Sălaj există 5 comune dezvoltate (Sărmășag, Nușfalău, Crișeni, Bocșa și Pericei), 27 de comune cu dezvoltare medie și 24 de comune sărace (sursa:https://sites.google.com/site/dumitrusandu/bazededate). Comuna Chieșd, cu un scor de 47 se situează în rândul comunelor mediu dezvoltate.

Indicele local al dezvoltării umane (ILDU) este un indice compozit, dezvoltat pe ideea Indexului Dezvoltării Umane (Națiunile Unite), de către sociologul Dumitru Sandu, pentru aproape toate unitățile administrativ teritoriale din țară. Acest indice compozit include patru aspecte ale dezvoltării umane: capital uman (nivelul de educație a populației), capitalul de sănătate (speranța de viață la naștere), capitalul vital (vârsta medie a populației adulte de cel puțin 18 ani) și capitalul material (suprafața locuibilă/casă) și consumul de gaze de la nivel de localitate, raportat la populație.

Evoluția indicelui local al dezvoltării umane (ILDU), calculat [1]pentru anii 2002 și 2011 indică o situație pozitivă a acestuia pentru comuna Chieșd, saltul calitativ fiind mai mare decât cel al altor comune din ruralul periferic (Camăr, Cizer), dar mai mic decât al altor comune situate în zona periurbană sau cu acces la căi majore de comunicație, cum ar fi Bocșa sau Hereclean.

	Chieșd	Rural județean	Cizer	Camăr	Bocșa	Hereclean
ILDU 2011	**57**	51.9	43.8	50.5	61.8	60
ILDU 2002	**46.6**	40	38.3	44	51.1	42.6

Tabel 2: Evoluția ILDU pentru comuna Chieșd în comparație cu alte comune din județ

[1] Sursa https://sites.google.com/site/dumitrusandu/bazededate

Un clasament al acestui indicator pentru comunele din județ raportat la 2011 plasează Chieșdul pe locul 15 din 56 de comune. Se poate observa de asemenea situarea comunei în funcție de acești indicatori, peste media ruralului județean în ambele perioade pentru care există date.

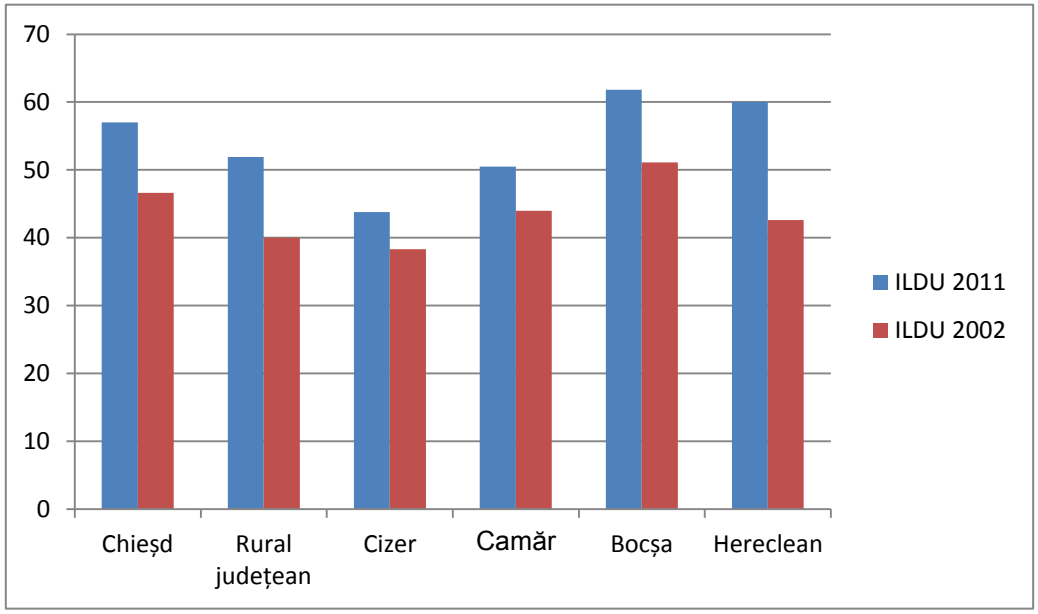

Figura 1: ILDU pentru anii 2002 și 2011 comparativ cu alte comune

Participare comunitară

În comuna Chieșd, comunitatea a fost implicată în mod participativ, în elaborarea celor două cicluri de planificare strategică, cel din 2007 și cel din 2009, prin participarea și consultarea tuturor grupurilor socio-demografice din comunitate. În anul 2006, a fost înființat, prin dispoziția primarului, Comitetul Organizațional de pe lângă Primăria Chieșd, având drept scop consultarea comunitară și dezbaterea publică, în vederea identificării necesităților și a domeniilor de interes ale cetățenilor. Acest comitet are și rolul de a identifica propunerile cetățenilor privind liderii locali informali, care să facă parte din Comitetul de Elaborare a Planului Strategic. A existat și un facilitator, care a instruit membrii în utilizarea de metode de abordare și consultare a comunității, precum: organizarea de focus-grupuri, dezbaterea publică, interviul, chestionarul, ședința de analiză.

Comitetul Organizațional a efectuat și o cercetare la nivelul comunei Chieșd, pentru identificarea principalelor probleme ridicate de cetățeni care necesită rezolvare, cât și pentru identificarea liderilor locali care să reprezinte comunitatea în Comitetul Local de Dezvoltare

Socio-Economică. Pentru efectuarea acestei cercetări, s-au organizat patru focus grupuri, s-au aplicat chestionare la un număr de 60 de gospodării și s-au luat interviuri la 30 de cetățeni din cele trei localități ale comunei.

Comitetul de Dezvoltare Locală Socio-Economică a fost constituit în baza propunerilor exprimate de cetățeni, în cadrul acestor focus grupuri analizate în sedința Comitetului Organizațional. Membrii propuși au fost consultați de către Comitetul Organizațional privind dorința de a face parte din Comitetul de dezvoltare. În plus, cu această ocazie, a fost aprobat și Regulamentul de Organizare și Funcționare al CDSE.

Un alt exemplu de participare comunitară în această comună este așa-numitul ”Twinning rural” (rețea/network) în scopul schimbului de informații între localități cu privire la utilizarea celor mai bune practici în managementul rural sau cel de proiect. În plus, Comuna Chieșd face parte din două asociații: ADI Valea Zalăului și ADI Simion Bărnuțiu.

1.4 Analiza principalilor indicatori

1.4.4 Sumar

Analiza datelor statistice majore privind comuna Chieșd este un prim pas pentru a înțelege problemele sistemice cu care se confruntă comunitatea, dar și oportunitățile pe care aceasta le are pentru a se dezvolta. Analiza vizează dimensiunea demografică, educațională, de sănătate, administrativă, evidențiind principalele trenduri privind fiecare dintre acestea.

1.4.5 Demografie

a. Evoluția demografică

Înaintea prezentării situației privind evoluția populației comunei, este necesară clarificarea conceptului de populație. Așa cum se poate observa și în fișa statistică a fiecărei localități, datele privind populația sunt prezentate pentru populația legală și populația stabilă. Populația legală este cea cu domiciliul în unitatea administrativă analizată. Populația stabilă reprezintă totalul persoanelor cu domiciliul în comună și se calculează pe baza datelor puse la dispoziție de către Direcția Județeană de Evidență a Populației. Populația stabilă se calculează pornind de la populația stabilă de la recensământ la care, în fiecare dintre anii din recensăminte, se adaugă născuții și se scad decedații, migrația externă fiind într-o oarecare măsură omisă, deoarece nu se iau în calcul decât schimbările de domiciliu (adică practic de cetățenie). În studii și analize se preferă utilizarea populației stabile, fiind considerată mai

apropiată de populația de facto a zonei, deoarece nu include persoanele cu domiciliul formal în localitatea respectivă, dar plecate pentru o perioadă mai mare de timp (mai mare de un an). Sunt incluse însă persoanele cu domiciliul legal în altă localitate, dar care locuiesc (au reședința) de fapt în localitatea evaluată/analizată. Evoluția populației comunei în perioada 2002-2013 se prezintă astfel:

Anul	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Populația	2691	2676	2669	2665	2626	2597	2600	2607	2595	2595	2578	2567

Tabelul 2: Evoluția populației în intervalul 2002-2013. Sursa: date INS

Din tabelul de mai sus se poate observa o scădere constantă a populației în perioada 2002-2007, urmând apoi o creștere până în 2009, din anul 2010 având loc o mică scădere a numărului de persoane, însă nu foarte semnificativă.

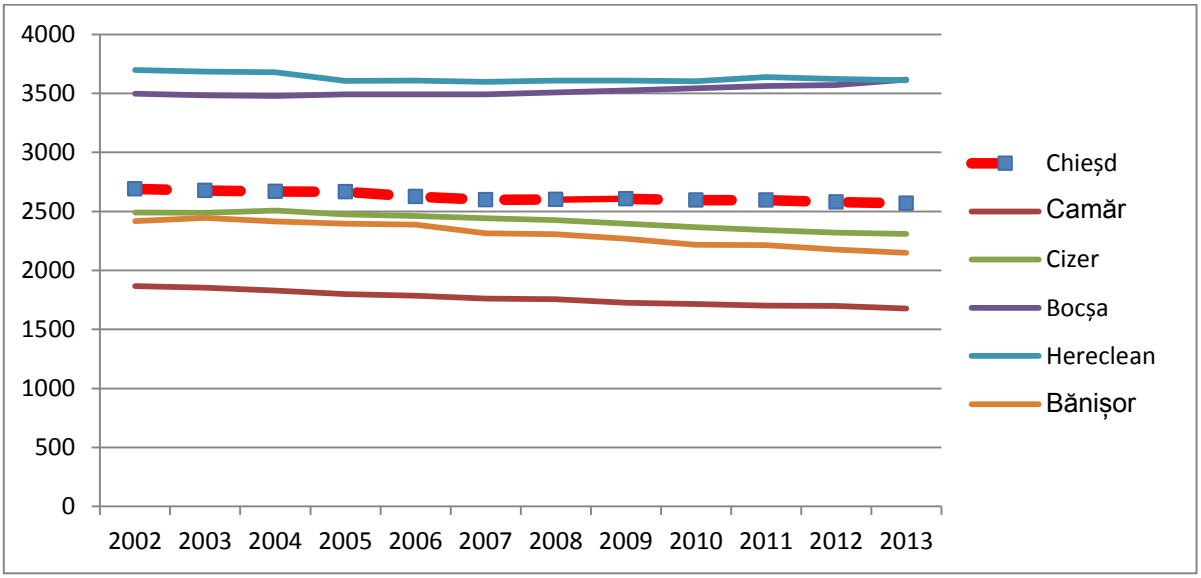

Figura 2: Evoluția populației comunei Chieșd, comparativ cu alte comune. Sursa: calcule proprii pe baza datelor INS.

În comparație cu alte comune (Camăr, Cizer, Bocșa, Hereclean și Bănișor), trendul populației stabile este asemănător cu cel al comunelor din accesi categorie și diferit de cel al comunelor mari, Hereclean, care aparent s-a menținut constant, și Bocșa care a înregistrat o ușoară creștere, potrivit graficului de mai sus.

b. Îmbătrânirea populației

La 1 ianuarie 2013 populația comunei este de 2572 de locuitori cu domiciliul stabil, din care 1260 bărbați și 1312 femei. Piramida populației de mai jos, din Figura 2, evidențiază un proces normal de întinerire a populației, ilustrat de numărul ridicat al populației tinere de

la baza piramidei. Se constată un număr semnificativ al populației între 24 și 50 de ani, ceea ce poate fi benefic pe termen mediu, evoluția aceasta semnificând o menținere a competitivității în privința populației în vârstă de muncă, dar și un consum mai ridicat, însă per total forța de muncă activă există și va putea asigura pe viitor dezvoltarea comunei și atragerea investitorilor.

Vârsta	Bărbați	Femei
0- 4 ani	52	95
5- 9 ani	97	85
10-14 ani	87	101
15-19 ani	88	98
20-24 ani	97	98
25-29 ani	108	94
30-34 ani	93	95
35-39 ani	118	79
40-44 ani	134	105
45-49 ani	101	79
50-54 ani	64	40
55-59 ani	51	59
60-64 ani	45	59
65-69 ani	31	56
70-74 ani	40	77
75-79 ani	28	49
80-84 ani	17	32
85 ani si peste	9	11

Tabel 3: Populația pe categorii de vârstă, în funcție de sex. Sursa: INS

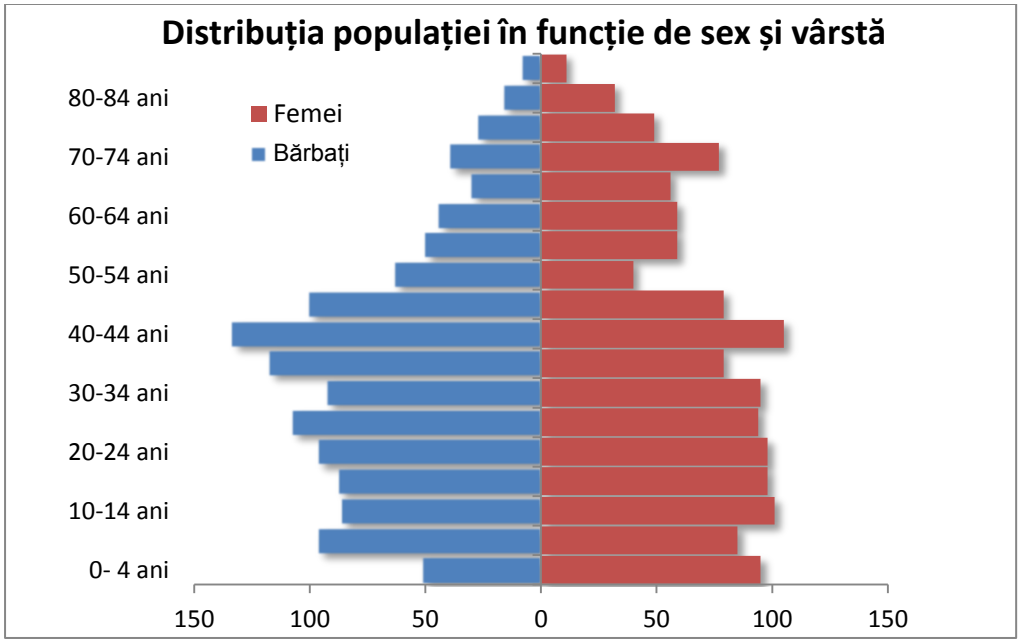

Figura 3: Piramida populației din Chieșd, 2013. Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

c. Natalitate și mortalitate

Pentru a analiza în mod adecvat demografia comunei din punct de vedere al natalității și mortalității, precum și a sporului natural, vom începe prin a defini termenii cheie:
-natalitatea reprezintă un indice rezultat din raportarea nou-născuților vii la mia de locuitori într-o anumită perioadă de timp și care indică frecvența nașterilor în cadrul unei populații date;
-mortalitatea este un indice rezultat din raportarea numărului de decese dintr-o populație, la o mie de locuitori, pe un anumit teritoriu;
-sporul natural al unei populații, raportat la o anumită perioadă de timp, reprezintă diferența dintre numărul nou-născuților vii și numărul decedaților (diferența dintre natalitate și mortalitate); acesta poate fi pozitiv (nr. nou-născuților este mai mare decât nr. decedaților), negativ (numărul nou-născuților este mai mic decât nr. decedaților) sau zero;

-rata sporului natural este diferența dintre rata generală a natalității și rata generală a mortalității în anul de referință și evidențiază evaluarea demografică a mișcării naturale a populației.

Sporul natural negativ survine pe de o parte pe fondul creșterii numărului de decese, iar pe de altă parte pe fondul scăderii numărului nașterilor. Problema cea mai mare care a determinat acest spor negativ record este scăderea la minimul istoric a nașterilor. În anul 2012, în țara noastră s-au născut doar nouă copii la 1.000 de locuitori, cel mai redus nivel din 1960, de când sunt colectate datele statistice. În mod cert, criza economică, riscul șomajului, creșterea dobânzilor la creditele bancare, îi face pe locuitori să ia decizia de a amâna nașterea unui copil pentru vremuri mai bune din punct de vedere financiar.

În tabelul nr. 3, sunt prezentate natalitatea, mortalitatea și sporul natural în perioada 2002-2013. Se constată variații ale sporului natural, acesta fiind predominant negativ, în anul 2006 având valoarea de -14, apoi urcând ușor până în anul 2010 când are o valoare pozitivă, 3, fiind singurul an în care s-au născut mai multe persoane decât cele ce au decedat, apoi fiind raportată din nou o scădere mare, ajungând la -13.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Născuți vii	41	39	38	42	30	33	30	31	33	23	27	26
Decedați	42	44	43	45	44	44	39	32	30	36	33	38
Spor natural	-1	-5	-5	-3	-14	-11	-9	-1	3	-13	-6	-12

Tabel 4: Evoluția sporului natural.Com. Chieșd. Sursa: calcule proprii pe baza datelor INS și a fișelor localității

Pentru a ilustra comparativ sporul natural de populație pentru comuna Chieșd, s-a calculat *sporul natural anual mediu* de populație (calculat ca media acestor valori pentru intervalul 2002-2013) pentru Chieșd și comunele de comparație Camăr, Cizer, Bocșa, Hereclean și Bănișor, Acest spor variază de la o comună la alta, comuna cu cel mai mare spor fiind Bocșa (-3,42), urmată de comuna Chieșd (-6,62), cel mai mic spor de populație avându-l comunele Hereclean (-29,67) și Bănișor (-29,83). Cu toate acestea, sporul natural este negativ în cazul tuturor comunelor. Sporul natural al comunei Chieșd poste fi privit și în corelație cu reprezentarea piramidei populației.

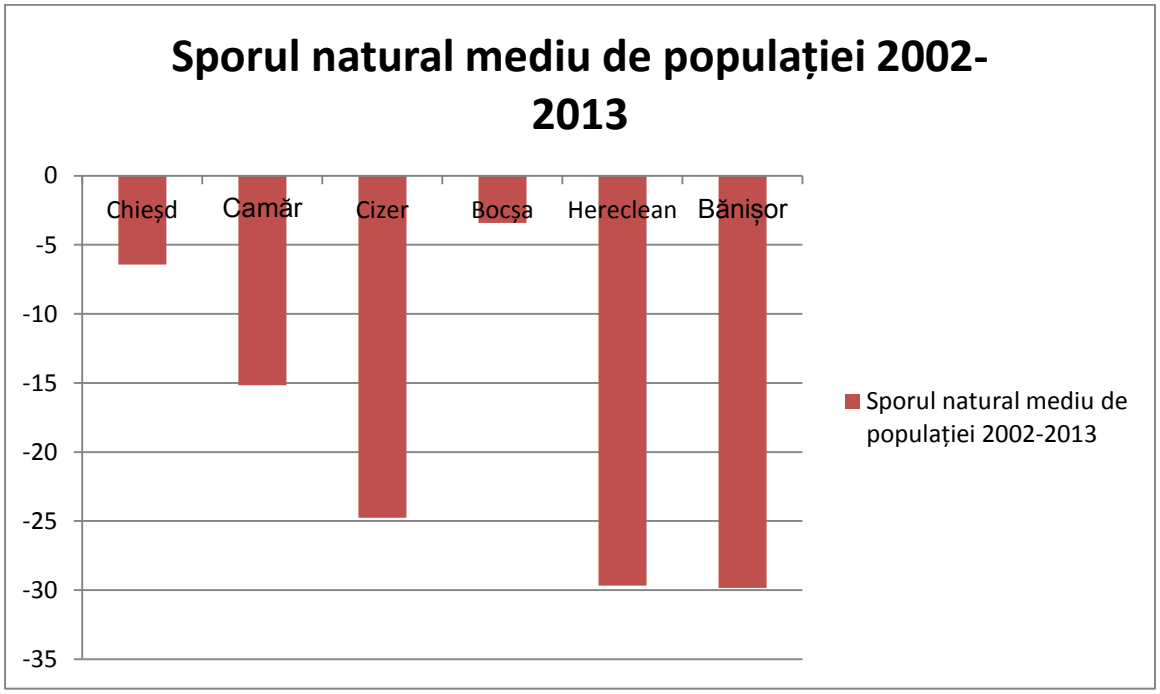

Figura 4: Sporul natural mediu 2002-1013. Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

	Chieșd	Camăr	Cizer	Bocșa	Hereclean	Bănișor
Sporul natural mediu de populație	-6.42	-15.17	-24.75	-3.42	-29.67	-29.83

Tabel 5: Sporul natural mediu 2002-1013. Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

Pentru a putea face o comparație cu media județeană s-a calculat rata sporului natural. În tabelul de mai jos, este reprezentată rata sporului natural de populație pentru Chieșd și alte comune, comparativ cu rata la nivelul ruralului județean.

Comuna	Chieșd	Camăr	Cizer	Bocșa	Hereclean	Bănișor	Rural județean
Rata sporului natural (‰)	**-2.45**	-9.88	-10.24	-0.97	-8.17	-12.92	**-6.5**

Tabel 6: Rata sporul natural mediu 2002-1013. Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

Astfel, în comparație cu rata sporului natural la nivel de rural județean, care este de -6,5, comuna Chieșd are o rată mult superioară și o situație foarte favorabilă, alături de comuna Bocșa, față toate celelalte comune de comparație.

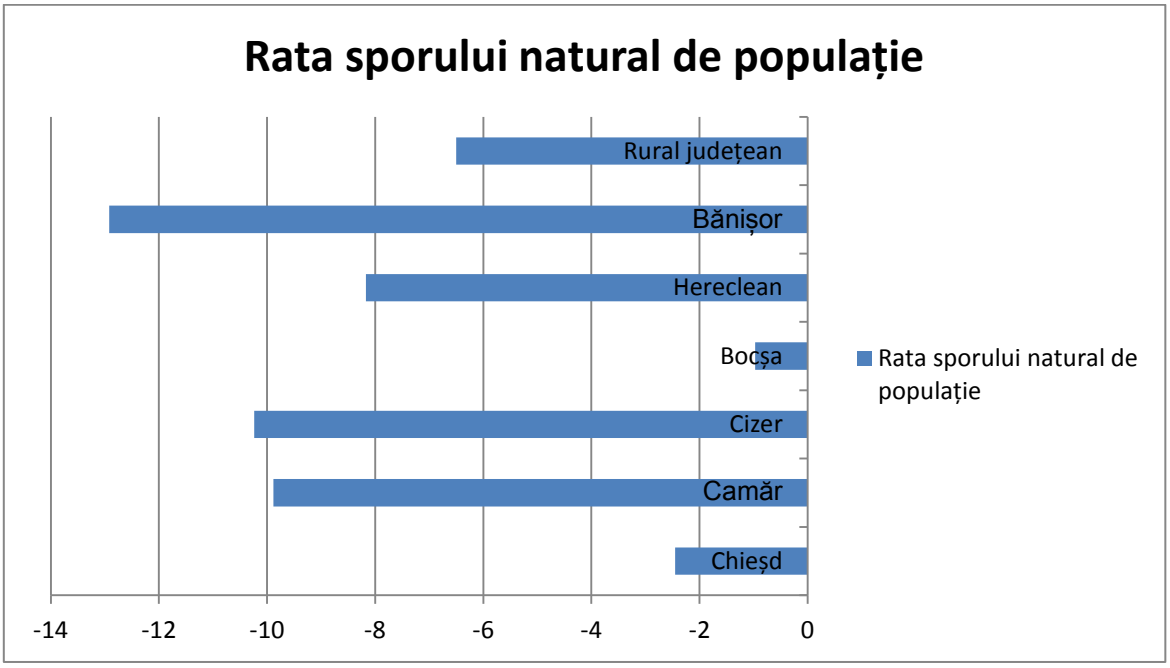

Figura 5: Rata sporului natural de populație. Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

Pierderea sau câștigul de populație la nivel local se pot produce și din cauza migrației. Rata sporului migratoriu este diferența dintre stabilirile cu reședința și plecările cu reședința din comună la 1000 de locuitori și a fost calculată ca medie pe anii de referință. Pentru comparație s-au folosit date similare pentru alte cinci comune, precum și valorile medii pentru județul Sălaj și pentru mediul rural județean.

	Chieșd	Camăr	Cizer	Bocșa	Hereclean	Bănișor	Județul Sălaj	Rural județean
Rata sporului migratoriu 2002-2013	-6.64	-8.93	-4.93	-6.65	-4.25	-9.2	-6.98	-6.34

Tabel 7: Rata sporului migratoriu, comparație. Sursa: calcule proprii de baza INS

Comuna Chieșd are o rată a sporului migratoriu situată între valoarea pentru județul Sălaj, și cea pentru mediul rural al județului. Se observă valori superioare pentru comunele situate pe drumuri naționale, comunele din ruralul intermediar și periferic, categorie din care face parte și Chieșdul, având rate mult inferioare. Rata este oricum negativă pentru toate comunele, trendul fiind de migrare din comune, datorită atractivității mediului urban.

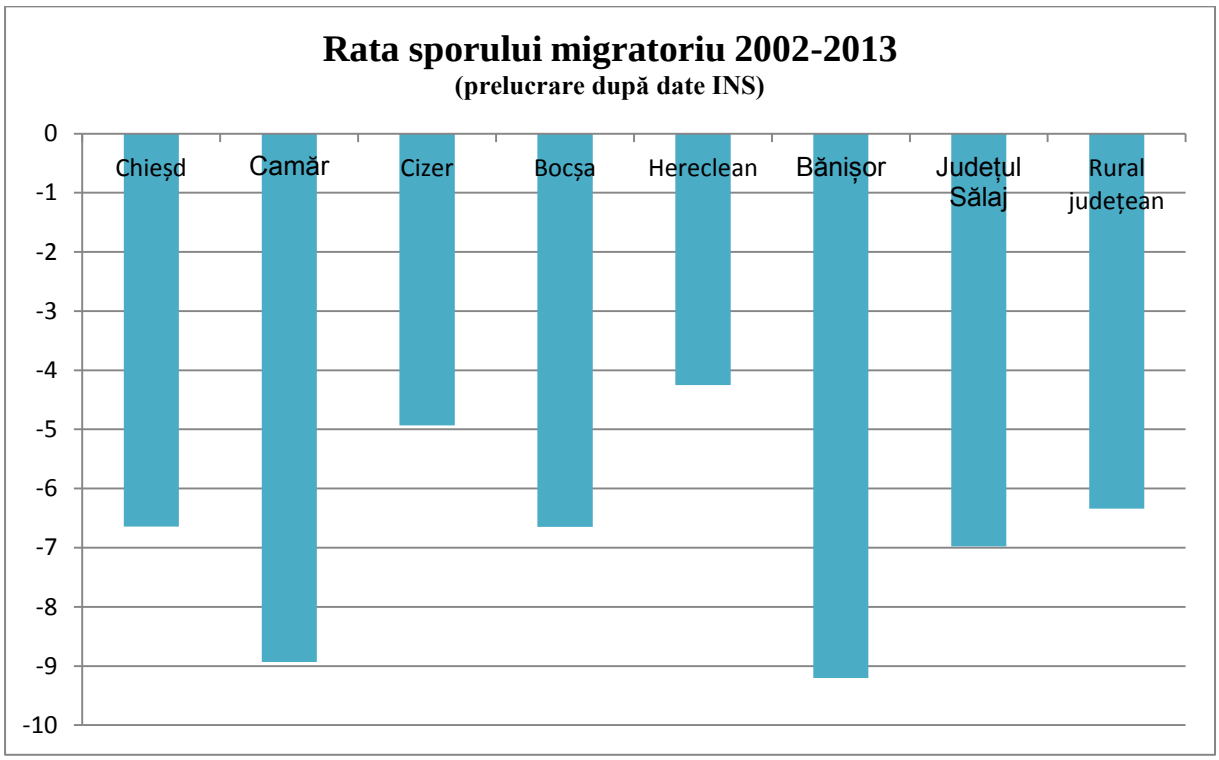

Figura 6: Rata sporului migratoriu pentru perioada 2002-2013. Sursa: Calcule proprii pe baza INS

d. Componența etnică și confesională

Potrivit datelor de la ultimul recensământ (2011), comuna Chieșd este relativ omogenă din punct de vedere confesional, 83% dintre locuitori fiind de religie ortodoxă, 5% de religie penticostală, 5% religie baptistă și 4% religie reformată.

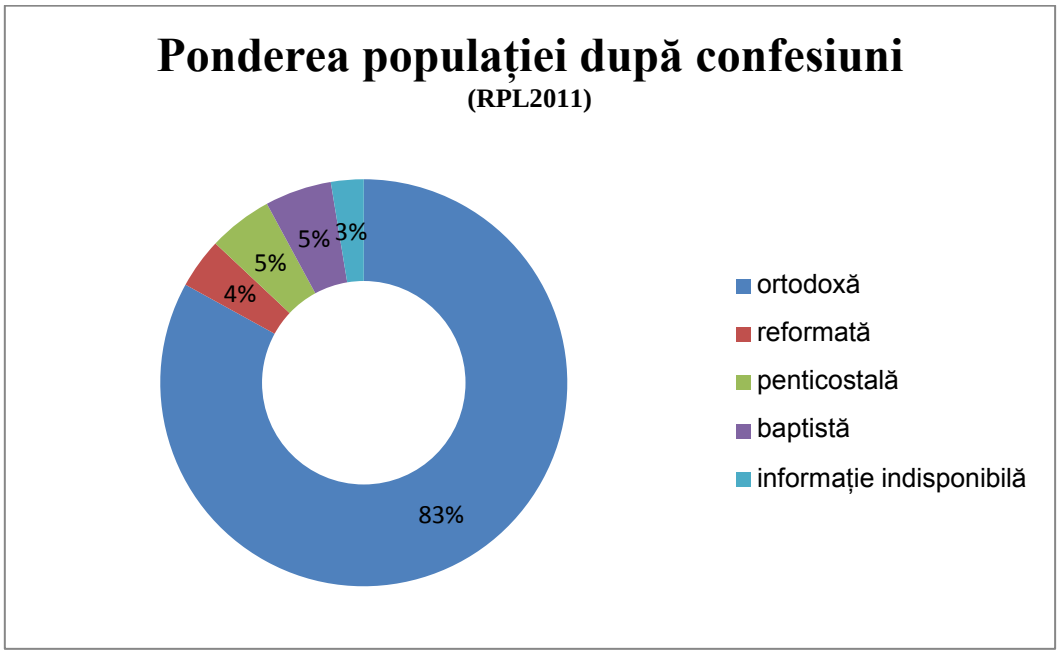

Figura 7: Ponderea populației după confesiuni. Sursa: Recensământul din 2011

Din punct de vedere etnic, se păstrează omogenitatea, locuitorii români deținând un procentaj de 85%, urmați de 10% populație de etnie rromă și 5% declarându-se maghiari, mai exact, dintr-un total de 2420 locuitori, 1996 sunt români, 120 maghiari și 243 rromi.

	Total	Români	Maghiari	Rromi
Chieșd	2420	1996	120	243

Tabel 8: Populației după etnii

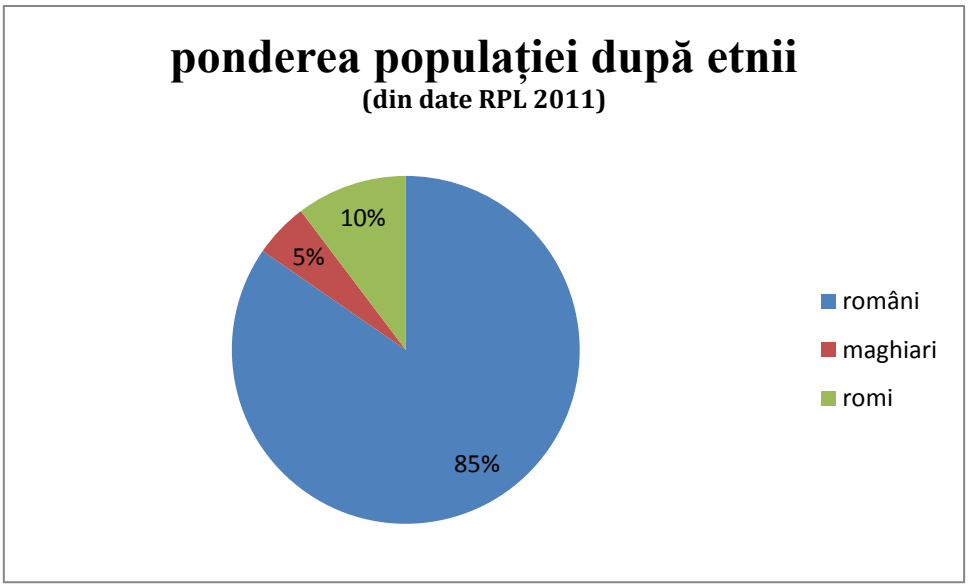

Figura 8: Ponderea populației după etnii

În concluzie, comuna are o dinamică bună a populației, nu înregistrează scăderi semnificative și populația în vârstă de muncă are o pondere importantă, piramida demografică având o bază relativ solidă. Valorile pentru rata sporului natural și pentru rata sporului migratoriu indică o situație favorabilă față de media județeană și față de comunele cu care s-a făcu comparația. Acest lucru poate conferi avantaje multiple comunei, de la forța de muncă locală la starea de sănătate și viabilitatea școlii.

1.4.6 Educație

La nivelul comunei statistica înregistrează în anul 2014 o unitate școlară cu un număr total de 380 de elevi din care 105 la grădiniță și 275 în ciclurile primar și gimnazial. Personalul didactic angajat este de 23 de persoane din care 6 educatoare, 8 învățători și 9 profesori. O parte din cadrele didactice au facilități de locuit asigurate prin grija autorităților locale. Localurile destinte învățământului numără 15 săli de clasă și cabinete școlare și 2 laboratoare școlare. De asemenea există un teren de sport.

Anul	2010	2011	2012	2013	2014
Copii înscriși la gradiniță	122	122	107	104	105
Elevi în ciclurile primar și gimnazial	253	246	263	261	275

Tabel 9: Evoluția populației școlare în perioada 2010-2014. Sursa date INS și Șc. Chieșd

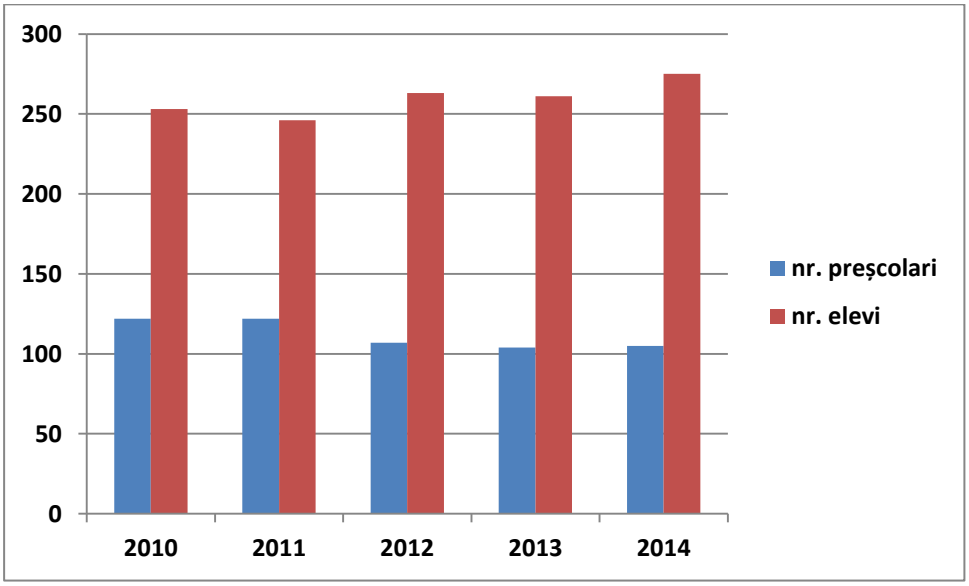

Figura 9: Grafic cu evoluția populației școlare în perioada 2010-2014. Sursa date INS și Șc. Chieșd

În ultimii 3 ani, numărul de elevi este în ușoară creștere iar numărul de preșcolari se menține constant. Dotarea cu PC-uri înseamnă 37 de unități. Tabelul de mai jos arată că sistemul educațional local are o dotare cu PC-uri relativ bună, peste media pe rural județean, ceea ce denotă o preocupare a școlii și autorităților locale pentru dotarea laboratoarelor.Câteva unități se găsesc și la biblioteca locală și sunt folosite în bună parte a timpului, tot de elevi.

COMUNA	Numărul de PC-uri în anul 2013
CIZER	18
COȘEIU	19
HALMĂȘD	21
CAMĂR	23
SÎNMIHAIU ALMAȘULUI	25
DRAGU	30
BANIȘOR	31
CHIEȘD	**37**
PLOPIȘ	37
BOCȘA	40
HERECLEAN	40
HOROATU CRASNEI	62
Media rural județean	**25.11**

Tabelul 10: Dotarea cu PU-uri comparativ cu alte comune din județ. Sursa: INS

Din punct de vedere calitativ, situația învățământului din comuna Chieșd se prezintă ca în tabelul de mai jos. Rata de promovare la testările naționale este în scădere continuă începând cu anul 2010. În schimb abandonul școlar se menține foarte scăzut (3 elevi în ultimii 5 ani) mult sub valoarea județeană.

Anul	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014
Rata de promovare la testarea națională (%)	38.09	85.18	77.77	80.01	72.72	83.87	76.66	70.58	55.56	41.17
Abandon școlar (nr. elevi)	5	9	4	3	2	0	1	2	0	0
Abandon școlar (%)	1.88	3.59	1.63	1.27	0.48	0	0.21	0.54	0	0
Abandon școlar (%) jud. Sălaj							**1.5**	**1.4**		

Tabelul 11: Rata de promovare și abandonul școlar. Sursa: Școala Chieșd și INS

Toți absolvenții clasei a VII-a au fost înscriși în fiecare an într-o formă de învățământ: liceal, școli de artă și meserii (SAM) sau școli profesionale. Oportunități de continuare a studiilor

sunt în comuna vecină Sărmășag unde există liceu tehnologic și școală profesională, precum și în Șimleu Silvaniei sau municipiul Zalău.

Unitățile de învățământ sunt Școala gimnazială Nr. 1 Chieșd, Școala Primară Sighetu Silvaniei, Gradinița cu Program Normal Chieșd și Gradinița cu Program Normal Sighetu Silvaniei. Elevii din Colonia Sighetu Silvaniei și elevii de ciclu gimnazial din Sighetu Silvanei sunt înscriși la Școala nr.1 Chieșd, transportul fiind asigurat de mașina școlii. Localurile de sunt renovate, beneficiază de racord la rețeaua de apă și canalizare a comunei și de încălzire centrală.

În concluzie în comună există o școală viabilă, cu număr promițător de preșcolari și elevi. Rata de abandon școlar este nesemnificativă, nevoi de ameliorare simțindu-se în privința ratei de promovare la testarea națională. Se constată o demotivare a elevilor, datorată posibilității de continuare a studiilor chiar dacă nu promovează la testarea națională. Localurile de învățământ sunt în stare bună, iar dotarea este medie. Oportunitățile de continuare a studiilor în comuna de proximitate sugerează o cooperare mai strânsă în vederea orientării profesionale a elevilor spre nevoile pieței locale de muncă.

Sistemul de asistență socială

În comună există un număr de ... de persoane care primesc ajutor social. Multe dintre acestea beneficiază doar cu intermitență la acest tip de ajutor, suspendându-l din proprie inițiativă în perioadele în care lucrează în țară sau în străinătate. Comuna are în plată 26 de asistenți personali pentru persoanele cu handicap grav. Primăria are acreditare pentru servicii de asistență socială. Există și o persoană un asistent comunitar în Sighetu Silvaniei, în schema de personal a primăriei dar retribuită cu fonduri alocate de Direcția sanitară.

1.4.7 Administrație publică și capacitate administrativă

Administrația puiblică și capacitatea acesteia de a-și asuma și îndeplini sarcini la nivel local, au un rol decisiv în comunitate, în sensul dezvoltării acesteia, cu consecințe la nivel socio-economic, și se referă atât resursa umană de care dispune comuna, cât și resursele instituționale și materiale, alături de totalitatea acțiunilor pe care le desfășoară pentru exercitarea competențelor stabilite prin lege.

Pentru a ne forma o idee despre aparatul administrativ din cadrul instituției primarului comunei Chieșd, tabelul următor este ilustrativ:

Anul	Funcţii de conducere	Funcţii de execuţie	Studii superioare funcţii de conducere	Studii superioare funcţii de executie
2004	1	9	-	1
2005	1	11	-	2
2006	1	12	-	2
2007	1	14	-	2
2008	1	14	-	3
2009	1	14	-	5
2010	1	14	1	4
2011	1	14	1	6
2012	1	14	1	7
2013	1	13	1	7
2014	1	15	1	8

Tabel 12: Evoluția numărului de angajați perioada 2004-2014 și angajații cu studii superioare. Sursa: primăria comunei Chieșd.

Conducerea aparatului administrativ local este asigurată de funcțiile de demnitate publică - primar în condițiile legale de delegare, de viceprimar. Aparatul tehnic prezintă în timp o singură funcție de conducere, secretarul comunei, iar numărul angajaților cu funcție de execuție a crescut treptat din anul 2004 (9 persoane) până în anul 2012 când s-a ajuns la 14 persoane, în 2014 fiind 15 persoane angajate cu această funcție. În rândul funcțiilor de execuție numărul celor cu studii superioare a crescut treptat, de la 2 persoane în 2007, la 8 persoane în 2014. Așadar, se constată un interes ridicat pentru resursa umană angajată în primărie și nivelul studiilor. Formarea profesională continuă a angajaților primăriei, se face nesistematic, programul fiind orientat spre necesități funcționale sau pe oportunități, situație reflectată și de tabelul de mai jos:

Comparti-mentul	Postul	Nr. cursuri	Denumirea cursului	Anul	Durata (zile)
Biblioteca	Bibliotecar	3	- Formare de formatori, ECDL Equal skills în bibliotecile publice -Formare de formatori DIGI- TALES, povestiri digitale - Bibliotecar cu studii superioare	2014 2012 2013	2 2 50
Secretar	Secretar	1	Managementul situațiilor de urgență	2012	5
Contabilitate	Achiziţii publice, consilier superior	1	Serviciul voluntariat pentru situații de urgență	2013	2
Contabilitate	Inspector taxe şi impozite	2	-Regimul juridic al executării creanţelor bugetare şi al impozitelor şi taxelor - Urbanism şi autorizații de construcţie	2014 2014	1
Starea civilă şi resurse umane	Consilier asistent	2	-Starea civilă a persoanelor fizice- realităţi şi perspective -Îmbunătăţirea capacităţii administraţiei publice de măsurare a performanţelor administraţiei – baze de date, metodologii , instrumente	2013 2014	1 5

Tabel 13: Situație cursuri formare profesională continuă, primărie pe compartimente. Sursa: Primăria Chieșd

Cursurile de formare profesională relevă interesul acordat pentru instruirea, specializarea sau perfecționarea funcționarilor, în ideea schimbărilor legislative care au loc la nivel local, județean și național. Cu toate că legea prevede în anumite cazuri, obligația formării profesionale periodice în anumite domenii), angajații nu participă la cursuri, din lipsă de fonduri alocate în acest scop sau din cauza încărcării prea mari cu sarcini de serviciu.. Formarea continuă este importantă, cursurile ducând la dezvoltarea relațiilor angajaților din același domeniu, posibila formare de parteneriate, facilitarea accesului la informație, informarea corectă, gestiunea situațiilor de urgență, eficiența procedurilor administrative, schimb de bune practici, crescând astfel capacitatea administrativă.

În pofida numărului mic de angajați, primăria are o echipă de funcționari cu competențe complementare (tehnice, juridice, achiziții publice), exersate în implementarea a numeroase proiecte de infrastructură locală.

Capacitatea administrativă este dată și de absorbția fondurilor europene și de independența bugetului local față de transferuri la nivel județean și central, însă aceste aspecte sunt tratate în capitolul ”Analiza economică”.

În concluzie primăria are un aparat administrativ ușor subdimensionat, supraocupat cu sarcini curente dar și cu implementarea și gestionarea proiectelor de infrastructură, preponderent cu finanțare guvernamentală. Se remarcă funcționarea ca echipă, prin îmbinarea sinergică a unor competențe remarcabile (tehnice, economice, achiziții publice). Este evidentă nevoia de completare a schemei de personal cu un personal proactiv, bine format, cu competențe în scrierea și implementarea de proiecte finanțate din fonduri europene, sau delegarea acestor activități unor ONG-uri sau firme de consultanță.

1.4.8 Cultură și sport

În anul 2013 existau 3 biblioteci dintre care una publică, însumând un număr de 21593 de volume. Numărul volumelor eliberate a fost de 3894 și s-au înregistrat 323 de cititori activi în bibliotecă și un singur bibliotecar cu studii superioare. Pe lângă biblioteci, primăria a condus lucrări de reabilitare a celor două cămine culturale existente, unul în satul Chieșd și celălalt în satul Sighetu Silvaniei. Ca proiect propus pentru perioada 2009-2014 a fost construirea unui cămin cultural în satul Colonia Sighetu Silvaniei, însă acesta nu a fost finalizat încă.

Pe plan cultural, printre activitățile pe care le la desfășura primăria se numără: construirea unei capele în Chieșd și Sighetu Silvaniei, restaurarea, conservarea și punerea în valoare a bisericii de lemn din Chieșd și restaurarea, conservarea și punerea în valoare a bisericii de lemn din Sighetu Silvaniei.

Ca evenimente locale culturale se remarcă Ziua comunei Chieșd, care se sărbătorește în prima duminică din luna august și participarea anuală la manifestarea ”Satul Sălăjan”, care se sărbătorește în luna septembrie, manifestare care a fost organizată într-un an, în centrul satului Chieșd. Activitatea culturală înseamnă și organizarea periodică a serbărilor școlare în cele două cămine culturale, dar și la spectacole oferite de orchestra locală de muzică populară, spectacole unde sunt invitați și artiști din județ. În vederea menținerii și revigorării tradițiilor locale, conducerea primăriei și-a fixat ca obiectiv înființarea unui centru zonal al meșteșugurilor tradiționale. Printr-un program de finanțare al ANZDM și anume ”Schema de dezvoltare socială” a fost amenajat un muzeu al satului, care este o colecție de obiecte casnice tradiționale și costume populare. În plus, Biblioteca publică Chieșd organizează cursuri de dansuri populare, atât pentru copii, cât și pentru adulți.

Comuna Chieșd deține patru parcuri, un teren de fotbal, o sală de sport și o pista de alergare/atletism în jurul terenului de fotbal. Comuna se mândrește de asemenea, cu o echipă

de fotbal care evoluează în Liga a IV-a și are rezultate remarcabile la nivel județean, A.S. Chieșd.

În concluzie infrastructura pentru activități socio-culturale este bună dar necesită umplerea cu conținut, o animare culturală care să mobilizeze energiile locale astfel încât patrimoniul cultural, patrimoniul construit (case tradiționale), modul de viață local, tradițiile și obiceiurile, să fie puse în valoare prin activități culturale diverse.

1.4.9 Societate civilă, sector asociativ

Pe lângă instituțiile publice și firmele private din comună, o serie de asociații completează un țesut social complex, menit să multiplice și să întărească relațiile dintre oameni, dintre diferite instituții sau dintre oameni și instituții. Această densitate a relațiilor sociale generează un nivel ridicat de încredere și premizele unei bune cooperări intracomunitare. Relațiile transversale pe care instituțiile, asociațiile și oamenii le au cu organizații din alte localități sau din alte țări, parteneriate, înfrățiri, legături culturale, sporesc valoarea capitalului social și constituie o premiză a dezvoltării comunitare pe baza informațiilor, transmiterii de cunoștințe, deschiderii economiei locale.

În comună au fost înființate două asociații: Asociația crescătorilor de bovine din Chieșd și Asociația crescătorilor de ovine, caprine, porcine, bovine și albine ”Gospodarul Sălăjan”.

1.4.10 Turism

În comuna Chieșd nu există unități turistice care să ofere cazare sau alte obiective pregătite să ofere sevicii turistice. Comuna are un oarecare potențial turistic, atât prin obiectivele sale culturale, cât și prin multele frumuseți naturale pe care le posedă. Unul dintre obiectivele care merită să fie vizitate este Biserica de lemn din Chiesd, care a fost construită la începutul secolului al XVII - lea, în interiorul căreia se mai pot vedea picturile executate în anul 1792 de către Triple Popa Ioan din Deda. De asemenea prezintă interes numeroasele icoane și alte obiecte de cult care sunt expuse în interior și care au o vechime apreciabilă.

. Turismul reprezintă una din opțiunile de dezvoltare, relevate atât de cercetarea sociologică realizată prin chestionarea locuitorilor, cât și din discuțiile din cadrul focus-group-ului realizat cu oamenii de afaceri din comună și cu administrația locală. În prezent însă, în comună nu există o preocupare sistematică și nici o infrastructură specifică pentru turism. Accesul indirect la Drumul European E81 nu poate genera un turism de tranzit, astfel că nici nu există vreo structură de cazare în acest scop. De asemenea nu există unități

de alimentație publică- restaurant unde să se poată servi masa. Patrimoniul cultural (muzeul etnografic locval, bisericile de lemn), patrimoniul natural (izvorul de apă minerală, peisajele cu pădurile de foioase și poienile unde crește laleaua pestriță), produsele agricole locale, tradițiile și cultura locale și bucătăria tradițională, fermele zootehnice locale, nu sunt integrate într-un produs turistic, necesar unei dezvoltări agro-turistice. Prezența izvorului de apă minerală sulfuroasă, bicarbonată, calcică, magnezică și hipotonă, care are valoare curativă probată, ar pute face obiectul unor investiții locale.

Fermele din localitate ar putea să-și adapteze anumite facilități pentru turismul rural. O oportunitate importantă ar fi preocupările de la nivelul județan de a promova inițiative turistice locale într-un produs integrat.

În concluzie în comună nu se desfășoară activități de turism, cu toate că există un oarecare potențial. Turismul s-ar putea dezvolta complementar cu activitățile economice locale (agricultură, ferme) dar depinde în măsură ridicată de dezvoltarea fenomenului cultural local.

CAPITOLUL II
ANALIZA CADRULUI STRATEGIC

Ca țară membră a Uniunii Europene de la 1 ianuarie 2007, România și-a racordat, din ce în ce mai strâns, politica națională de dezvoltare la politicile, obiectivele, principiile și reglementările comunitare în domeniu, în vederea asigurării unei dezvoltări socio-economice de tip ”european” și reducerea cât mai rapidă a disparităților semnificative față de țările Uniunii Europene.

Prioritățile de dezvoltare la nivel european, național, regional și județean sunt identificate în urma analizei cadrului strategic corespunzător fiecărui nivel. Această analiză își propune, de asemenea, să identifice influența pe care strategiile respective o au asupra comunei Chieșd, precum și importanța comunei Chieșd, reflectată în procesul de elaborare a planurilor de dezvoltare.

Cadrul strategic identifică prioritățile stabilite pentru perioada prezentă de programare strategică, precum și pentru perioada 2014-2020.

2.1 Cadrul strategic la nivel european

Strategia ”Europa 2020”- Obiectivul general al acestei strategii este transformarea UE într-o economie inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, pentru a oferi un nivel ridicat al ocupării forței de muncă, al productivității și pentru a asigura coeziunea economică, socială și teritorială. Cele trei priorități stabilite în cadrul acestei strategii sunt:

- Creștere inteligentă
- Creștere durabilă
- Creștere favorabilă incluziunii sociale

Printre țintele Strategiei ”Europa 2020” se numără:

- Rata de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani de 75%
- Nivelul investițiilor în cercetare și dezvoltare de 3% din PIB-ul Uniunii Europene
- Obiectivul 20/20/20 în materie de energie și schimbări climatice
- Emisiile de gaze cu efect de seră cu 20% sub nivelul înregistrat în 1900
- 20% din energia produsă să provină din surse regenerabile
- Creșterea cu 20% a eficienței energetice
- Rata de părăsire timpurie a școlii sub 10%
- Ponderea tinerilor cu vârsta între 30-34 de ani, absolvenți ai unei forme de învățământ terțiar, de cel puțin 40%
- Scăderea numărului de persoane expuse sărăciei cu 20 de milioane

De asemenea, strategia include și 11 obiective tematice care se doresc a fi realizate în perioada 2014-2020:

- Întărirea cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării
- Îmbunătățirea accesului la și a utilizării și calității tehnologiilor informațiilor și comunicațiilor
- Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii
- Sprijinirea tranziției spre o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele
- Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor
- Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor
- Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor în rețelele cheie
- Promovarea ocupării și spijinirea mobilității forței de muncă

- Investiții în competențe, educație și învățare continuă
- Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei
- Îmbunătățirea capacității instituționale și a eficienței în administrația publică.

Concluzii:

Strategia Europa 2020 își propune obiective ambițioase pentru următorii 7 ani, documentul fiind focalizat pe 5 direcții majore:

1. Educație
2. Cercetare și dezvoltare
3. Dezvoltare economică
4. Dezvoltare socială
5. Schimbări climatice/mediu înconjurător/dezvoltare durabilă

În direcția *educației*, strategia are ca obiective creșterea ratei de finalizare a studiilor preuniversitare (reducere abandon școlar) și interdependent creșterea procentului absolvenților de studii superioare. *În cazul României* țintele sunt de 11% abandon (17,3 în 2013) și 26% absolvenți studii superioare. (22,8% în 2013).

Oportunități:

- linii de finanțare pentru reducerea abandonului (potențiali beneficiari ONG+autorități publice);
- linii de finanțare pentru infrastructura educațională și atragerea de cadre didactice în comună
- dezvoltarea unor programe educaționale noi sau sprijin pentru reducerea abandonului, finalizarea studiilor în rândul categoriilor defavorizate

Autoritățile trebuie să aibă în vedere criteriile de eligibilitate pentru a putea depune proiecte în domeniile cu oportunități, menționate mai sus.

În direcția *cercetării și dezvoltării* principalele obiective sunt creșterea investițiilor și alocării de resurse pentru cercetare, dezvoltare, inovare (3% din PIB UE – aprox 288 mld. euro). Din perspectiva statelor membre oportunitatea principală va fi reprezentată de liniile de finanțare oferite în această sferă. România alocă în prezent 0,49% (2013) ținta conform Europa 2020 fiind 2%.

Oportunități:

- finanțarea cercetării sau dezvoltării tehnologiei moderne în domeniul agricol/agricultură

În direcția dezvoltării economice obiectivele principale vizează consolidarea guvernanței economice la nivel macro european, supravegherea sectorului financiar și un control mai strict asupra cheltuielilor publice pentru evitarea dezechilibrelor macroeconomice prin intermediul pactului de stabilitate și creștere. Din punctul de vedere al statelor membre executivul este principalul stakeholder, politica macroeconomică și modalitatea de construcție a bugetului fiind instrumentele de interes. La nivelul comunei, controlul asupra acestor instrumente este extrem de redus singura oportunitate fiind *o susținere politică la nivel județean pentru anumite proiecte de interes ale comunei.* Autoritățile locale trebuie să aibă în vedere încurajarea acelor sectoare ale economiei locale care au potenţial competitiv şi care pot crea efecte multiplicatoare (de consultat secţiunea de analiză economică a acestui document).

În direcția dezvoltării sociale obiectivele principale vizează reducerea excluziunii sociale și a numărului celor care trăiesc în condițiide sărăcie și creșterea ratei de ocupare a forței de muncă. În prezent România are un nivel de ocupare a forței de muncă –grupa de vârstă 20-64 de ani – de 62% (obiectiv 70%) și un nivel de persoane expuse la excluziune socială sau care trăiesc în sărăcie de 8,9 milioane (2012) (obiectiv de reducere a numărului cu min. 580.000).

La nivelul statelor membre sunt de interes politicile guvernului pentru stimularea creării de locuri de muncă, angajare, precum și programe de dezvoltare profesională/instruiri/profesionalizări. La nivelul comunei, ținând cont de nivelul ridicat de șomaj și de specificul activităților economice miniere din trecut, există o reală oportunitate pentru a dezvolta programe de reprofesionalizare sau programe de sprijinire a dezvoltării unei afaceri .

Oportunități:

- dezvoltarea programelor de instruire/reprofesionalizare/calificare pentru inserția pe piața muncii
- linii de finanțare pentru programe de incluziune socială a unor categorii defavorizate (beneficiari potențiali - în special ONG-uri – avantaj competitiv existența unei minorități rrome în zonă)
- politici locale pentru păstrarea forței de muncă calificată în comună sau inițierea unei afaceri

În direcția *dezvoltării durabile și a mediului înconjurător*, strategia are ca obiective creșterea eficienței energetice, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, încurajarea

producției de energie regenerabilă. La nivel național, România are o rată de utilizare a energiei regenerabilă de 22,9% (2012) – țintă 24%, și un index de emisie a gazelor cu efect de seră de 47,96% (2012) – ținta atinsă deja (reducerea cu 19% față de 1990). Conform unui studiu Erste (2011) previziunile de investiție în sfera energiei regenerabile în România până în 2020 erau de 18,2 mld. euro după Polonia (46 mld) și Cehia (19.4 mld). De asemenea, conform unui studiu Ernst&Young (2013) România ocupa locul 16 (33 mondial) la nivel european din perspectiva atractivității în sfera energie regenerabile.

Cadrul Strategic pentru Amenajarea Teritoriului Uniunii Europene integrează la nivel teritorial obiectivele de coeziune și competitivitate ale Uniunii, stabilind ca obiective:

1. Amenajarea policentrică a teritoriului
2. O nouă relație urban-rural
3. Accesul egal la infrastructură și cunoaștere
4. Administrarea înțeleaptă a patrimoniului natural și cultural

Acestea sunt două cele mai importante strategii europene, la care se pot raporta și corela obiectivele strategice ale comunei Chieșd. Alte strategii europene existente pentru perioada 2014-2020 sunt: ”Liniile directoare strategice ale Uniunii Europene” (Community Strategic Guidelines), ”Conectarea Europei”- care are scopul de a accelera investițiile pe termen lung în transporturi, drumuri, căi ferate, rețele energetice și telecomunicații, ”Carta Albă”- foaie de parcurs pentru un spațiu european unic al transporturilor, ”Politica privind noua Rețea de Transport Trans-Europeană (TEN-T)”, ”Energie 2020: O strategie pentru energie competitivă, sustenabilă și sigură”, ce țintește realizarea unei Europe eficiente din punct de vedere energetic, ”Horizon 2020”-programul cadru al UE pentru cercetare și invoare, fiind cel mai mare program din istoria Uniunii Europene, cu aproape 80 de miliarde de Euro și ”Strategia Dunării”-o platformă pentru încurajarea parteneriatelor, atât între autoritățile locale și regionale, cât și între autoritățile din mediul privat și sectorul neguvernamental, prin generarea de proiecte pentru dezvoltarea regiunii Dunării.

2.2 Cadrul strategic la nivel național

a. Programul Național de Reformă 2011-2013 (PNR) reprezintă platforma-cadru pentru definirea și aplicarea politicilor de dezvoltare economică a României, în concordanță cu politicile Uniunii Europene (UE), având ca priorități realizarea unei economii inteligente,

durabile şi favorabile incluziunii, cu niveluri ridicate de ocupare a forţei de muncă, productivitate şi de coeziune socială.

În continuare prezentăm principalele obiective atinse precum şi obiectivele rămase de atins care în mare măsură se reflectă în PNR 2014.

Pornind de la obiectivele acestei strategii, România şi-a stabilit, prin Programul Naţional de Reformă 2011-2013, priorităţile şi obiectivele proprii care fixează cadrul şi direcţiile de dezvoltare economică sustenabilă. Mobilizarea eforturilor instituţionale şi financiare, dublată de obţinerea unui larg consens la nivelul întregii societăţi, au constituit factori determinanţi pentru transpunerea în realitate a acestor obiective şi priorităţi naţionale.

Astfel, noua viziune a Guvernului României asupra creşterii economice şi a nivelului de trai, mai clară şi mai dinamică, a dus spre o colaborare mai fructuoasă între administraţia publică centrală, Parlament, partenerii sociali, structurile asociative ale administratiei publice locale, ONG-uri, mediu academic şi instituţiile financiare internaţionale, în scopul implementării reformelor necesare pentru corectarea dezechilibrelor financiare şi reluarea creşterii economice.

În mod natural, PNR 2011-2013 continuă reformele asumate în PNR 2007-2010 şi propune reforme noi, derivate din specificul obiectivelor Strategiei Europa 2020. În acest context, PNR 2011-2013 va include, pe lângă acţiunile nou identificate, şi o parte dintre acţiunile aflate deja în curs de implementare (de exemplu, cele referitoare la condiţionalităţile ce trebuie respectate de România în relaţia cu Fondul Monetar Internaţional şi cu alte instituţii financiare internaţionale).

Viziunea generală a documentului strategic: Utilizarea judicioasă a acestui instrument, prin asumarea reformelor necesare şi realiste în contextul european al eforturilor pentru atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020, permite concertarea demersurilor naţionale pentru modernizarea economiei şi societăţii româneşti şi susţine convergenţa economico-socială cu celelalte state membre ale UE

Direcţii strategice principale:

1. Redresare şi dezvoltare economică
2. Creşterea eficienţei şi transparenţei administraţiei publice *(nu se regăseşte în mod specific în Europa 2020)*
3. Îmbunătăţirea mediului de afaceri

4. Ocuparea forței de muncă
5. Cercetare-dezvoltare și inovare
6. Schimbările climatice și energia
7. Educația
8. Incluziune socială/ diminuarea sărăciei.

Dezvoltare economică:

Din punct de vedere economic răspunsul României la efectele crizei economice și recesiunii economiei s-a concretizat în adoptarea, în anul 2010, a unui buget consolidat, având ca principală coordonată limitarea creșterii deficitului intern, dar și a celui extern. Totodată, guvernul și-a concentrat eforturile pe identificarea unor soluții pe termen scurt, menite să diminueze dezechilibrele macroeconomice.În acest scop, măsurile principale din domeniul politicii fiscal-bugetare au vizat reducerea deficitului către nivelul stabilit de *Pactul de Stabilitate și Creștere* și orientarea resurselor către investiții care susțin creșterea economică. Programul economic cuprinzător convenit cu Fondul Monetar Internațional, Comunitatea Europeană și alte instituții financiare internaționale (Banca Mondială, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare) definește, într-o foaie de parcurs, un set de obiective-cheie de consolidare și reformare a administrației fiscale, de supraveghere a sectorului financiar și de reformare structurală (piața muncii, educație,infrastructura de mediu).

În conformitate cu *Programul de Guvernare*, *Programul de Convergență*, *Strategia Fiscal Bugetară* și ținând cont de obiectivele UE prevăzute în *Strategia Europa 2020,* strategia economică pe termen mediu a României vizează următoarele obiective:

- reluarea procesului de creștere economică și crearea de noi locuri de muncă;
- ajustarea deficitului public și a deficitului de cont curent până la valori la care să facă posibilă finanțarea lor și continuarea procesului de dezinflație;
- protejarea categoriilor de populație cele mai afectate de criza economică;
- îmbunătățirea predictibilității și performanțelor politicii fiscale pe termen mediu și maximizarea și utilizarea eficientă a fondurilor de la Uniunea Europeană;
- asigurarea sustenabilității pe termen lung a finanțelor publice;
- restructurarea și eficientizarea activității administrației publice;

- implementarea fermă a angajamentelor asumate în cadrul acordului financiar extern multilateral cu Fondul Monetar Internațional, Comisia Europeană, Banca Mondială, precum și alte instituții financiare internaționale;

- implementarea reformelor prioritare pe termen scurt și mediu și a măsurilor specifice pentru atingerea obiectivelor naționale stabilite în contextul Europa 2020.

Eficiență în administrația publică:

Având în vedere importanța asigurării unei administrații publice eficiente și transparente, se impune abordarea acestei priorități strategice din perspectiva a șapte direcții majore de acțiune, în cadrul fiecăreia fiind prevăzute măsuri cu impact asupra dezvoltării capacității administrative în perioada 2011-2013**:**

- Implementarea reformei strategice pentru îmbunătățirea eficacității administrației publice, pe baza Analizei funcționale a Băncii Mondiale. Planurile conțin estimări privind costurile implementării măsurilor, pe baza cărora s-au purtat discuții cu Autoritatea de Management PO DCA, în vederea identificării posibilităților de finanțare din FSE prin Programul Operațional *Dezvoltarea Capacității Administrative*. Ca urmare, au fost întocmite fișe de proiect pentru acțiunile care necesită finanțare din FSE, iar la 29 martie 2011, AM PO DCA a deschis o linie de finanțare pentru aceste proiecte.

- Continuarea măsurilor orientate către o mai bună reglementare la nivelul administrației publice centrale. Procesul de implementare a *Strategiei pentru o reglementare mai bună la nivelul administrației publice centrale din România 2008-2013* este coordonat de către SGG, alături de Departamentul pentru Afaceri Europene. Strategia este focalizată, în principal, pe îmbunătățirea calității și simplificarea reglementărilor naționale, în vederea creșterii competitivității economiei și creării de noi locuri de muncă. Obiectivele generale ale acestui document strategic vizează: îmbunătățirea evaluării impactului reglementărilor, reducerea sarcinilor administrative pentru mediul de afaceri, facilitarea interacțiunii dintre sectorul economic și administrația publică centrală, îmbunătățirea procesului de reglementare la nivelul agențiilor și autorităților de reglementare și control, simplificarea legislației naționale și aplicarea efectivă a legislației comunitare.

- Profesionalizarea funcționarilor publici. În România există un număr de 126.857 funcționari publici, din care 61.909 în administrația publică locală, 47.103 în administrația publică teritorială și 17.845 în administrația publică centrală.

- Standardizarea procedurilor administrative. Pentru definirea unui cadru legislativ coerent și unitar, bazat pe sistematizarea, raționalizarea și restructurarea prevederilor legale care

ghidează acțiunile autorităților administrației publice, MAI derulează – cu sprijin financiar din PO DCA (3,5 MLei) - proiectul *Un cadru legislativ mai coerent pentru o administrație publică mai eficientă.* Rezultatul acestui proiect va consta în elaborarea *Codului administrativ al României,* instrument util pentru asigurarea uniformității structurilor/substructurilor administrative.

- Creșterea gradului de absorbție a fondurilor structurale și de coeziune. La sfârșitul anului 2010 se înregistra un nivel extrem de scăzut al absorbției instrumentelor structurale (calculat pe baza rambursărilor primite de la Comisia Europeană), și anume 1,9% din alocarea UE 2007-2013. Această situație este într-un contrast evident cu nivelul de contractare a alocării UE 2007-2013 (cca. 42,7% la 31 decembrie 2010) și cu plățile interne către beneficiari (prefinanțări și rambursări) în sumă de 1,73 mld. Euro (cca. 19% din alocarea UE 2007-2013). La finalul anului 2014 (mai exact octombrie 2014) conform Ministerului fondurilor Europene, rata curentă de absorbție a fondurilor europene a ajuns la 39.96% din bugetul alocat pentru perioada 2007-2013.

- Utilizarea TIC pentru modernizarea administrației publice. În ultimii 5 ani, MCSI a finalizat o serie de acțiuni menite să modernizeze administrația publică și să răspândească avantajele utilizării mijloacelor TIC pe tot teritoriul țării. Prin proiectul *Economie bazată pe cunoaștere,* s-au creat platforme de comunicare și instruire în utilizareatehnologiilor TIC în 260 de comunități locale. În anul 2010, a fost revizuită *Strategia privind asigurarea serviciului universal,* punând capăt unei abordări învechite.

- Dezvoltarea teritorială**.** Încă din 2008 au fost elaborate 10 studii de fundamentare a strategiei și a fost lansată publicația *Conceptul strategic de dezvoltare teritorială România 2030 – o Românie competitivă, armonioasă și prosperă* în vederea conștientizării impactului politicilor teritoriale asupra dezvoltării durabile.

Îmbunătățirea mediului de afaceri:

Din punctul de vedere al îmbunătățirii mediului de afaceri în clasamentul *Doing Business 2011* (Raport elaborat de Banca Mondială care analizează situația a 183 de economii ale lumii), România ocupa locul 56). În 2014 România ajunge pe locul 48, o creștere de aproape 10 poziții în ultimii 3 ani. Menționăm că Banca Mondială a schimbat metodologia de calcul, începând cu 2014, și rezultatele nu pot fi comparate în mod direct (performanța României după vechea metodologie ar fi reprezentat o urcare de 2-3 poziții). După cum observăm în figura de mai jos, România înregistrează scoruri foarte bune la

creditare (poziția 7), inițierea unei afaceri (poz. 38) și protecția investitorilor minoritari (poz 40) și scoruri relativ slabe la categoria autorizații de construcție (poz. 140) și accesul la rețeaua de electricitate (poz. 171). De asemenea trebuie remarcată evoluția pozitivă majoră în plata taxelor, unde progresele realizate (indicatorul vizează atât povara fiscală pentru o firmă medie cât și povara administrativă – nivelul birocrației) au condus la un salt de 76 de locuri.

Ocuparea forței de muncă:

Din punctul de vedere al ocupării forței de muncă**,** la nivelul anului 2009, rata totală de ocupare, pentru grupa de vârstă 20-64 de ani, a fost de 63,5%, înregistrând un decalaj de 5,6 pp. față de media UE 27 de 69,1%. Din punctul de vedere al structurii pe sexe a populației ocupate, rata de ocupare este semnificativ mai scăzută pentru femei – 56,3%, față de rata de ocupare pentru bărbați - 70,7%. Rata de ocupare a tinerilor (15-24 ani) era de 24,5%, iar rata de ocupare a persoanelor vârstnice (55-64 ani) a fost de 42,6%. Conform prognozelor, decalajul între nivelul național și cel comunitar se va menține și în anul 2020, dar va înregistra o ușoară tendință de scădere de la 5,6 p.p. la 4,8 p.p.

Comparativ cu prognoza realizată în 2011 cifrele actuale (2013) indică un decalaj de aproximativ 1-1,5 ani. Astfel observăm (a se vedea tabelul de mai jos) că în prognoza pentru anul 2013 privind rata de ocupare era de 64,7% la nivelul populație 20-64 de ani și datele reale indică o cifră de 63,9%. Aceste decalaje se păstrează în mare măsură pe toate categoriile de populație. De asemenea rata șomajului real (6,8% în 2013) comparativ cu cel prognozat (6% prognoza pt. 2013 din PNR 2011-2013) este mai ridicată cu 0.8%.

- Măsuri pe care România le-a realizat deja:
    - Realizarea unui cadru unitar de salarizare în sectorul public prin adoptarea Legii cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice;
    - Măsuri pentru promovarea flexicurității și pentru promovarea ocupării forței de muncă au fost adoptate recent prin modificările aduse Codului Muncii.
- Măsuri pe care România se angajează să le realizeze în următoarele 12 luni:
    - Stimularea ocupării forței de muncă:
        - Consolidarea dialogului social și a flexibilizării procesului de negociere;

- Modificarea și completarea cadrului legal privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă;
- Modificarea și completarea Legii nr. 279/2005 privind ucenicia la locul de muncă;

- Reducerea muncii nedeclarate:
  - Implementarea Strategiei naționale privind reducerea incidenței muncii nedeclarate pentru perioada 2010-2012;
  - Adoptarea proiectului de lege privind exercitarea unor activități cu caracter ocazional desfășurate de zilieri;

- Formarea profesională continuă:
  - Reforma cadrului legal privind formarea profesională a adulților;
  - Punerea în aplicare a cadrului european simplificat de recunoaștere a calificărilor profesionale, în condiții de reciprocitate, între Statele Membre;
  - Inițierea procedurilor privind clasificarea universităților pe categorii în baza evaluării programelor de studii și a capacității lor instituționale: universități preponderent de educație, universități de cercetare științifică și creație artistică și universități de cercetare avansată și educație.

Cercetare, dezvoltare și inovație:

În ceea ce privește capacitatea sistemului CDI, decalajele față de media europeană sunt considerabile. Astfel, ponderea cercetătorilor în total populație ocupate este de 3,64% în România, față de 9,2% în UE 27, iar ponderea angajaților în activități de cercetare și dezvoltare (CD), în total populație ocupată este de 5,04% în România, față de 15,5% în UE 27. A fost înregistrată, în schimb, o evoluție pozitivă a investițiilor în infrastructura de cercetare, care au crescut, în anul 2010, de peste 6 ori, față de anul 2006. Pentru rezultatele sistemului CDI, concludent este indicatorul agregat al inovării (*Summary Innovation Index* – SII, 2010) care, pentru România este de 0,237, față de 0,516 în UE 27. Decalaje importante înregistrează și ponderea angajaților în activități cu aport intensiv de cunoaștere, în total populație ocupată 6,16% in România, față de 13,03% in UE 27, în condițiile în care ponderea exporturilor de servicii de înaltă și medie tehnologie, în total exporturi, este una apropiată de media europeană 44,91% în România, față de 49,43% in UE 27, iar ponderea exporturilor de

produse de înaltă și medie tehnologie, în total exporturi, este peste media europeană 50,14% în România, față de 47,36% in UE 27.

În prezent (2015), conform raportului *Innovation Union Scorecard*, Comisia Europeană[2] plasează România în categoria inovatorilor modești, pe locul 25 din 27 (doar Bulgaria și Letonia având un scor mai redus) cu un scor general de performanță în inovație de 0,24 (max . 1) și fluctuând în ultimii 5 ani între 43% și 50% din media UE27.

Țara noastră stă foarte bine la numărul de noi doctori în științe (creștere de 11,4% în 2014) dar foarte prost la nr. de doctori în științe non-UE. Alte domenii în care România stă relativ bine comparativ cu media UE sunt nr. de persoane cu educație de nivel II (liceu absolvit) și exportul de servicii bazate pe cunoaștere (knowledge intensive service exports). În restul categoriilor (un total de 25 de indicatori) România obține scoruri în general sub jumătate din media UE27 sau mai slab.

Schimbări climatice și mediu:

Din punctul de vedere al schimbărilor climatice și energie prin *Protocolul de la Kyoto*, România s-a angajat ca până la sfârșitul anului 2012 să se încadreze într-o țintă intermediară de reducere a emisiilor de GES de 8% față de anul de referință 1989.

- în România, ultimele date (anul) 2012 indică o scădere a emisiilor GES (excluzând LULUCF) de 22, 92% față de anul 1990. Măsuri cheie pentru atingerea țintei:

- Promovarea SRE prin intermediul certificatelor verzi.
- Modernizarea și realizarea de noi capacități de producere a energiei electrice și termice. Măsura va fi finanțată în cadrul Programului Operațional Sectorial „Creșterea Competitivității Economice" (POS CCE) - Axa prioritară 4: Creșterea eficienței energetice și a securității furnizării, în contextul combaterii schimbărilor climatice/Domeniul major de intervenție 2 - "*Valorificarea resurselor regenerabile de energie pentru producerea energiei verzi"*
- Aplicarea schemei de ajutor stat pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență. Începând cu data de 1 aprilie 2011, a devenit operațională schema de ajutor de stat pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență, care va fi aplicată până în 2023, bugetul alocat fiind de 20.283,9 mil.lei (din care, pentru perioada 2011-2013, 4165 mil.lei).

- Continuarea campaniilor de informare a populației și mediului de afaceri privind importanța creșterii eficienței energetice.

- Extinderea perioadei de implementare a programului Termoficare căldură și confort până în 2020. Perioada de implementare a programului *Termoficare căldură și confort* va fi extinsă până în 2020, iar acțiunile vor viza, în principal, modernizarea infrastructurii de transport și distribuție a energiei termice în sisteme centralizate.

- Extinderea Programului național de eficiență energetică. (*2009 - 2010)* pentru perioada 2011-2013 va asigura cofinanțarea proiectelor de investiții privind creșterea eficienței energetice în sectoarele încălzirii urbane, al reabilitării clădirilor publice și al iluminatului public.

- Modernizarea și realizarea unor unități, instalații și echipamente noi în întreprinderile din industrie. În acest scop, vor fi utilizate fondurile alocate prin Programul Operațional Sectorial „Creșterea Competitivității Economice" (POS CCE) - Axa 4: Creșterea eficienței energetice și a securității furnizării, în contextul combaterii schimbărilor climatice/ Domeniul major de intervenție 1 - *Energie eficientă și durabilă.*

- Continuarea acțiunilor de reabilitare termică a clădirilor existente. Prin *Programul de reabilitare termică a clădirilor* prevăzut în OUG nr. 18/2009 privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe, finanțarea executării lucrărilor se va sigura în proporție de 50% din alocații de la bugetul de stat, 30% din fonduri de la bugetele locale și 20% din fondurile asociațiilor de proprietari.

Educație:

Analiza sistemului de învățământ românesc relevă faptul că încă nu este încurajată participarea tinerilor la o formă de educație, România situându-se pe unul dintre ultimele locuri în Europa în privința participării la o formă de educație a tinerilor cu vârste între 15-24 de ani. În România doar 54,8% dintre femei și 48,8% dintre bărbați participă la o formă de învățământ (față de 73,1% dintre femei și 66,1% dintre bărbați în Lituania și 72,0% dintre femei și 68,1% dintre bărbați în Polonia).

Este prea puțin valorificată și educația timpurie, adică acele activități educative pentru copiii din grupa de vârstă 0-6/7 ani care favorizează valorificarea optimă a oportunităților de învățare de mai târziu.

Un alt aspect sensibil este supraîncărcarea curriculumului, rigiditatea sa ridicată și relevanța scăzută pentru viața de adult și pentru piața muncii, oferta de informații prevalând în fața formării de competențe. De asemenea, se constată centralizarea sistemului de învățământ preuniversitar, lipsa transparenței finanțării și rata foarte redusă de participare la educația pe tot parcursul vieții (o participare de 1,5% față de 9,3% media UE.

Mediul universitar românesc se caracterizează printr-o diferențiere excesivă a specializărilor universitare și o dispersie a resurselor (umane, materiale, financiare) și nu dispune de niciun set de indicatori de referință care să-i măsoare eficiența și calitatea.

Reducerea părăsirii timpurii a școlii:

Traiectoria țintei pentru perioada 2010 - 2020 vizează atingerea unui nivel de 14,8% în 2013, de 13,8% în 2015 și 11,3% în 2020, în condițiile unui scenariu realist de dezvoltare economică și în care se vor implementa măsurile propuse. România are în vedere *realizarea unei evaluări intermediare* în anul 2014 pentru aprecieereaimpactului măsurilor în atingerea țintei și eventuala corectare a traiectoriei.

Evoluția prognozată a ratei părăsirii timpurii a școlii:

Riscurile și constrângerile ce afectează implementarea politicilor educaționale la nivel național vizează: criza economică actuală corelată cu lipsa unei strategii ferme privind prioritizarea cheltuielilor publice, creșterea procentului din populație aflată în zona de sărăcie, capacitatea instituțională limitată și comunicarea instituțională greoaie.

Creșterea ponderii populației cu vârsta de 30-34 ani cu nivel de educație terțiară:

Ultimul Raport asupra stării sistemului național de învățământ (2010) menționează faptul că, după o creștere spectaculoasă, rata brută de participare la învățământul superior a scăzut în ultimii doi ani, ajungând la valoarea de 45% în 2009-2010 (față de 51,7% în anul anterior).

Traiectoria țintei vizează atingerea unui nivel de 22,17% în 2015 și de 26,74% în 2020.

Evoluția prognozată a ratei populației cu vârsta de 30-34 ani absolventă a unei forme de educație terțiară:

Blocajele sistemului educațional românesc pentru învățământul superior sunt:

- corelarea slabă a specializărilor universitare cu cerințele pieței forței de muncă;
- transferarea doar într-o mică măsura a rezultatelor sistemului de cercetare universitară către economie;
- componentă teoretică prea puternică a învățământul superior ce nu oferă absolvenților abilități și competențe practice.

Incluziune socială:

Din punctul de vedere al incluziunii sociale și diminuării sărăciei în România, în perioada 2005-2009, evoluția ratei sărăciei relative a cunoscut o tendință ascendentă, astfel încât aceasta atinge în anul 2009 valoarea de 18,5%. Din datele furnizate de Institutul Național de Statistică rezultă că, pentru anul 2009, rata sărăciei relative a înregistrat valori mari pentru următoarele categorii de persoane: copii - 25,9%, tineri (16 – 24 ani) - 20,9%; șomeri - 37,6%; lucrători pe cont propriu (inclusiv populația din mediul rural) - 40,8%; familiile monoparentale - 30%; familiile cu mai mult de 3 copii copii - 47%.

Obiectivul național asumat este de reducere cu 580.000, până în 2020, a numărului de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială față de anul 2008, ceea ce reprezintă o reducere cu cca. 15% a numărului de persoane aflate în situație de sărăcie. În prezent (2012, ultimul an în care există date raportate către Eurostat) aproximativ 8,9 mil. persoane sunt expuse la riscul excluziunii sociale și sărăciei.

Rezultate așteptate/target-uri :

Nu sunt foarte clar precizate rezultate așteptate, însă în ansamblul său, Programul Național de Reformă este axat pe stimularea competitivității, productivitate și potențial de creștere al României, coeziune socială, teritorială și economică, toate acestea urmărind reducerea decalajelor în ceea ce privește dezvoltarea economică față de celelalte state membre ale Uniunii Europene și alinierea obiectivelor cu cele ale Strategiei Europa 2020.

Recomandările Consiliului European (30.05.2012) privind Programul național de reformă pe 2012 al României care include avizul Consiliului privind Programul de convergență al României pentru perioada 2012-2015 vizează cu preponderență aspecte de natură economică privind prognozele de creștere a PIB, controlul datoriei publice și a cheltuielilor precum și menținerea angajamentelor în cadrul Pactului euro plus, punerea în aplicare a angajamentelor prezentate în 2011, privind promovarea competitivității și a ocupării forței de muncă, asigurarea unui grad mai ridicat de sustenabilitate a finanțelor publice și consolidarea stabilității financiare.

Mai multe informații sunt oferite de către Ministerul Afacerilor Europene prin intermediul Rapoartelor de Monitorizare a Implementării PNR 2011-2013. Ultimul astfel de raport – Raport Trimestrial pentru implementarea PNR 2011-2013, 15 martie 2012, concluzionează următoarele cu privire la țintele asumate de românia raportat la cele realizate:

Planul de acțiune pentru implementarea PNR conține 226 de acțiuni, din care 86 au avut termen de finalizare până la data de 15 martie 2012. Din cele 86 de acțiuni, 63 au fost realizate, ceea ce reprezintă 73,2%; 6 acțiuni (7%) sunt nefinalizate și se află în diverse stadii de implementare, iar pentru 17 acțiuni nerealizate (19,8%) s-a propus decalarea termenului.

Per total, cele 63 de acțiuni finalizate reprezintă aproximativ 27% din totalul de 226 acțiuni asumate. De menționat că Raportul de monitorizare din 15 martie este ultimul publicat, așadar, în prezent nu există informații disponibile pe site-urile instituțiilor publice responsabile (Guvern, Ministerul Fondurilor Europene) privind stadiul final de implementare al PNR 2011-2013

Pe capitolele PNR, sinteza realizării acțiunilor scadente anterior datei de 15 martie 2012 se prezintă după cum urmează:

Supravegherea macro-economică: Total 8 acțiuni, 7 realizate, 1 nerealizată pentru care BNR a propus decalarea termenului pentru 30 aprilie 2012.

Reforme prioritare pe termen scurt și mediu:

1. *Creșterea eficienței administrației publice*

Total 8 acțiuni scadente în 2011, din care: 1 acțiune realizată; 7 acțiuni nerealizate, pentru care instituțiile responsabile au propus decalarea termenelor de finalizare. În privința acțiunii de măsurare a costurilor administrative și identificare a sarcinilor administrative (cu termen de realizare în trim. IV/2012), din cauza întârzierilor înregistrate în implementare, nu se poate evalua dacă România își va respecta angajamentul privind reducerea cu 25%, până în 2012, a sarcinilor administrative generate exclusiv de legislația națională.

2. *Creșterea gradului de absorbție a fondurilor structurale și de coeziune*

Total 12 acțiuni, din care: 10 acțiuni realizate și 2 acțiuni nerealizate, pentru care s-a propus decalarea termenului de realizare.

3. *Utilizarea tehnologiei informației și comunicațiilor pentru modernizarea administrației publice*

Total - o acțiune nerealizată. Nefinalizarea de către MCSI a PCU la termenul prevăzut (deja decalat cu 2 ani), poate atrage după sine nerespectarea angajamentelor luate de România în memorandumul cu FMI și UE și declanșarea procedurii de infringement.

4. *Îmbunătățirea mediului de afaceri*

Total 13 acțiuni, din care: 10 acțiuni realizate, 2 nefinalizate și o acțiune amânată.

Pentru mediul de afaceri, se impune urgentarea adoptării Strategiei guvernamentale pentru îmbunătățirea și dezvoltarea mediului de afaceri și a Strategiei guvernamentale dezvoltarea sectorului IMM, prin care sunt instituie o serie de instrumente de evaluare și monitorizare a performanțelor mediului de afaceri și a sectorului IMM și de adaptare la politicile europene.

Obiective naționale și măsuri pentru atingerea lor:

1. *Ocuparea forţei de muncă*

Total 14 acțiuni, din care: 10 acțiuni realizate și 4 acțiuni nerealizate pentru care s-a propus decalarea termenului de realizare. Se constată un impact mai scăzut al proiectelor, cu finanţare din FSE, destinate stimulării angajării şomerilor pe termen lung, doar 33.796 de persoane – din care 16.022 femei şi 8.784 tineri - participând la programe de măsuri active de ocupare. De asemenea, remarcăm faptul că ponderea persoanelor rezidente în mediul rural care au participat la programe de formare profesională şi care,ulterior, au obţinut un loc de muncă a fost de doar 4%. Impactul a fost mai ridicat în cazul proiectelor destinate formării profesionale continue a lucrătorilor, 107.091 de persoane - din care 38.255 femei - au participat la cursuri de instruire sau pentru actualizarea şi/sau îmbunătăţirea competenţelor.

2. *Cercetare, dezvoltare, inovare*

Total 2 acţiuni, ambele realizate.

3. *Schimbări climatice şi energie*

Combaterea schimbărilor climatice şi promovarea dezvoltării durabile – Total 3 acţiuni, toate realizate.

Surse regenerabile de energie – total 4 acțiuni –în curs de implementare.

Eficienţa energetică – 6 acţiuni aflate în implementare nu au fost planificate termene de finalizare în 2012.

4. *Reducerea ratei părăsirii timpurii a şcolii*

Total 13 acţiuni, din care: 12 acţiuni realizate şi o acţiune nefinalizată, aflată în curs de implementare. Din cauza faptului că rata părăsirii timpurii a şcolii a suferit o evoluţie, pe ansamblu, defavorabilă în perioada 2009-2010, sunt necesare mai multe măsuri bine ţintite în scopul încadrării fenomenului într-o curbă constant descendentă şi pentru a confirma şi susţine evoluţia favorabilă din primele 3 trimestre ale anului 2011.

5. *Creşterea ponderii populaţiei cu vârsta de 30-34 ani cu nivel de educaţie terţiară*

Total 7 acţiuni, din care: 5 acţiuni realizate, o acţiune în curs de realizare (pentru care nu există date de raportare) şi una pentru care s-a propus prelungirea termenului.

6. *Incluziunea socială / reducerea sărăciei*

Total 5 acţiuni, din care: 3 acţiuni realizate; 1 acţiune nefinalizată, aflată în curs de implementare; 1 acţiune nerealizată, pentru care s-a propus decalarea termenului.

În vederea îmbunătăţirii accesului persoanelor vulnerabile la servicii de sănătate, a fost iniţiată implementarea programelor naţionale care răspund problemelor de sănătate publică prioritare şi nevoilor grupurilor populaţionale vulnerabile. A fost elaborată Strategia de asistenţă medicală primară şi servicii medicale în mediul rural pentru perioada 2012-2020 (termenul prevăzut iniţial era trim. IV/2011).

Concluzii:

PNR se suprapune în mare măsură pe direcțiile trasate la nivel european, excepție fiind componenta de reformă a administrației publice. Din acest punct de vedere eforturile guvernului s-au concentrat pe implementarea unor măsuri operaționale (exp. pe linii finanțare PODCA) pentru a crește eficiența administrativă, în baza analizei realizate de BM (măsură 2011), profesionalizarea funcționarilor publici, standardizarea procedurilor administrative, analiză asupra calității reglementărilor în domeniu administrație publice, creșterea gradului de absorbție a fondurilor europene, utilizarea TIC în administrație și dezvoltare teritorială.

Din perspeciva atingerii obiectivelor propuse, conform ultimului raport de evaluare din totalul de 226 de acțiuni prevăzute, doar 63 (27%) au fost definitivate la momentul martie 2012; inexistența unui document mai actual de 15 martie 2012 conduce la imposibilitatea de a evalua exact în ce măsură guvernul a reușit să progreseze în atingerea țintelor asumate. Totuși trebuie precizat că doar 86 acțiuni aveau termen de finalizare 15 martie 2012, așadar cele 63 realizate ar reprezenta aprox. 73,2%.

În mod specific, România a îndeplinit în mare măsură acțiunile preconizate în zona educației (reducerea ratei părăsirii timpurii a şcolii, creşterea ponderii populaţiei cu vârsta de 30-34 ani cu nivel de educaţie terţiară), cercetare, dezvoltare, inovare și îmbunătățirea mediului de afaceri. Pe de altă parte, România a rămas în urmă la capitolul creșterea eficienței administrației publice (o acțiune realizată din 8) și utilizarea tehnologiei informației și comunicațiilor pentru modernizarea administrației publice (o acțiune prevăzută dar nerealizată, termen decalat deja cu 2 ani la 15 martie 2012 fapt care poate atrage după sine nerespectarea angajamentelor luate de România în memorandumul cu FMI și UE și declanșarea procedurii de infringement).

Din perspectiva obiectivelor naționale pentru strategia Europa 2020 România stă foarte bine la capitolul Energie și schimbări climatice unde țintele sunt foarte aproape de a fi atinse. Pe de altă parte ținta asumată pe educație, privind reducerea părăsirii timpurii a școlii de la 16,7% la 11% va fi dificil de atins, ținând cont că în ultimele 3 trimestre ale anului 2011 procentul a crescut. O altă țintă dificil de atins va fi și cea privind rata de ocupare a populației (20-65 de ani) care trebuie să crească cu peste 7% (ținta 70%) ținând cont de condițiile economice din prezent. Nu în ultimul rând considerăm ținta de alocare de 2% din PIB pentru cercetare și dezvoltare foarte ambițioasă dar greu de realizat dacă luăm în considerare alocarea actuală care nu depășește 0,5%.

Programul Naţional de Reformă 2011-2013 (PNR) reprezintă instrumentul de implementare la nivel naţional a strategiei Europa 2020 şi, totodată, platforma-cadru pentru definirea şi aplicarea politicilor de dezvoltare economică a României, în concordanţă cu politicile Uniunii Europene. Acesta a fost adoptat de Guvernul României la 29 aprilie 2011 și a avut o perioadă de planificare de 2 ani. Din această cauză pot fi semnalate două deficiențe semnificative:

1. Nerespectarea țintelor asumate în cadrul PNR 2011-2013, doar 27% din obiectivele propuse fiind atinse la data ultimului raport de evaluare existent (15 martie 2012)

2. Inexistența unui document strategic care să transpună la nivel național direcțiile strategice și obiectivele asumate prin strategia Europa 2020. Planul de guvernare existent pe site-ul Guvernului României, destinat perioadei 2012-2016 reprezintă în cel mai bun caz o alăturare de activități pe care diverse componente ale guvernului (ministere, agenții, departamente) și le propun pentru următoarea perioadă, fără a preciza modul în care acestea sunt integrate sau complementare cu cadrul strategic existent la nivel european.

b. Programul Național de Reformă 2014. Recomandarea Consiliului UE privind PNR 2014

Programul Naţional de Reformă 2014 (PNR 2014) constituie platforma-cadru pentru definirea reformelor şi a priorităţilor de dezvoltare economică a României pe parcursul unei perioade de 12 luni (iulie 2014 - iunie 2015), în concordanţă cu Strategia Europa 2020 şi cu documentele rezultate din Semestrul European 2014. Elaborarea şi aplicarea PNR 2014 coincide cu revenirea economică, actuala perioadă fiind văzută ca o oportunitate majoră de a implementa măsurile de reformă bugetară şi structurală, care să crească capacitatea economiei româneşti de a face faţă pe termen lung presiunilor competitive globale, de a atrage investiţii străine directe şi de a crea locuri de muncă. În mod natural, PNR 2014 continuă reformele asumate în PNR 2011-2013 şi propune reforme noi, derivate din specificul obiectivelor Strategiei Europa 2020 şi al documentelor aferente (iniţiative emblematice, Analiza anuală a creşterii 2014, Recomandările Specifice de Ţară 2013). În acest context, PNR 2014 include, pe lângă acţiunile nou identificate, şi o parte dintre acţiunile aflate deja în curs de implementare (de exemplu, cele referitoare la condiţionalităţile ce trebuie respectate de România în relaţia cu FMI/BM şi condiţionalităţile ex ante pentru exerciţiul financiar 2014-2020).

Economie:

O comparație între cifrele prognozate în PNR 2011-2013 și cele prognozate în PNR 2014 arată un decalaj negativ atât la nivelul creșterii economice cât și la nivelul ocupării forței de muncă, țintele avansate inițial pentru anul 2013 au devenit cu foarte mici diferențe ținte pentru anii 2015 sau 2016 (așadar un decalaj de 2,5-3 ani). În plus, considerăm că atât țintele privind creșterea economică precum și rata șomajului sunt foarte optimiste ținând cont de ultimele evoluții – în august 2014 economia a intrat în recesiune având două trimestre consecutive de scădere, ținta de +2,5 creștere PIB va fi probabil greu de atins (2% fiind o țintă realistă); în perioada 2013-2014 rata șomajului a crescut, iar acest fapt coroborat cu reducerea investițiilor publice ar putea influența (în continuare) în mod negativ evoluția acestui indicator împreună cu indicatorul privind locuril de muncă nou create.

c. Strategia Națională pentru Competitivitate Economică 2014-2020

Strategia Naţională pentru Competitivitate (SNC) reprezintă un document strategic al Ministerului Economiei, elaborat prin consultări atât cu mediul privat, cât şi cu ministerele de linie (în special cu Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale, Ministerul Educaţiei

Naţionale, Ministerul Dezvoltării Regionale şi Administraţiei Publice), pentru corelarea intervenţiilor dedicate competitivităţii, având în vedere domeniile naţionale de excelenţă, inclusiv din perspectiva dimensiunii teritoriale şi a dezvoltării rurale.

Elaborarea Strategiei îşi propune să conducă la un document de politică publică în domeniul competitivităţii care este structurat în această etapă în următoarele secţiuni principale:

- Contextul competitiv al economiei României, în cadrul căruia sunt analizate provocările la care această Strategie va încerca să răspundă, în principal în perioada 2014-2020;
- Definirea viziunii şi priorităţilor Strategiei, împreună cu obiectivele pentru realizarea acestora.

Într-o etapă ulterioară, cu termen de finalizare în trim. IV 2014, documentul va fi completat cu secţiuni suplimentare privind *Operaţionalizarea Strategiei* prin definirea direcţiilor de acţiune şi a rezultatelor aşteptate împreună cu indicatorii de măsurare, a implicaţiilor bugetare şi juridice, a procedurilor de monitorizare şi evaluare, a sarcinilor instituţiilor implicate în procesul de implementare.

Provocările cheie la care această Strategie încearcă să răspundă includ:

- Reglementarea mediului de afaceri
- Încrederea (lipsa de colaborare) între actorii de pe piaţă (firme, instituţii, autorităţi)
- Antreprenoriatul (demografia, structura, reziliența mediului de afaceri)
- Resursele umane şi educaţia (masa critică şi calitatea forţei de muncă)
- Inovarea (cererea şi oferta de produse ale cercetării, masa critică de cercetători şi firme inovative)
- Creativitatea (cultura antreprenorială, comunitatea de inovare)
- Eficienţa (utilizarea resurselor)
- Excelenţa (sectoare prioritare şi competitivitate internaţională)

Obiectivul SNC este să integreze aceste provocări într-o viziune coerentă, pe termen mediu, suport pentru pachetul de iniţiative şi acţiuni care vor conduce la implementarea ei în perioada 2014-2020, în concordanţă cu domeniile prioritare strategice ale României, mai ales în direcţiile cercetării şi inovării, ocupării şi dezvoltării regionale prin activităţi agricole şi industriale competitive.

Sectoare economice de specializare inteligentă:

Analizele efectuate au condus la identificarea a 10 sectoare economice cu potenţial de specializare inteligentă (tabelul de mai jos). Scopul acestui exerciţiu de identificare a ramurilor cu potenţial mare de specializare inteligentă este de a sublinia importanţa convergenţei politicilor şi iniţiativelor publice şi private în direcţia dezvoltării acestor domenii în baza a trei motive principale, redate pe scurt astfel:

- Dinamica structurală a economiei, care a adus sectoare noi pe poziţii competitive (poziţiile 1-3)
- Dependenţa economiei în ceea ce priveşte ocuparea şi valoarea adăugată de sectoare tradiţionale cu avantaje competitive (poziţiile 4-6)
- Rolul în creştere al inovării şi dezvoltării tehnologice în integrarea pe lanţurilor de valoare globale (poziţiile 7-10)

Viziunea Strategiei Naţionale pentru Competitivitate:

Dezvoltarea unui ecosistem competitiv de afaceri, bazat pe un mediu de reglementare stabil, centrat pe antreprenoriat, inovare și creativitate, care să pună accent pe încredere, eficienţă și excelenţă și să plaseze România în primele 10 economii la nivel european.

Viziunea are la bază patru premise strategice:

1. Valorificarea celor mai bune avantaje de care dispune România, a specializărilor de vârf în producţie şi cercetare, precum şi a resurselor locale de calificare, iniţiativă antreprenorială şi factori naturali.
2. Creşterea atractivităţii condiţiilor pentru dezvoltarea competitivă a afacerilor prin reglementări transparente şi stimulative pentru inovare.
3. Formularea direcţiilor de politică publică în jurul iniţiativelor şi realizărilor cu impact major asupra creării valorii adăugate în mediul de afaceri.
4. Corelarea iniţiativelor de dezvoltare la nivel sectorial, teritorial şi societal pentru formarea eficientă şi integrată a avantajelor competitive.

Priorități, obiective și ținte 2014-2020
1. Îmbunătățirea mediului de reglementare
O1.1: Îmbunătăţirea cadrului legislativ *Ţintă*: Adoptarea legislativă și punerea în aplicare a principiului IMM - prin care orice lege trebuie să țină cont de impactul asupra IMM-urilor (regulatory impact assessment). O1.2: Îmbunătăţirea nivelului de predictibilitate a deciziilor Guvernului vizavi de mediul de afaceri *Ţintă*: Introducerea unei perioade de 6 luni între emiterea unei noi legi care afectează mediul de afaceri și implementarea/intrarea în vigoare a acesteia. *Ţintă*: Consultări publice regulate cu mediul de afaceri pentru emiterea de noi măsuri legislative care îl afectează O1.3: Îmbunătăţirea gradului de transparenţă a autorităţilor și a întreprinderilor publice Ţintă: Îmbunătățirea poziției României în cadrul Indexului de Percepție a Corupției de la 69 la 40 în 2020. Ţintă: Aplicarea O.U.G. 109/2011 privind guvernanța corporativă a întreprinderilor publice. O1.4 Reducerea nivelului de birocraţie a administraţiei publice Ţintă: Reducerea sarcinilor administrative generate exclusiv de legislaţia naţională cu minim 25% la orizontul 2020. Ţintă: Îmbunătățirea poziției în cadrul Global Competitiveness Report la indicatorul 1.09 (Povara reglementărilor guvernamentale) de la poziția actuală 127 la poziția 60 în 2020. Ţintă: Creşterea ponderii cetățenilor care folosesc serviciile de e-guvernare de la 7% (2010) la 32% (media UE) în 2020 și a companiilor de la 41% (2010) la 72% (media UE). Ţintă: Îmbunătățirea indicelui de Participare Electronică de la 0.19 în 2010 la 0.3 în 2020 (media UE). O1.5 Reducerea poverii fiscalităţii și a parafiscalităţii asupra companiilor Ţintă: Reducerea numărului de plăți ale taxelor de la 39 în 2014 la 13 în 2020. Ţintă: Îmbunătățirea poziției României în clasamentele Global Competitiveness Report pe indicatorii: • (6.04) Efectul taxării asupra stimulentelor de a investi de la 136 în 2013 la 70 în 2020 • (6.05) Rata totală de impozitare, % profituri de la 99 în 2013 la 50 în 2020

- (7.05) Efectul taxării asupra stimulentelor de a munci de la 146 în 2014 la 70 în 2020

Ţintă: Reducerea economiei subterane de la 30% din PIB în 2014 la cel mult 15% din PIB (media UE) până în 2020.

O1.6 Îmbunătăţirea accesului la finanţare al companiilor şi în special al IMM-urilor

Ţintă: Îmbunătățirea ranking-ului în clasamentul Global Competitiveness Report pe indicatorii:

- (8.01) Existența resurselor financiare: de la 102 în 2013 la 50 în 2020.
- (8.02) Accesibilitatea serviciilor financiare: de la 91 în 2013 la 45 în 2020.
- (8.07) Reglementarea schimburilor de instrumente financiare: de la 115 în 2013 la 60 în 2020.

Ţintă: Creşterea ponderii investiţiilor prin fonduri de capital de risc (raportate la PIB) de la 0,003% (2011) la 0,02% din PIB38 la orizontul 2020.

2. Acţiuni parteneriale între mediul public şi mediul privat

O2.1 Instituţionalizarea pe termen lung a unor centre de foresight industrial/tehnologic/CDI în regim colaborativ public-privat.

Ţintă: Infiinţarea unor Centre de competenţă regionale care să stabilească: politica sectorială, agenda CDI, servicii suport pentru dezvoltarea sectorială în funcţie de specializarea în profil teritorial.

O2.2 Parteneriat public- privat pentru îmbunătăţirea cadrului de reglementare.

Ţintă: Înfiinţarea unor grupuri de lucru sectoriale prin care se asigură transparenţa, predictibilitatea, monitorizarea şi responsabilizarea cu privire la cadrul de reglementare.

O2.3 Consolidarea şi dezvoltarea clusterelor/polilor de competitivitate.

Ţintă: Contribuţia clusterelor la exporturile totale: 20% în 2020

3. Factori şi servicii support

O3.1 Resurse umane şi educaţie: îmbunătăţirea calităţii sistemului de educaţie şi formare astfel încât să se asigure corelarea cu piaţa muncii.

Ţintă: Progres în direcţia plasării României cel puţin la jumătatea ierarhiei în testele PISA.

Ţintă: Scăderea ratei tinerilor cu vârste cuprinse între 15-24 de ani care nu urmează o formă de învăţământ sau de formare şi nu sunt încadraţi nici în muncă (NEET) de la 16,8% la nivelul mediei UE (actual este 12%, 2012).

Ţintă: Îndeplinirea ţintei naţionale privind părăsirea timpurie a şcolii (11,3% de la 17,4% în 2012).

Ţintă: Oferta educaţională bazată pe TIC să reprezinte cel puţin 30% din programele educaţionale obligatorii la nivel naţional şi cel puţin 50% în zonele de locuire vulnerabilă.

O3.2 Cercetare, dezvoltare şi inovare: asigurarea unei finanţări publice echivalente de 1% care să permită efectul de antrenare asupra cererii de cercetare în sectorul privat.

Ţintă: Creşterea cheltuielilor angajate de mediul privat pentru CDI pana la 1% din PIB până în 2020, de la 0,17 nivelul actual.

O3.3 Cercetare, dezvoltare şi inovare: Sprijinirea IMM-urilor în vederea lansării de produse sau servicii inovative prin fonduri de capital de risc, granturi, proiecte colaborative.

Ţintă: 20% IMM-uri care introduc produse şi servicii inovative în 2020 (de la 13,17% în 2011).

O3.4 Creativitate: stimularea antreprenoriatului în industrii creative prin crearea de incubatoare/clustere/acceleratoare şi prin susţinerea dezvoltării şi înfiinţării de firme în domeniul cultural şi creativ.

Ţintă: Creşterea ponderii în PIB a industriilor creative la 10% de la 7% nivelul actual.

O3.5 Infrastructura rutieră: îmbunătăţirea infrastructurii rutiere care leagă România de ţările vecine.

Ţintă: Construirea a 500 de km de autostrăzi (dintre care 250 de km din fonduri europene și 250 de km din fonduri naționale) și a 600 de km de de infrastructură regională de conectare la TEN-T în 2022.

O3.6 Infrastructura digitală: îmbunătăţirea infrastructurii digitale de bandă largă.

Ţintă: Banda largă de bază pentru 100% din cetăţeni până în 2020.

O3.7 Energie: reducerea pierderilor în reţelele de distribuţie a energiei electrice.

Ţintă: Reducerea consumului de energie primară cu 19% în 2020 faţă de 16,6% în 2012.40

O3.8 Mediu: îmbunătăţirea infrastructurii de apă.

Ţintă: Creşterea gradului de conectare a populaţiei din localităţi cu peste 2000 P.E. la staţii de epurare conforme (de la 50% în 2013 la 90% în 2020).

Ţintă: Creşterea gradului de conectare a populaţiei la sisteme centralizate de alimentare cu apă curată şi sanogenă (de la 63% în 2013 la 95% în 2020).

O3.9 Mediu: consolidarea şi extinderea sistemelor de management integrat al deşeurilor, inclusiv recuperarea energiei din deşeuri.

Ţintă: Populaţia suplimentară (faţă de cea acoperită în prezent) deservită de sistemele de management integrat al deşeurilor de 2.000.000 de locuitori în 2023.

O3.10 Antreprenoriat: îmbunatăţirea densităţii IMM-urilor raportată la populaţie.

Ţintă: Creşterea numărului de IMM-uri la 1000 de locuitori în România, de la 23 IMM/1000 de locuitori in 2013 la 35 IMM/1000 locuitori în 2020.

O3.11 Antreprenoriat: creșterea contribuţiei IMM-urilor la valoarea adăugată brută.

Ţintă: Creşterea valorii adăugate a IMM din România la totalul valorii adăugate realizată de întreprinderi cel puţin la nivelul mediei europeane.

4. Promovarea celor 10 sectoare de viitor

O4.1 Îmbunătăţirea poziţiei de exportator a României.

Ţintă: Dublarea cotei de piață mondială de exporturi de la cca. 0,4% în 2013.

Ţintă: Creşterea ponderii produselor de înaltă tehnologie în exporturi la 10% la orizontul 2020.

O4.2 Creşterea atractivităţii investiţiilor în cele 10 sectoare cu potenţial de specializare inteligentă.

Ţintă: Creşterea nivelului de investiții străine directe în sectoarele prioritare cu 5 p.p. la nivel agregat.

5. Pregătirea Generaţiei 2050 şi provocări societale

O5.1 Asigurarea unui echilibru sustenabil economic şi social, cu o rată mai bună de participare şi ocupare a forţei de muncă.

Ţintă: Realizarea unei rate de ocupare pentru grupa de vârstă 20 – 64 ani la nivel regional de 70% până în anul 2020.

Ţintă: Stoparea pierderii nete de forţă de muncă.

O5.2 Dezvoltarea competitivă a agriculturiii şi spaţiului rural.

Ţintă: Reducerea suprafeţei cultivate în regim de susbzistenţă.

Ţintă: Creşterea investiţiilor în activităţi ne-agricole în mediul rural.

Ţintă: Dublarea productivităţii muncii în agricultură în 2020 faţă de nivelul actual de 4.328 euro (VAB/UAM) (2010-2012).

O5.3 Creşterea coeziunii sociale şi a contribuţiei economiei sociale ca bază a dezvoltării competitive.

Ţintă: Ponderea populaţiei aflate la risc de sărăcie sau excluziune socială să scadă la un nivel între 25% şi 35% la orizontul 2020.

Ţintă: Formarea pieţei de obligaţiuni sociale (social bonds).

O5.4 Reechilibrarea relaţiei funcţionale dintre economie, natură şi societate prin gestionarea

eficientă a consumului de resurse, care să asigure sustenabilitatea economică.

Ţintă: Reducerea Amprentei Ecologice a României la sub 2,5 hectare pe cap de locuitor.

Ţintă: Înfiinţarea unui registru naţional al Habitatelor viitorului care să califice ca atare acele aşezări ale căror active de mediu (bio-diversitate, peisaj, ape ş.a.) au o valoare economică cel puţin egală cu valoarea producţiei industriale şi agricole locale.

Sursa: adaptat după Strategia pentru Competitivitate Economică 2014-2020

Concluzii:

Ținând cont de caracterul strategiei considerăm că principala provocare a României pe termen mediu și lung este dezvoltarea componentei CDI în primul rând prin alocarea unei finanțări mai mari (angajament și pentru strategia UE 2020) și prin crearea unor produse sau servicii cu un grad ridicat de transferabilitate din sfera ”tehnică” (academică) în piață.

Un al aspect important al strategiei vizează componenta etatică – sectorul public trebuie să creeze un mediu favorabil și atractiv pentru întreprinzători și pentru activități care pot genera ulterior inovație sau competitivitate. Este evident că o componentă care acționează ca o barieră este însuși statul datorită cadrului legal stufos și instabil, nivelului ridicat de birocrație și rezistenței inerente în fața schimbării. Statul trebuie să își concentreze eforturile în două direcții: (1) reglementare predictibilă care să încurajeze activitatea antreprenorială (transparență, participare, responsabilitate); (2) crearea unui mediu favorabil și care sprijină activitățiile economice competitive (scheme de finanțare, parteneriate, sprijin prin alte resurse non-financiare).

România s-a angajat la respectarea unor ținte pe domeniile prioritare prin strategia UE 2020. În acest sens Guvernul trebuie să dezvolte atât documentele strategice asumate (menționate în PNR 2014) dar mai ales planurile operaționale care să cuprindă un mecanism de monitorizare și evaluare pe baza unor indicatori măsurabili.

În final, componenta economică trebuie dublată de rezolvarea provocărilor sociale, în special cele legate de sărăcie și excluziune socială, nivelul de ocupare, nivelul de pregătire educațională al populației (studii superioare, abandon școlar).

d. Acordul de parteneriat 2014-2020 (în lucru-varianta ianuarie 2014) are ca și obiectiv global reducerea discrepanțelor de dezvoltare economică și socială dintre România și statele membre UE, provocările în materie de dezvoltare fiind: competitivitatea, oamenii și societatea, infrastructura, resursele și administrația și guvernarea.

e. Strategia Națională pentru Dezvoltare Regională 2014-2020 (document în lucru) își propune ca obiectiv general îmbunătățirea continuă a calității vieții, prin asigurarea bunăstării, protecției mediului și coeziunii economice și sociale pentru comunități sustenabile capabile să gestioneze resursele în mod eficient și să valorifice potențialul de inovare și dezvoltare echilibrată economică și socială a regiunilor.

Obiectivele acestei strategii sunt:

-Creșterea rolului și funcțiilor orașelor și muncipiilor în dezvoltarea regiunilor prin investiții care să sprijine creșterea economică, protejarea mediului, îmbunătățirea infrastructurii edilitare urbane și coeziunea socială

-creșterea eficienței energetice în sectorul public și/sau rezidențial pentru a contribui la reducerea cu 20% a emisiilor de CO_2 în conformitate cu Strategia ”Europa 2020”

-creșterea gradului de accesibilitate a regiunilor prin îmbunătățirea mobilității regionale și asigurarea serviciilor esențiale pentru o dezvoltare economică sustenabilă și incluzivă

-regenerarea zonelor defavorizate și stimularea incluziunii sociale a comunităților marginalizate, prin crearea premiselor necesare pentru asigurarea serviciilor esențiale și condițiilor decente de trai

-creșterea economiilor regionale prin dezvoltarea infrastructurii specifice inovării și cercetării, precum și stimularea competitivității IMM-urilor

-stimularea dezvoltării competitive și durabile a turismului la nivel regional și local prin valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, cu potențial turistic și crearea/modernizarea infrastructurii specifice în turism

-protecția și îmbunătățirea mediului prin creșterea calității serviciilor de apă, reabilitarea siturilor industriale poluate și abandonate și luarea unor măsuri de prevenire a riscurilor și creșterea capacității de intervenție în situații de urgență.

f. Strategia pentru transport durabil pe perioada 2007-2013 și 2020, 2030 –obiective:

- Modernizarea și dezvoltarea rețelei de transport de interes European și național, creșterea condițiilor de siguranță și a calității serviciilor
- Liberalizarea pieței interne de transport
- Stimularea dezvoltării economiei și a competitivității
- Întărirea coeziunii sociale și teritoriale la nivel regional și național
- Compatibilitatea cu mediul înconjurător

g. Strategia de transport intermodal în România 2020-obiective avute în vedere:

- Modernizarea și/sau construirea unor terminale intermodale și a infrastructurii aferente
- Realizarea unor servicii intermodale de calitate
- Implementarea unui sistem de urmărire, planificare și management a transportului intermodal de marfă, utilizând sisteme inteligente de transport disponibile pe piață
- Stimularea promovării sistemului național de transport intermodal

h. Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național al României 2007-2026, are ca principal obiectiv transformarea României într-o destinație turistică de calitate pe baza patrimoniului său natural și cultural.

i. Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României pentru orizontul de timp 2020, respectiv 2030- obiectivele pentru 2020 vizează atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile.

j. Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România 2030- are următoarele obiective:

- Valorificarea periferialității prin dezvoltarea rolului de conector și releu la nivel continental și intercontinental
- Racordarea la rețeaua europeană de poli și coridoare de dezvoltare
- Structurarea și dezvoltarea echilibrată a rețelei de localități urbane
- Afirmarea solidarității urban-rural
- Dezvoltarea rurală
- Consolidarea și dezvoltarea legăturilor interregionale ca suport al dezvoltării regionale
- Dezvoltarea adecvată a diferitelor categorii de teritorii
- Creșterea competitivității teritoriale
- Protejarea, dezvoltarea și valorificarea patrimoniului natural și cultural

Un alt instrument strategic important este Planul Național de Dezvoltare (PND), însă acesta nu este actualizat, ultima variantă fiind pentru perioada 2007-2013. Obiectivul său global a fost ”Reducerea cât mai rapidă a disparităților de dezvoltare socio-economică între

România și Statele Membre ale Uniunii Europene", obiectiv ce s-a spijinit pe trei obiective specifice:

-creșterea competitivității pe termen lung a economiei românești

-dezvoltarea la standarde europene a infrastructurii de bază

-perfecționarea și utilizarea mai eficientă a capitalului uman autohton

2.3 Cadrul strategic la nivel regional

Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest a fost creată în baza Legii 151/1998, prin asocierea voluntară a autorităților locale și județene din județele Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș, Satu-Mare și Sălaj. Suprafața regiunii este de 34.160 km^2, reprezentând 14,3% din teritoriul României. Regiunea de Nord-Vest se situează astfel pe locul 4 la nivel național în privința suprafeței, respectiv pe locul 29 între cele 273 regiuni ale UE.

În spațiul național, regiunea Nord-Vest (Transilvania Nord) face parte din Macroregiunea 1 (NUTS 1) și se învecinează în sud cu regiunea Vest (Banat), în sud-est cu regiunea Centru (Transilvania Sud) și în est cu regiunea Nord-Est (Bucovina-Moldova Nord).

Figura 10: Localizarea Regiunii Nord-Vest în România

Regiunea cuprinde 446 unități administrativ-teritoriale[3]: 6 județe, 28 orașe, 15 municipii, 403 comune și 1.800 de sate. Regiunea dispune de o poziție geografică strategică, având granițe cu Ungaria și Ucraina.

[3] UAT-uri=municipii+orașe+comune, Localități=sate+localități în componența municipiilor/orașelor

	Municipii	Orașe	Comune	UAT-uri	Sate	Localități
România	103	217	2861	3181	12957	13427
Nord-Vest	**15**	**28**	**403**	**446**	**1800**	**1911**
Bihor	4	6	91	101	430	458
Bistrița-Năsăud	1	3	58	62	235	249
Cluj	5	1	75	81	420	434
Maramureș	2	11	63	76	214	247
Satu Mare	2	4	59	65	220	234
Sălaj	1	3	57	61	281	289

Tabel 13: Numărul unităților administrativ-teritoriale, la nivelul anului 2011. Sursa: INS Tempo Online

Regiunea este una dintre cele mai pitorești din România, începând de la Munții Apuseni care au un farmec aparte, până la patrimoniul cultural-popular deosebit din zonele etnografice unice în această parte a Europei.

Transilvania Nord este o regiune cosmopolită, unde alături de români trăiesc peste jumătate (52,8%) din numărul total al locuitorilor de etnie maghiară din România, ceea ce a dus la crearea unei identități culturale unice.

Din punct de vedere al reliefului, suprafața este ocupată în proporție de 28% de munți, 30% de dealuri și 42% de câmpii și văi. Regiunea prezintă astfel un potențial ce poate fi exploatat cu ușurință din punct de vedere turistic și economic, respectând principiile protecției mediului și a dezvoltării sustenabile.

Spațiul rural - localitățile rurale din Regiunea de Nord-Vest

Mediul rural din regiunea de Nord-Vest este format din 403 comune. Din totalul de 1800 de sate, din punct de vedere administrativ 48 de sate aparțin de municipii și orașe (făcând astfel parte din mediul urban, nu sunt eligibile pentru fondurile de dezvoltare rurală). Teritoriul acoperit de localitățile rurale din regiune este 29.285,93 km^2 , reprezentând 85,73% din suprafața totală.

Regiunea Nord-Vest poate fi împărțită în mai multe zone funcționale din punct de vedere al agriculturii:

1. Zona de Vest (Câmpia de Vest): județele Bihor, Satu Mare și Sălaj se remarcă prin pondere mare de teren arabil, favorabil dezvoltării sectorului vegetal, combinat cu creșterea animalelor cu metode intensive.
2. Zona de Nord-Est (Carpații Orientali): județele Bistrița-Năsăud și Maramureș se evidențiază printr-o pondere mare a pășunilor și fânațelor, favorabil creșterii animalelor cu metode extensive.
3. Zona de Sud-Est (Depresiunea Transilvaniei): județele Bistrița-Năsăud, Cluj și Sălaj dețin o pondere mare de teren arabil și pășune, favorabil dezvoltării

sectorului vegetal, combinat cu creșterea animalelor (metode intensive și extensive).

4. Zona Munților Apuseni: județele Bihor, Cluj și Sălaj se evidențiază de asemenea printr-o pondere mare a pășunilor și fânațelor, favorabil creșterii animalelor cu metode extensive.

Se observă o mare diversitate (comparativ cu alte regiuni) și nu există o omogenitate funcțională a spațiului rural. Totuși se poate constata că dezvoltarea zootehniei ar putea constitui oportunitatea spre care pot converge toate zonele regiunii, constituind probabil cea mai bună posibilitate de valorificare a resurselor agricole la nivelul întregii regiuni.

Evoluția populației și potențialul demografic

Populația regiunii Nord-Vest este, conform datelor finale de la Recensământul din 2011 de 2.600.132 de locuitori, situându-se pe locul 3 între regiunile României (după Nord-Est și Sud-Muntenia). Procentual, populația regiunii reprezintă 12,92% din populația României. Peste 25% din populația regiunii se regăsește în județul Cluj, în timp ce în județul Sălaj se înregistrează sub 9% din total.

Diversitatea etnică și culturală marchează și din punct de vedere demografic regiunea, aici coabitând români (74,9%), precum și etnici maghiari (18,3%), romi (4,6%), germani, ucrainieni, slovaci ș.a

Potențialul demografic din perspectiva dezvoltării regionale este mai bun decât media națională, dar în continuă degradare, cel mai important punct slab fiind evoluția negativă și reducerea estimată a populației cu vârsta școlară între 15-24 de ani (-38,71% până în 2025). Scăderea demografică și îmbătrânirea accentuată a populației este o problemă stringentă mai ales în mediul rural și în orașele mici, fiind amplificată de continuarea procesului de migrație externă, mai ales în rândul forței de muncă înalt-calificate (specialiști din domeniul medical, educațional, informatică, inginerie, al cercetării-dezvoltării, etc.)

Pentru 2014-2020 creșterea calității vieții locuitorilor din regiune trebuie să stea sub semnul dezideratului incluziunii sociale și reducerii sărăciei.

Infrastructura de transport

Regiunea este străbătută de 7 drumuri europene: cele mai importante fiind E60- dinspre Ungaria, face legătura Oradea - Cluj- Brașov și București, E576- Cluj-Napoca- Dej, E81-dinspre Satu Mare – Zalău - Cluj-Napoca- Brașov - București, E79- Oradea - Deva, E671- Oradea – Arad -Timișoara, E58- Cluj-Napoca – Dej – Bistrița – Baia Mare – Vatra Dornei.

Infrastructura de drumuri naționale cuprinsă în rețeaua TEN-T centrală se limitează la segmente pe Turda-Sebeș (E81) și Turda-Luna (E60), aproximativ 33 km. Se remarcă o creștere a infrastructurii rutiere în anul 2011 cu 5,4% față de anul 2005, puțin peste media de 4,8% înregistrată la nivel național.

Infrastructura feroviară este în cea mai mare suferință, la acest capitol existând diferențe mari chiar față de starea infrastructurii la nivel național (care este precară) în ciuda faptului că prin regiune trece un coridor feroviar. Lungimea rețelei feroviare în anul 2011 atinge 1.668 km, din care 312 km sunt linii electrificate (18,7%), iar 244 km sunt linii duble (14,6%), ambele cifre fiind mai mici decât cele din 2005.

Regiunea dispune de un număr mare de aeroporturi comparativ cu alte regiuni europene, însă acest lucru se datorează mobilității reduse intraregionale. De exemplu, timpul necesar pentru parcurgerea unei distanțe de aproximativ 150 km (cum sunt distanțele dintre Cluj-Napoca, Oradea, Satu Mare, Baia Mare, Bistrița) variază între 2,5 și 3 ore. În regiune există un număr de 4 aeroporturi: Cluj-Napoca, Oradea, Baia Mare și Satu Mare, dintre care primele trei sunt cuprinse în rețeaua TEN-T globală.

Economia regiunii

În intervalul de analiză 2005-2011, în termeni nominali, PIB-ul Regiunii Nord-Vest a crescut cu 78%, cu o creștere medie anuală de 16,3% până în 2008 și un ritm redus începând din 2009, de 2,6% anual, urmând în general dinamica PIB-ului național, fluctuații datorate impactului crizei economice și creșterii anuale a inflației. În termeni reali, între anii 2005 și 2008, PIB-ul Regiunii Nord-Vest a înregistrat o creștere anuală medie de 5,5%, cu un ecart-apogeu de 10% în anul 2007, anul 2009 fiind marcat de o scădere de cca 6% sub efectul crizei economice.

În interiorul regiunii, județul Cluj contribuie în proprția cea mai mare la formarea PIB-ului regional (cu o medie de aproape 35%), urmat de județele Bihor (peste 22,5%) și Maramureș (cca 14%), județul Sălaj contribuind cu un procent de 7,5%.

Regiunea de dezvoltare Nord-Vest este, după București-Ilfov, cea mai atractivă din punct de vedere economic, dintre regiuni. Faptul se datorează pieței muncii și salariilor, investițiilor străine, dar și mediului privat și concurenței de piață ca și intrărilor de tehnologii moderne. Relevant este faptul că sectorul de servicii a ajuns să ocupe o pondere mare din totalul economiei regionale, de aproape 50%, având ca și ramuri semnificative comerțul și turismul. Veritabile motoare ale creșterii economiei regionale, întreprinderile mici și mijlocii sunt în jur de 100.000, peste 15% din numărul total de întreprinderi înregistrate în România.

Infrastructura suport pentru afaceri se dezvoltă în regiune în special sub forma parcurilor industriale publice și private: Cluj-Napoca, Dej, Jibou, Satu Mare, Borș.

Cu toate acestea, discrepanțele în dezvoltarea economică a celor șase județe sunt mari, astfel că județele din sudul și vestul regiunii (Cluj, Bihor și Satu Mare) sunt industrializate și mai stabil dezvoltate economic decât județele din centru și est (Bistrița-Năsăud, Maramureș și Sălaj), unde evoluția din ultimii ani a dus la pierderea capacității concurențiale și a avantajelor competitive din mai multe ramuri.

Strategia de Dezvoltare Regională

Strategia actuală de dezvoltare regională, ale cărei obiective sunt prezentate mai jos, face parte din Planul de Dezvoltare al Regiunii Nord-Vest (document în lucru), realizat pentru perioada 2014-2020, prin cooperarea mai multor actori (Guvernul României, Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice).

Viziunea și strategia regională pe termen mediu și lung (2034)

Comunitățile din Regiunea Nord-Vest (Transilvania de Nord) înțeleg să valorifice împreună, respectând principiile dezvoltării durabile, resursele naturale, materiale, umane, tradițiile istorice și interculturale în scopul unei dezvoltări susținute, constante care fac din Transilvania de Nord, una dintre cele mai dinamice regiuni europene.

Regiunea Transilvaniei de Nord, prin amplasarea și dotările sale infrastructurale îndeplinește un rol strategic, de deservire logistică, a teritoriilor de la Vestul, Estul, Sudul și Nordul său.

Domeniile de specializare inteligentă ale regiunii, care asigură o poziționare bună pe piețele europene a produselor regionale sunt: Sănătate, IT&C, Sisteme inteligente, materialele, mașini și echipamente, Bioeconomie, Energie și mediu. Sectoarele economice regionale vizate de domeniile de specializare inteligentă menționate mai sus sunt: agricultura și industria alimentară, producția de mobiă, electronică și automatizări, mecatronică, producția de utilaje și echipament, serviciile de sănătate, serviciile IT&C, energia, turismul și construcțiile verzi.

Regiunea dispune de un valoros capital uman, sistemele de educație a adulților, de formare continuă a adulților și învățământ universitar fiind recunoscute la nivel internațional.

Cetățenii regiunii se disting prin mentalitatea lor inovativă și incluzivă care, alături de un nivel al calității vieții ridicat (cu un PIB de 75% din media europeană) fac din Transilvania de Nord una din destinațiile preferate de investitori și turiști în Europa Centrală și de Est.

Obiectivele strategice de dezvoltare pe termen mediu și lung (2034)

- Dezvoltarea de avantaje comparative prin investiții în domeniile de specializare inteligentă a regiunii.
- Racordarea regiunii la fluxurile internaționale de mărfuri, turiști, investiții, informații și valori culturale și asigurarea rolului de deservire ca ”regiune logistică”.
- Creșterea investițiilor în capitalul uman și social al regiunii, în vederea asigurării suportului pentru o dezvoltare durabilă.
- Creșterea eficienței economiei rurale, conservând totodată calitatea mediului și patrimoniul etnofolcloric extrem de bogat al regiunii.
- Transformarea centrelor urbane în spații de influență și de atracție regională și trans-regională.
- Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei.

Obiective strategice 2020

Obiectiv general: Creșterea economiei regionale prin dezvoltare multidimensională și integrată pentru diminuarea disparităților intra- și inter-regionale și creșterea standardului de viață regional.

Obiective specifice:

1. Creșterea numărului locurilor de muncă și a veniturilor
    1.1 Îmbunătățirea competitivității IMM-urilor cu precădere în sectoarele de specializare inteligentă în vederea creării de noi locuri de muncă mai bine plătite
    1.2 Încurajarea activităților de CDI (Cercetare, Dezvoltare, Inovare) în activitățile economice cu potențial de specializare inteligentă și consolidarea capacităților de CDI
    1.3 Creșterea competitivității economiei regionale prin sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon, care utilizează eficient resursele și are în vedere schimbările climatice

2. Creșterea accesibilității regiunii și mobilității locuitorilor, mărfurilor și informațiilor

2.1 Dezvoltarea unui sistem de transport durabil și asigurarea accesului și integrării în rețelele de transport majore la nivel european și internațional

2.2 Îmbunătățirea accesului la TIC (Tehnologiile Informațiilor și Comunicațiilor), a calității și utilizării acestor rețele de către mediul public și privat

3. Creșterea calității vieții locuitorilor din regiune
   - 3.1 Sprijinirea dezvoltării urbane durabile și integrate
   - 3.2 Promovarea ocupării și sprijinirea mobilității forței de muncă
   - 3.3 Îmbunătățirea accesului și dezvoltarea infrastructurii de educație și formare profesională, de sănătate și asistență socială
   - 3.4 Dezvoltarea durabilă a turismului
   - 3.5 Sprijinirea dezvoltării rurale durabile integrate
   - 3.6 Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei
   - 3.7 Protejarea și conservarea mediului natural
4. Creșterea eficienței și calității serviciilor oferite de administrația publică locuitorilor din regiune
   - 4.1 Investiții în capacitatea instituțională în perspectiva realizării de reforme pentru a asigura gestionarea eficientă a politicilor publice și transparență, integritate și responsabilitate
   - 4.2 Consolidarea capacităților părților interesate care își desfășoară activitatea în domeniul ocupării forței de muncă, al educației, sănătății și al politicilor sociale.

Concluzii:

Aceste direcții de dezvoltare propuse sunt corelate întru totul cu obiectivele tematice ale Uniunii Europene, pe baza indicatorilor țintă Europa 2020, dar și cu obiectivele cadrului național.

Documentul strategic de la nivelul Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest (ADR Nord Vest) este încă în variantă draft (variantă de lucru) dar are conturate obiectivele strategice care sunt clar definite, în concordanță cu obiectivele și direcțiilor prioritare stabilite de CE prin intermediul strategiei Europa 2020. De asemenea documentul în forma actuală are trei secțiuni importante care vor fi utile în faza de implementare: (1) Tabelul 31 (pag. 202-203 din plan) care prezintă *corelarea strategiei regionale cu obiectivele tematice şi ţintele din*

Strategia Europa 2020 (2) o estimare a necesităților de finanțare , care totalizează 7.44 miliarde de euro (pag. 204) și (3) o secțiune care cuprinde un set de indicatori de realizare a obiectivelor strategice, pag. 205-2010); totuși acești indicatori sunt desemnați la orizontul de timp 2020 și e necesară defalcarea acestora pentru mai multe perioade prin stabilirea unor ținte intermediare (12-18 luni) pentru fiecare din cele 4 obiective strategice ale planului.

În urma analizei Planului de dezvoltare a Regiunii Nord Vest pentru perioada 2014-2020, am ajuns la următoarele concluzii:

1. Există un grad ridicat de compatibilitate între obiectivele strategice de la nivelul regiunii NV și obiectivele strategiei Europa 2020. Practic, pentru fiecare obiectiv strategic și prioritățile aferente de la nivel regional au fost identificate obiectivele tematice aferente din strategia Europa 2020, fapt care va facilita procesul de implementare prin creșterea posibilității de corelare a programelor operaționale regionale cu obiectivele tematice europene și implicit identificarea de surse de finanțare europene pentru acestea.

2. Se observă un grad ridicat de congruență între obiective strategice, priorități și măsuri, fapt care va ușura transpunerea acestora în programe operaționale.

3. Se remarcă utilizarea conceptului de calitate a vieții ca obiectiv strategic la nivel regional. Trebuie însă remarcat că prioritățile sub umbrela acestui obiectiv nu includ și sfera serviciilor decât în mică măsură (turism, educație și sănătate – ultimele două din perspectiva modernizării sau dezvoltării infrastructurii, nu în mod direct a calității serviciilor).

4. Creșterea eficacității administrației publice de la nivelul regiunii devine obiectiv strategic. Accentul este pus pe calitatea serviciilor, promovarea inovației și a parteneriatului cu ceilalți actori economico-sociali. Acest demers poate fi văzut ca un element component al conceptului mai larg de bună guvernare (la nivel regional) însă pentru a realiza un tablou complet, ar trebui incluse priorități privind transparența și responsabilitatea administrației publice la nivelul regiunii.

Alte elemente de importanță strategică la nivel regional:

Energie Regenerabilă

Din perspectiva energiei regenerabile, prezintă relevanță și interes inițiativa ADR Nord-Vest pentru crearea ”TREC - Cluster Transnațional în Domeniul Energiei Regenerabile"

”Acest subproiect, care are ca perioadă de implementare mai 2011-aprilie 2013, urmărește crearea unui cluster format din reprezentanți ai mediului de afaceri, cercetare și autorități publice din județul Cluj, Regiunea Macedonia de Vest din Grecia și Regiunea Saxonia din Germania, însoțit de activități de transfer de bune practici în managementul și gestiunea de clustere și rețele, potrivit ziuadecj.ro. De asemenea, subproiectul, ce are un buget de 264.315 euro, constă în dezvoltarea și constituirea unui cluster în domeniul energiilor regenerabile prin atragerea de agenți economici care activează în domeniu”.

Conform ADR Nord-Vest ”*proiectul constă în constituirea şi dezvoltarea unui cluster în domeniul energiilor regenerabile prin atragerea de agenţi economici care activează în domeniu, fie că sunt producători de echipamente sau de energie, furnizori de energie sau de materie primă pentru producerea energiei din surse regenerabile, operatori, consultanţi tehnici în acest sector, precum şi a centrelor de cercetare şi a universităţilor care derulează activităţi de cercetare în sectoare de interes, alături de autorităţi publice care contribuie la elaborarea şi implementarea de politici şi strategii în domeniu, asociaţii profesionale şi sectoriale, instituţii financiar-bancare, centre de transfer tehnologic, oficii de legătură cu industria, etc. Clusterul e privit ca şi o platformă de colaborare între actorii atraşi şi cointeresaţi, o oportunitate concretă de dezvoltare de proiecte comune, de facilitare a internaţionalizării, de întărire a legăturilor dintre rezultatele cercetării, angrenare a inovaţiilor în producţie şi comercializare, de reflectare a nevoilor reale ale sectorului în viitoare politici, strategii şi finanţări dedicate”.*

Conform unui studiu al companiei Ernst&Young „Renewable energy country attractiveness indices” (2012), România ocupă locul 14 (din 40) privind atractivitatea privind investițiile în energie regenerabilă și primul loc din zona Europei Centrale și de Est. Conform aceluiași studiu România ocupă locul 11 (din 40) din perspectiva energie eoliene și 21(din 40) din perspectiva energiei solare.

În continuare se va analiza măsura în care Planul de Dezvoltare al Județului Sălaj este corelat cu cadrul strategic european, național și regional, fiind de o importanță deosebită în conturarea obiectivelor strategice pentru dezvoltarea socio-economică a comunei Chieșd.

2.4. Cadrul strategic la nivel județean

La nivelul județului Sălaj, în prezent, cadrul strategic este definit de Planul de Dezvoltare Județean pentru perioada 2007-2013, procesul de planificare fiind demarat începând cu toamna anului 2004. Contextul în care acest plan strategic a fost constituit constă în perioada anterioară integrării României în Uniunea Europeană, astfel că viziunea a fost ”Sălajul – Un motor al dezvoltării regionale, o comunitate capabilă să atragă investiții și proiecte europene în toate domeniile”. S-a dorit cooperarea dintre comunități pentru dezvoltarea unei economii funcționale și competitive pe piața europeană, concentrând investițiile și intervențiile strategice spre următoarele sectoare prioritare:

-industria metalurgică

-producție de mobilier

-industria de prelucrare a cauciucului

-agricultură

-industria altor produse din materiale nemetalice

-cercetare

-turism-agroturism

Cadrul strategic județean este împărțitit pe 7 ”strategii sectoriale”, fiecare având un obiectiv general, care la rândul său este împărțit în obiective specifice, apoi acestea fiind divizate în priorități/măsuri:

1. Strategia sectorială 1: Transporturi
2. Strategia sectorială 2: Competitivitate
3. Strategia sectorială 3: Resurse umane
4. Strategia sectorială 4: Mediu
5. Strategia sectorială 5: Agricultura și dezvoltare rurală
6. Strategia sectorială 6: Modelul dezvoltării policentrice
7. Strategia sectorială 7: Dezvoltare urbană durabilă

Obiectivele strategiilor sectoriale:

1. *Obiectiv general*: Reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea echilibrată a întregii infrastructuri de transport din județ și asigurarea intermodalității, în scopul conectării la coridoarele de transport regionale, naționale și europene

2. *Obiectiv general*: Creșterea competitivității sectoarelor prioritare județene în scopul dezvoltării unei economii bazate pe cunoaștere
3. *Obiectiv general*: Valorificarea superioară a resurselor umane, asigurarea unui nivel de ocupare adecvat și combaterea excluziunii sociale
4. *Obiectiv general*: Protejarea și ameliorarea condițiilor de mediu pentru crearea premiselor unei dezvoltări durabile
5. *Obiectiv general*: Economie rurală diversificată- sursă de venituri pentru dezvoltare durabilă
6. *Obiectiv general*: -nu este definit în mod clar (dezvoltare policentrică)
7. *Obiectiv general*: Orașele județului Sălaj - Motoare pentru creșterea economică, ocuparea și dezvoltarea durabilă a comunităților locale

Concluzii:

În procesul de elaborare al planurilor de dezvoltare națională, regională și județeană, s-a preferat o abordare bazată, în general, pe 5 domenii prioritare: Competitivitate, Transporturi, Resurse Umane, **Dezvoltare Rurală** și Mediu. Principalul motiv, în acest sens, a fost de a fundamenta și facilita accesul la Fondurile Structurale și de Coeziune ale Uniunii Europene, astfel încât aceste priorități să fie compatibile cu domeniile de intervenție ale acestor instrumente, conform reglementărilor comunitare.

2.5 Cadrul strategic la nivel local/ Concluziile analizei strategiilor anterioare

La nivel local, cadrul strategic este definit de:

- Planul strategic de dezvoltare social-economică al comunei Chieșd, județul Sălaj, plan actualizat in octombrie 2009

- Strategia locală privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice a comunei Chieșd

- Strategia de dezvoltare locală pentru perioada 2007-2013, a comunei Chieșd, județul Sălaj.

Necesitatea acestei analize constă în identificarea perspectivelor strategice existente, a obiectivelor implementate, a țintelor operaționale valabile și a punctelor de continuitate, în vederea formulării unui nou plan strategic care să fie în concordanță cu obiectivele existente.

a. Planul strategic de dezvoltare social-economică al comunei Chieșd, județul Sălaj, actualizat în octombrie 2009

Potrivit planului din anul 2009, strategia de dezvoltare locală economico-socială reprezintă o construcție logic structurată, pornind de la obiectivele majore (strategice) de maximă reprezentativitate, continuând cu direcțiile de dezvoltare ale acestora și ajungând la măsurile și soluțiile cu caracter practic, menite a materializa în teritoriu conceptele strategice. Elaborarea acestui plan a avut loc în mod participativ, prin implicarea tuturor grupurilor social-demografice din comunitate, pentru a contribui la creșterea spiritului de inițiativă a oamenilor din comunitate și la responsabilizarea lor pentru deciziile luate și pentru întreg procesul de dezvoltare.

S-a pornit de la nevoile locale, repartizate pe domenii de interes, de la resursele locale și cele potențiale și de la prioritățile stabilite, incluse și în strategia jud. Sălaj. Cu toate acestea, procesul de elaborare a planului strategic s-a declanșat la începutul anului 2006, prin constituirea unui grup de inițiativă, constituire care a fost facilitată de ONG-ul ”Societatea Civilă” din Cluj-Napoca. Acest ONG a oferit asistență primăriei comunei Chieșd, în probleme de dezvoltare comunitară. În plus, prin dispoziția primarului din 2006, a fost constituit Comitetul Organizațional de pe lângă primăria Chieșd, având scop consultarea comunitară și dezbaterea publică în vederea identificării necesităților și a domeniilor de interes ale cetățenilor, prin metode precum: organizarea de focus-grupuri, dezbaterea publică, interviul, chestionarul sau ședința de analiză. Pe baza propunerilor primite, a fost constituit Comitetul de dezvoltare locală socio-economică.

Metoda utilizată de către grupurile de lucru pentru elaborarea propriu-zisă a planului strategic este cea a seminariilor, prin desfășurarea unui ciclu de 5 seminarii interactive:

1. Seminarul pregătirilor
2. Seminarul viziunilor
3. Seminarul contradicțiilor
4. Seminarul direcțiilor strategice
5. Seminarul implementării

În continuare, vom analiza pe rând, modul în care a fost elaborat fiecare seminar.

1. În cadrul seminarului pregătirilor au fost expuse:
   -necesitatea elaborării planului strategic participativ
   -importanța existenței unui plan participativ
   -analiza SWOT a comunei

-identificarea factorilor de decizie, a factorilor implicați și a factorilor interesați.

Cu toate acestea, în redactarea planului strategic lipsește analiza factorilor implicați și interesați, fiind realizată doar analiza factorilor de decizie, la finalul planului strategic.

2. Seminarul viziunilor este definit precum etapa în care au fost identificate realizările realiste în viziunea comunității la momentul în care s-a finalizat perioada pentru care a fost elaborat planul (până în 2013).

Consider că această metodă este utilizată eronat, deoarece viziunea presupune definirea ”viitorului dezirabil” al comunei, în sensul modului în care comunitatea se raportează la proprii cetățeni (ce le oferă în mod esențial acestora) și al valorilor principale ale comunității. Viziunea comunei trebuie definită printr-o frază care să cuprindă toate aspectele menționate anterior. Din seminarul viziunilor prezent în planul strategic din 2009 nu se pot extrage valorile comunității, fiind prezente doar niște acțiuni concrete care se doresc a fi materalizate (pot fi incluse la capitolul ”programe operaționale”).

3. Seminarul contradicțiilor presupune identificarea obstacolelor care ar putea împiedica realizarea viziunilor, acest seminar fiind raportat la cel al viziunilor, practic prezentând amenințările care ar putea sta în calea realizării planurilor concrete.
4. Seminarul direcțiilor strategice este compus din 7 direcții strategice definite de către grupul de lucru:
    a. Crearea și susținerea mecanismului de atragere de fonduri
    b. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii rurale
    c. Identificarea, exploatarea și valorificarea resurselor locale
    d. Încurajarea turismului, mediatizarea și promovarea comunei
    e. Dezvoltarea spiritului civic
    f. Protecție și asistență socială
    g. Stimularea învățământului, sportului și sănătății
5. Seminarul implementării este definit în planul strategic din 2009 de către un plan de acțiune prezentat mai întâi pe perioada 2009-2013, printr-un tabel împărțit în obiective specifice, activități de realizat, termen de implementare, costuri, etc. pe baza direcțiilor strategice, apoi de către un plan de acțiune pentru iunie 2009-iunie 2010. Logica acestei structuri a fost de a concepe un plan pe termen lung și unul pe termen mediu, însă consider mult prea

complicat procesul adoptat, în special prin prezentarea unui număr prea mare de direcții strategice (3-4 este numărul optim), apoi bineînțeles s-au elaborat multe obiective specifice, activitățile necesare pentru a le îndeplini devenind lipsite de importanță, coerență și fezabilitate.

În concluzie, documentul strategic analizat mai sus pentru perioada 2009-2013 prezintă o enumerare de direcții strategice, obiective specifice și pași de realizat, în mare măsură cu caracter general care nu sunt cuprinse într-un cadru logic clar, ghidat de o viziune de dezvoltare inexistentă, fapt care foarte probabil a ridicat dificultăți în procesul de implementare.

b. Strategia locală privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilităţi publice a comunei Chieşd

Această strategie este elaborată în baza HG 246/2006 şi este un foarte bun exemplu prin care se corelează obiectivele locale la cele naționale, regionale și parțial la cele europene, regăsite în cadrele strategice aferente, în domeniul serviciilor comunitare de utilități publice.

Rolul serviciilor comunitare, cuprinzând dezvoltarea utilităților privind alimentarea cu apă, canalizarea și epurarea apelor uzate, colectarea, canalizarea și evacuarea apelor pluviale, salubrizarea localităților și managementul deșeurilor solide, alimentarea cu energie termică în sistem centralizat, transportul public local și iluminatul public, este de a menține coeziunea socială, de a reclama și justifica adoptarea și implementarea unui set de măsuri având ca obiectiv dezvoltarea durabilă, atingerea standardelor Uniunii Europene și eliminarea disparităților economico-sociale din statele membre ale acesteia și România.

Această strategie se raportează la cadrul național privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare, prin următoarele direcții de acțiune stabilite de Strategia națională:

- definirea și stabilirea cadrului instituțional și organizatoric, necesar îmbunătățirii managementului serviciilor comunitare de utilități publice

- stabilirea atribuţiilor, competenţelor şi responsabilităţilor între factorii implicaţi în înfiinţarea, organizarea, funcţionarea, gestionarea şi exploatarea serviciilor comunitare de utilităţi publice şi partajarea acestora pe baza principiului descentralizării serviciilor publice, autonomiei locale, subsidiarităţii şi proporţionalităţii;

- crearea cadrului şi a instrumentelor necesare gestionării eficiente a fondurilor de investiţii necesare modernizării şi dezvoltării infrastructurii tehnico-edilitare aferentă serviciilor comunitare de utilităţi publice;

- popularizarea procedurilor specifice şi facilitarea accesului la resursele financiare necesare accelerării dezvoltării serviciilor comunitare de utilităţi publice;

- utilizarea eficientă a resurselor - umane, materiale, financiare - disponibile, proprii sau atrase;

- susţinerea efectivă şi coerentă, prin programe şi politici guvernamentale adecvate, a reabilitării, modernizării şi dezvoltării la standarde UE a serviciilor comunitare de utilităţi publice, în special în zonele defavorizate, ca factor esenţial pentru menţinerea şi întărirea coeziunii economico-sociale.

Printre obiectivele specifice pe care Consiliul Local Chieșd își dorește să le atingă, exprimate în această strategie, se numără:

- îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă ale populaţiei din comună;
- susţinerea dezvoltării economico - sociale a comunei;
- promovarea programelor de dezvoltare şi reabilitare a sistemului de salubrizare pe baza unui mecanism eficient de planificare multianuală a investiţiilor;
- protecţia şi conservarea mediului;
- crearea unui compartiment de specialitate pentru transportul public local, cu sau fără personalitate juridică;
- asigurarea finanţării necesare dezvoltării componentelor sistemului de transport public local din comuna Chieșd;
- asigurarea transparenţei în ceea ce priveşte derularea procedurilor de achiziţie publică;
- informarea populaţiei din comună cu privire la dezvoltarea durabilă a serviciului de transport public local;
- acordarea unor facilităţi de transport anumitor categorii de persoane; corelarea capacităţii mijloacelor de transport de persoane cu fluxurile de călători existente;
- asigurarea accesului nediscriminatoriu şi al tuturor membrilor comunităţii locale la serviciul de iluminat public;
- orientarea serviciului de iluminat public către utilizatori şi beneficiari prin promovarea metodelor moderne de management şi mecanismelor specifice economiei

de piaţă cu atragerea capitalului privat în investiţii reprezentând modernizări şi extinderi ale sistemului de iluminat public;

- promovarea formelor de gestiune delegată;
- promovarea profesionalismului, a eticii profesionale şi formării profesionale continue a personalului din domeniu prin instituirea evaluării comparative a indicatorilor de performanţă a activităţii operatorilor şi participarea cetăţenilor;
- asigurarea la nivelul localităţilor a unui iluminat stradal şi pietonal adecvat necesitaţilor de confort şi securitate, individuală şi colectivă, prevăzute în normele în vigoare, compatibil cu directivele UE;
- asigurarea unui iluminat arhitectural, ornamental şi ornamental - festiv, adecvat punerii în valoare a edificiilor de importanţă publică şi/sau culturală şi marcării prin sisteme de iluminat corespunzătoare a evenimentelor festive şi a sărbătorilor legale sau religioase;
- promovarea de soluţii tehnice şi tehnologice performante, cu costuri minime prin reducerea consumurilor specifice ca urmare a utilizării unor corpuri de iluminat performante, a unor echipamente specializate care să asigure un iluminat public de calitate şi performant.

Cu toate că aceste obiective specifice, sunt definite mai mult ca obiective generale și sunt destul de numeroase, strategia acoperă totuși aspecte importante precum gestiunea performanței (evaluarea performanței, etc.), concesionarea serviciului public de către sectorul privat, cooperarea intercomunitară, creșterea capacității de absorbție a fondurilor de investiții și implementarea și monitorizarea strategiei locale.

c. Strategia de dezvoltare locală pentru perioada 2007-2013, a comunei Chieșd, județul Sălaj

Această strategie este proiectată pentru perioada 2007-2013 și prezintă acțiunile pe care administrația locală le va iniția pentru a crea condițiile necesare dezvoltării viitoare a comunei și relevă proiectele și oportunitățile pe care le oferă intrarea României în Uniunea Europeană. Aceasta urmărește dezvoltarea durabilă prin valorificarea potențialului local, pentru a fi în concordanță cu obiectivul general al Planului Național de Dezvoltare 2007-2013: ”reducerea cât mai rapidă a disparităților de dezvoltare socio-economică în România și Statele Membre ale Uniunii Europene.” Strategia a fost elaborată în mod participativ, având la bază următoarele instrumente și proceduri de lucru: analiza de conținut, analiza de date

statistice din surse organizate și realizate de consultant, comparații de date statistice înseriate și pe scale evolutive, interviuri în profunzime cu factori decizionali și de opinie din structura domeniilor cheie analizate în cadrul studiului, analiza SWOT, interpretări aferente unor studii, rapoarte, cercetări, documente de politică, strategii și norme acționale europene, naționale, regionale, județene și locale.

Direcțiile de dezvoltare care s-au dorit a fi urmate de autoritățile comunei Chieșd sunt:

-dezvoltarea infrastructurii de bază

-protecția mediului

-întărirea coeziunii sociale și reducerea sărăciei

-regenerarea rurală

Principalele principii ale acestei strategii de dezvoltare durabilă sunt: durabilitatea, competitivitatea, sprijinul financiar și buna administrare.

Viziunea strategiei este definită astfel: ”Viziunea cetățenilor comunei Chieșd este în spiritul dezvoltării zonei din punct de vedere economic și social, prin mai buna valorificare a resurselor locale, atragerea investițiilor și investitorilor, revigorarea tradițiilor, crearea/reabilitarea infrastructurilor de tip urban și punerea în valoare a poziționării geografice, în deplin respect față de mediul înconjurător”.

Obiectivele generale ale strategiei de dezvoltare locală a comunei Chieșd sunt:

- ✓ Asigurarea condiţilor pentru crearea unor activităţi rentabile agricultura şi zootehnie;
- ✓ Protejarea mediului prin conformarea progresivă cu standardele de mediu din Uniunea Europeană pe care România va trebui să le atingă în totalitate;
- ✓ Optimizarea sistemului de sănătate şi protecţie socială în comună;
- ✓ Garantarea accesului neîngrădit al populaţiei şi al consumatorilor economici la infrastructură (apă, canalizare, distribuţie gaze, căi de transport, telefonie);
- ✓ Reabilitarea şi modernizarea şcolilor şi grădiniţelor conform standardelor europene;

Luarea de măsuri pentru excluderile sociale, a înlăturării dezechilibrelor sociale şi creşterea ratei de ocupare prin creerea de noi oportunităţi investiţionale.

După definirea obiectivelor strategiei, următorul capitol prezintă planul local de acțiune pentru dezvoltarea durabilă, un pachet de măsuri și proiecte necesare schimbării comunității locale pentru atingerea unor parametrii specifici societății moderne și cuprinde un plan de dezvoltare, unul de executare și unul de monitorizare.

Obiectivele specifice și acțiunile propuse sunt prezentate în tabelul de mai jos:

OBIECTIVE ŞI ACŢIUNI PROPUSE	IMPLEMENTARE IMEDIATĂ	TERMEN SCURT 1-3 ANI	TERMEN MEDIU ŞI LUNG 3-10 ANI
AGRICULTURA, SILVICULTURA ŞI DEZVOLTARE RURALĂ			
Optimizarea condiţiilor pentru sprijinirea activităţilor rentabile în agricultură			√
Oferirea de consultanţă specializată pentru intreprinzători agricoli			√
Susţinerea înfiinţării de asociaţii a producătorilor comunei			√
INFRASTRUCTURA ŞI MEDIU			
Modernizarea drumurilor comunale		√	
Construcţia unui pod		√	
Extinderea şi reabilitarea reţelei de alimentare cu apă potabilă		√	
Realizarea reţelei de canalizare		√	
Realizarea staţiei de epurare şi tratare a apelor uzate		√	
Organizarea sistemului de colectare selectivă, a spaţiului de depozitare temporară şi transportul deşeurilor		√	
Închiderea platformelor de gunoi		√	
Lucrări de regularizare a albiei pârâurilor şi apărări de maluri pentru prevenirea şi reducerea consecinţelor distructive ale inundaţiilor		√	
Lucrări de modernizare a reţelei de iluminat public		√	
Dotări pentru intervenţii în caz de situaţii de urgenţă		√	

Realizarea de alei pietonale		√	
Extinderea reţelelor electrice şi a drumurilor de acces în zonele nou lotizate			√
ECONOMIC			
Sprijinirea firmelor locale prin asigurarea resurselor umane			√
Susţinerea întreprinzatorilor străini care doresc să investească în zonă			√
Valorificarea bunurilor şi serviciilor generate de capitalul natural din comună			√
Încurajarea dezvoltării serviciilor din sectorul privat			√
Dotări administraţie locală		√	
Susţinerea IMM			√
Crearea cadrului prielnic consultanţă pentru afaceri			√
EDUCAŢIE ŞI CULTURĂ			
Reabilitarea şi modernizarea şcolilor cu clasele I-VIII şi I-IV		√	
Amenajarea şi dotarea unui centru de joacă şi recreere pentru copiii comunei		√	
Construirea unei baze sportive, a unui teren de minifotbal şi a unui teren de tenis de câmp		√	
Amenajarea unor spaţii verzi		√	
SĂNĂTATE ŞI SOCIAL			
Amenajarea şi dotarea corespunzătoare a dispensarelor umane şi deschiderea unor centre farmaceutice			√

Tabel 14: Planul local de acțiune pentru dezvoltarea durabilă

Această strategie este amplă și logic structurată, prezentând inclusiv tipuri de proiecte eligibile pentru spațiul rural în perioada 2007-2013, definite prin programe, axe, măsuri, submăsuri, domenii, actitivăți, acțiuni, care probabil au fost folositoare ca material informativ, finalizându-se cu un portofoliu de proiecte prioritare.

Proiectele propuse pentru perioada 2007-2013 sunt enumerate mai jos:

1. Asfaltarea drumului comunal DC 3 Chieșd-Sighetu-Silvaniei pe o distanță de 3,8 km
2. Asfaltarea drumului comunal DC 2 Sighet-Bocșa pe o distanță de 3,3 km
3. Asfaltarea drumului comunal DC 3 A Chieșd – Colonia Sighetu Silvaniei pe o distanță de 2,2 km
4. Realizare alei pietonale în comună
5. Modernizare sistem rutier
6. Construcție poduri și podețe în comuna Chieșd pe Valea Chieșd (3 poduri, OG nr. 7/2006)
7. Realizarea rețelei de alimentare cu apă în comuna Chieșd pe o distanță de 19 km
8. Realizarea rețelei de canalizare în comuna Chieșd pe o distanță de 12,6 km
9. Realizarea stației de epurare și tratare a apelor reziduale
10. Realizarea rețelei de gaz metan
11. Reabilitare cămin cultural în sat Chieșd
12. Reabilitare cămin cultural în sat Sighetu-Silvaniei
13. Construire cămin cultural în sat Colonia Sighetu-Silvaniei
14. Reparații Școala gimnazială în sat Chieșd
15. Reparații Școală primară în Sighetu-Silvaniei
16. Reparații Grădiniță cu program normal în sat Chieșd
17. Dotarea cu mobilier a școlilor/grădinițelor din comuna Chieșd
18. Modernizare bază sportivă în sat Chieșd
19. Construire sală de sport în sat Chieșd
20. Lucrări de regularizare a cursurilor de apă pe Valea Chieșd și Valea Sighet
21. Reabilitarea dispensarului uman în sat Chieșd
22. Reactualizare PUG.
23. Montarea unui post de transformare în localitate în vederea îmbunătățirii parametrilor curentului electric
24. Lucrări de reabilitare a rețelei de iluminat public

25. Dotări pentru intervenții în caz de situații de urgență
26. Lucrări de reabilitare și mansardare a sediului primăriei
27. Dotări administrație locală
28. Construirea unui complex social care să cuprindă un cămin-azil pentru bătrânii comunei și dotarea acestuia cu mobilier.

Ceea ce am enumerat reprezintă activitățile/proiectele operaționale care au rezultat în urma întregului proces de planificare strategică, însă au fost omise proiecte din sfera dezvoltării producției agricole, a valorificării potențialului turismului rural, a conservării mediului, a activităților economice și susținerii IMM-urilor, etc.

2.6 Proiecte de investiții publice

În continuare, vom prezenta măsura în care obiectivele propuse au fost îndeplinite, precum și dacă proiectele din portofoliul vechii strategii au fost finalizate sau nu.

Optimizarea condiţiilor pentru sprijinirea activităţilor rentabile în agricultură	**În curs de îndeplinire**
Oferirea de consultanţă specializată pentru intreprinzătorii agricoli	**Neîndeplinit**
Susţinerea înfiinţării de asociaţii a producătorilor comunei	**În curs de îndeplinire**

Tabel 15:Obiectivele pentru agricultură, silvicultură şi dezvoltare rurală

Modernizarea drumurilor comunale	**Îndeplinit**
Construcţia unui pod	**Îndeplinit**
Extinderea şi reabilitarea reţelei de alimentare cu apă potabilă	**În curs de îndeplinire**
Realizarea reţelei de canalizare	**În curs de îndeplinire**
Realizarea staţiei de epurare şi tratare a apelor uzate	**În curs de îndeplinire**

Organizarea sistemului de colectare selectivă, a spaţiului de depozitare temporară şi transportul deşeurilor	**Îndeplinit**
Închiderea platformelor de gunoi	**Îndeplinit**
Lucrări de regularizare a albiei pârâurilor şi apărări de maluri pentru prevenirea şi reducerea consecinţelor distructive ale inundaţiilor	**În curs de îndeplinire**
Lucrări de modernizare a reţelei de iluminat public în comună	**În curs de îndeplinire**
Dotări pentru intervenţii în caz de situaţii de urgenţă	**În curs de îndeplinire**
Realizarea de alei pietonale	**Neîndeplinit**
Extinderea reţelelor electrice şi a drumurilor de acces în zonele nou lotizate	**În curs de îndeplinire**

Tabel 16:Obiectivele pentru infrastructură şi mediu

Sprijinirea firmelor locale prin asigurarea resurselor umane	**În curs de îndeplinire**
Susţinerea întreprinzatorilor străini care doresc să investească în zonă	**În curs de îndeplinire**
Valorificarea bunurilor şi serviciilor generate de capitalul natural din comună	**Neîndeplinit**
Încurajarea dezvoltării serviciilor din sectorul privat	**Îndeplinit**
Dotări administraţie locală	**Îndeplinit**
Susţinerea IMM	**În curs de îndeplinire**
Crearea cadrului prielnic consultanţă pentru afaceri	**În curs de îndeplinire**

Tabel 17: Obiectivele pentru economie

Reabilitarea şi modernizarea şcolilor cu clasele I-VIII şi I-IV	**Îndeplinit**
Amenajarea şi dotarea unui centru de joacă şi recreere pentru copiii comunei	**În curs de îndeplinire**
Construirea unei baze sportive, a unui teren de minifotbal şi a unui teren de tenis de câmp	**În curs de îndeplinire**
Amenajarea unor spaţii verzi	**În curs de îndeplinire**

Tabel 18: Obiectivele pentru educație și cultură

Amenajarea şi dotarea corespunzătoare a dispensarelor umane şi deschiderea unor centre farmaceutice	**Îndeplinit**

Tabel 19: Obiectivele pentru sănătate şi social

Observăm din cele prezentate mai sus că majoritatea obiectivelor propuse încă sunt în curs de îndeplinire, iar cele mai multe care au fost îndeplinite țin de infrastructura comunei, mai exact de modernizarea drumurilor comunale, construcția unui pod, colectarea și gestionarea deșeurilor, reabilitarea școlilor și amenajarea și dotarea dispensarelor umane și deschiderea unor centre farmaceutice.

Analiza următoare, din tabelul următor arată care dintre proiectele exemplificate în strategia veche au fost finalizate şi care nu, rezultatul final urmând să confirme sau să infirme îndeplinirea obiectivelor de mai sus, demonstrând corelarea dintre obiective și activitățile propriu-zise întreprinse pentru îndeplinirea lor.

Finalizat	**Nefinalizat**
Asfaltarea drumului comunal DC 3 Chieșd-Sighetu-Silvaniei pe o distanță de 3,8 km	Realizare alei pietonale în comună
Asfaltarea drumului comunal DC 2 Sighet-Bocșa pe o distanță de 3,3 km	Realizarea rețelei de alimentare cu apă în comuna Chieșd pe o distanță de 19 km (parțial)
Asfaltarea drumului comunal DC 3 A Chieșd – Colonia Sighetu Silvaniei pe o distanță de 2,2 km	Realizarea rețelei de canalizare în comuna Chieșd pe o distanță de 12,6 km (parțial)
Modernizare sistem rutier	Realizarea stației de epurare și tratare a apelor reziduale (parțial)
Construcție poduri și podețe în comuna Chieșd pe Valea Chieșd (3 poduri, OG nr.	Realizarea rețelei de gaz metan

7/2006)	
Reabilitare cămin cultural în sat Chieșd	Construire cămin cultural în sat Colonia Sighetu-Silvaniei
Reabilitare cămin cultural în sat Sighetu-Silvaniei	Lucrări de regularizare a cursurilor de apă pe Valea Chieșd și Valea Sighet
Reparații Școala gimnazială în sat Chieșd	Dotări pentru intervenții în caz de situații de urgență
Reparații Școală primară în Sighetu-Silvaniei	Construirea unui complex social care să cuprindă un cămin-azil pentru bătrânii comunei și dotarea acestuia cu mobilier
Reparații Grădiniță cu program normal în sat Chieșd	
Dotarea cu mobilier a școlilor/grădinițelor din comuna Chieșd	
Modernizare bază sportivă în sat Chieșd	
Construire sală de sport în sat Chieșd	
Reabilitarea dispensarului uman în sat Chieșd	
Reactualizare PUG	
Montarea unui post de transformare în localitate în vederea îmbunătățirii parametrilor curentului electric	
Lucrări de reabilitare a rețelei de iluminat public	
Lucrări de reabilitare și mansardare a sediului primăriei	
Dotări administrație locală	

Tabel 20. Proiecte propuse și nivelul de implementare

Până în prezent, majoritatea proiectelor propuse au fost finalizate, iar cele rămase au fost doar parțial finalizate.

Printre proiectele întocmite și refuzate la finanțare sau nefinanțate se numără:

Denumire proiect	**Sursa de finanțare**	**Valoarea investiției**	**Observații**
Îmbunatatirea infrastructurii fizice și a structurilor de baza în Comuna Chiesd	PNDR Masura 322	11.456.960	-refuzat la finanțare
Modernizare drumuri de exploatatie agricola	PNDR Masura 125	5.141.482	-eligibil, nefinanțat
Construire poldere și regularizare văi	Administrația Apele Romane	6.750.000	-fără sursă de finanțare
Infiintare spatii verzi în Comuna Chiesd	Ministerul Mediului	48.952	-fără sursă de finanțare
Construire camin cultural în Colonia	MDRAP	500.000	-program oprit

Sighetu Silvaniei			
Construire creșă cu 3 grupe în Comuna Chiesd	MDRAP	1.832.390	-program oprit

Tabel 21: Proiecte întocmite și refuzate la finanțare

Proiectele care se preconizează a fi începute în viitorul apropiat, se regăsesc în tabelul de mai jos, cu precizarea sursei de finanțare și a valorii investiției:

Denumire proiect	**Sursa de finanțare**	**Valoarea investiției**
Extindere alimentare cu apă și canalizare	Guvern PNDL OUG 23/2013	8.087.554
Construire poldere și amenajare văi	Administrația Apele Romane	6.750.000
Construire capela în Chiesd și Sighetu Silvaniei	Neidentificată	400.000
Restaurarea, conservarea și punerea în valoare a bisericii de lemn din Chiesd	Neidentificată	368.480
Restaurarea, conservarea și punerea în valoare a bisericii de lemn din Sighetu Silvaniei	Neidentificata	260.580

Tabel 22: Proiecte preconizate

2.7 Concluzii generale

Pornind de la documentele strategice analizate am încercat să identificăm nivelul de complementaritate între obiectivele stabilite de acestea. Tabelul de mai jos prezintă succint relația dintre obiective, la fiecare nivel strategic:

Sinteză a cadrului strategic existent

UE	Național[4]	Regional[5]	Județean	Complemen-taritate.	Observații
Ocuparea forței de muncă	Ocuparea forței de muncă	**P1**. Creșterea numărului locurilor de muncă și a veniturilor locuitorilor din regiune.	O2. Creșterea calității și productivității muncii prin educarea și formarea continuă a forței de muncă, promovarea adaptabilității și antreprenoriatului. P2. Promovarea măsurilor active de ocupare	80%	Suport la toate nivelurile pentru politici de ocupare a forței de muncă – trebuie corelat cu nivel de șomaj + nivelul de ocupare specific pentru Chieșd De luat în considerare specificul forței de muncă din Chieșd – specificul resursei umane la nivelul calificării. Posibile politici locale de menținere în comună a persoanelor cu un grad ridicat de calificare/educație.
Cercetare şi dezvoltare	Cercetare și dezvoltare	**P1**. Creșterea numărului	**O1.** Creșterea competitivității sectoarelor prioritare județene în scopul dezvoltării unei economii	100%	Grad ridicat de complementaritate. Relevant pentru comuna Chieșd din perspectiva potențialelor surse de

[4] Obiective stabilite prin PNR 2011-2013 nu și Programul de guvernare 2013-2016
[5] Draftul de proiect strategic de dezvoltare al ARD Nord Vest 2014-2020

		locurilor de muncă şi a veniturilor locuitorilor din regiune **O2**.Încurajarea activităţilor de CDI în activităţile economice prioritare şi consolidarea capacităţilor de CDI.	bazate pe cunoaștere P2. Promovarea cercetării-dezvoltării și a inovării		finanțare de la oricare din nivelurile administrative superioare
Schimbările climatice şi utilizarea durabilă a energiei	Schimbări climatice şi energie	**O1**. Creşterea numărului locurilor de muncă şi a veniturilor locuitorilor din regiune. **O3**. Sprijinirea tranziţiei către o economie cu emisii scăzute de carbon, care utilizează eficient resursele şi are în vedere ameninţările datorate schimbărilor climatice.	**O4**. Asigurarea unei creșteri durabile prin promovarea unei economii mai eficiente, mai ecologice și mai competitive din punctul de vedere al utilizării resurselor și a politicii energetice. **Prioritatea 2** - Sprijinirea utilizării energiilor regenerabile și a creșterii eficienței utilizării energiei **Prioritatea 3** - Protecția și îmbunătățirea biodiversității și a patrimoniului natural și promovarea unei utilizări eficiente a resurselor	100%	De avut în vedere că la nivel național, acest obiectiv este acoperit cel mai bine iar România e foarte probabil să atingă țintele propuse înainte de termen (unele dintre ele fiind deja atinse). De asemenea, ar trebui avut în vedere potențialul de energie regenerabilă existent la nivelul județului și evaluat în ce măsură există un astfel de potențial la nivelul comunei Chieșd.

Educaţie **Reducere abandon şcolar+creştere absolvenţi studii superioare**	**Educaţie** Abandon şcolar+creştere absolvenţi studii superioare	**O3**. Creşterea calităţii vieţii locuitorilor din regiune. 3.1. Îmbunătăţirea sistemului de educaţie, a competenţelor şi învăţării pe tot parcursul vieţii	**O4.** Dezvoltarea resurselor umane ca suport al dezvoltării economice și sociale, prin creșterea calității învățământului și promovarea educației pentru adulți, creșterea gradului de ocupare pe piața muncii și asigurarea incluziunii sociale. **Prioritatea 1** – Creșterea calității actului educațional și facilitarea accesului la educație și formare, într-o rețea școlară diversificată, beneficiind de serviciile unor cadre didactice performante	80%	La nivel regional, deși obiectivul general este focalizat pe educație, obiectivele specifice nu includ referiri cu privire la abandonul școlar sau creșterea numărului absolvenților cu studii superioare.
Lupta împotriva sărăciei şi a excluziunii sociale	Incluziunea socială / reducerea sărăciei	**O3**. Creşterea calităţii vieţii locuitorilor din regiune 3.5.Promovarea incluziunii sociale şi combaterea sărăciei	**O3.** Dezvoltarea resurselor umane ca suport al dezvoltării economice și sociale, prin creșterea calității învățământului și promovarea educației pentru adulți, creșterea gradului de ocupare pe piața muncii și asigurarea incluziunii sociale **Prioritatea 3** – Combaterea riscului de excluziune socială a populațiilor vulnerabile și creșterea calității vieții acestora	100%	Atât la nivel regional cât și la nivel județean combaterea excluziunii sociale și a sărăciei este corelată cu ideea de creștere a calității vieții

Tabel 23: Corelația dintre obiective pe niveluri strategice

1. Putem afirma că există un nivel ridicat de complementaritate între toate documentele strategice analizate (80-100%). Acest fapt ar trebui să faciliteze realizarea unei planificări coerente la nivel local.
2. Rămâne un factor de risc inexistența unui document strategic la nivel național pentru perioada următoare 2015-2020, singurele documente existente în prezent fiind PNR 2014, care are ca și termen final acest an și Acordul de Parteneriat care este focalizat pe stabilirea direcțiilor strategice din perspectiva accesării fondurilor europene.
3. Documentul strategic de la nivel regional ar putea fi mai util pentru comuna Chieșd decât cel de la nivel județean datorită clarității obiectivelor de dezvoltare și a congruenței dintre acestea și priorități.

CAPITOLUL III. ELABORAREA PLANULUI STRATEGIC DE DEZVOLTARE AL COMUNEI CHIEȘD

3.1 Analiza economică

3.1.1 Context

Dezvoltarea socio-economică a comunei Chieșd a fost și este un proces lent, bulversat de restructurarea sistemului minier care a lăsat în urmă 425 de șomeri și tot atâtea familii fără venituri, precum și o scădere drastică a veniturilor la bugetul local - de aproximativ 50%. Prin măsuri temporare de protecție socială și identificarea soluțiilor, administrația județeană și locală a stopat parțial, după anul 2000 declinul general al comunei, însă există anumite piedici care stau în calea dezvoltării socio-economice precum atractivitatea redusă a comunei, lipsa locurilor de muncă, starea infrastructurii, inexistența unui mediu de afaceri eficient, lipsa unei rețele integrate de apă și canalizare și lipsa racordării la o magistrală de gaz metan.

Comuna Chieșd este o localitate cu tradiție în exploatarea minieră, întreprinderea minieră Șărmășag fiind deschisă în anul 1930. Mina funcționa în paralel cu exploatările în subteran Bobota și Șărmășag, iar în 1948 toate aceste mine au fost naționalizate, unificându-se în „Înteprinderea Minieră Sălajul", cu sediul la Șărmășag. Mina Bobota este închisă în 1962, dar începe exploatarea în cariera Bobota I și ulterior în Bobota II. Mina Șărmășag este închisă și ea, producția încetând în 2005, mina Bobota II fiind singura în funcțiune în anul 2008.

Cu toate acestea, agricultura reprezintă ramura cea mai dezvoltată a economiei comunei. În comuna Chieșd funcționează:

- Două ferme agro-zootehnice mai mari: Prima, SC Domipor SRL a arendat 400 de ha de teren și valorifică producți vegetală în crescătoria de porci (1500 capete). Societatea are 4 angajați la crescătorie și 6 angajați la cultura agricolă. A doua, SC Provital SRL crește în jur de 500 de porci cu furaje aduse din afara comunei și are 2 angajați.
- Moară și Brutărie
- 6 magazine și 3 baruri
- O spălătorie de mașini.

3.1.2 Forța de muncă

În comuna Chieșd, la o populație în vârstă de muncă de 1597 de persoane, se înregistrează în anul 2014 un număr total de 161 de șomeri, adică 10,081%. O comparație cu alte comune din județ arată că în perioada analizată, 2005-2014, comuna menține o pondere

ridicată a numărului de șomeri raportat la populația în vârstă de muncă, adică un grad mai scăzut de ocupare. Gruparea comunelor din graficul de mai jos arată un avantaj al comunelor situate pe căi majoe de transport și cu acces mai facil spre municipiul Zalău, și un dezavantaj al celor din ruralul periferic.

Comuna/anul	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Chieșd	9.05	5.83	5.18	6.75	10.31	11.49	7.77	9.72	10.17	10.08
Banișor	1.36	2.87	1.47	1.29	5.06	3.43	3.21	2.52	2.44	2.88
Bocșa	5.18	6.52	2.84	3.40	8.96	6.27	5.69	4.41	3.73	4.08
Camăr	7.85	13.32	6.66	8.06	12.54	12.93	9.67	11.21	12.15	9.01
Cizer	3.49	4.74	1.84	3.60	6.12	6.98	3.38	4.57	5.73	5.29
Hereclean	1.93	2.74	1.84	1.83	6.52	4.14	4.42	3.85	3.11	3.22

Tabel 24:Ponderea șomerilor raportat la populația în vârstă de muncă

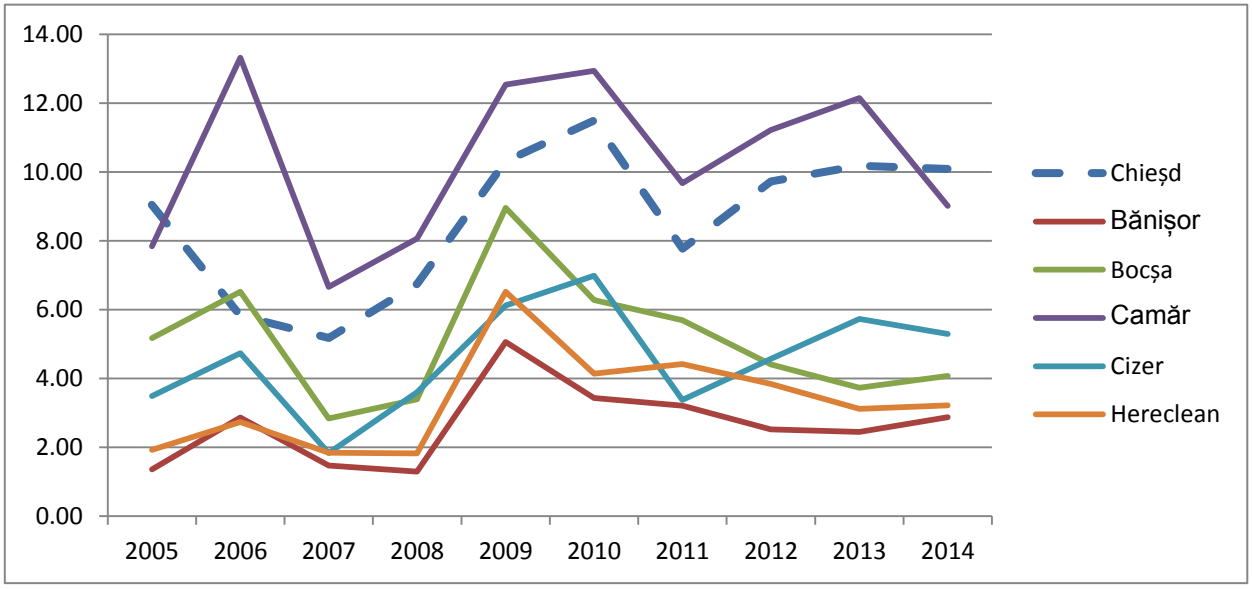

Figura 11: Evoluția ponderii șomerilor raportat la populația în vârstă de muncă

De asemea, o comparație cu valorile la nivel județean și rural județean plasează comuna într-o poziție cu valori superioare mediei pe județul Sălaj și mediei pe ruralul județean, ceea ce sugerează că gradul scăzut de ocupare se profilează ca o problemă strategică.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Județul Sălaj	4.18	4.40	3.14	3.88	7.39	5.93	4.52	4.50	4.50	4.23
Rural județean	5.03	5.94	4.10	5.45	8.80	8.01	6.57	6.89	6.81	6.73
Chieșd	9.05	5.83	5.18	6.75	10.31	11.49	7.77	9.72	10.17	10.08

Tabel 25: Ponderea numărului total de șomeri raportat la populația în vârstă de muncă (%), comparativ cu media județeană și cu media pe rural județean. Sursa:prelucrare după date AJOFM

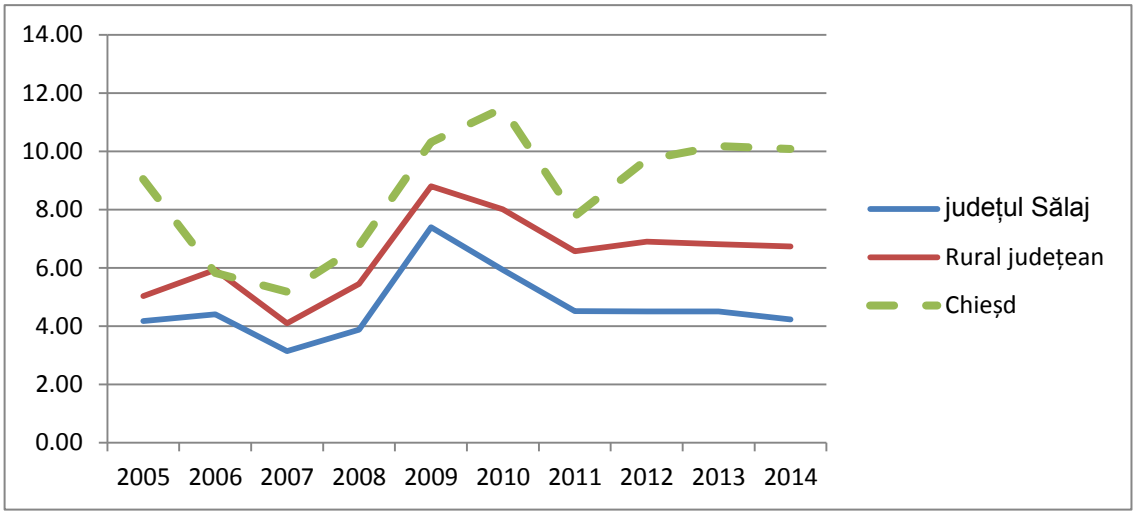

Figura 12: Evoluția ponderii numărului total de șomeri raportat la populația în vârstă de muncă în comparație cu media județeană și cu media pe rural județean. Sursa:prelucrare după date AJOFM

În concluzie comuna beneficiază de un număr avantajos de populație în vârstă de muncă așa cum arată piramida demografică, dar are un șomaj ridicat, peste media județeană și a ruralului județean. De aceea sunt necesare preocupări legate de crearea de locuri de muncă în comună și măsuri de clificare/recalificare și formare în antreprenoriat, conforme cu nevoile pieței locale de muncă. Concomitent, fenomenul trebuie stopat din etapa învățământului inițial, prin orientarea profesională a absolvenților către meserii necesare în plan local (agricultură, mecanizare, servicii). Sectorul public este cel mai mare angajator în plan local (primărie, școală), urmat de sectorul agrozootehnic.

3.1.3 Agricultura

Agricultura reprezintă principala ramură a economiei în cadrul comunei Chieșd, suprafața agricolă fiind de 2852 ha, ceea ce reprezintă 65% din suprafața comunei, diferența fiind ocupată de ape și stuf (21 ha), căi de comunicații (86 ha), curți și clădiri (122 ha), vegetație forestieră (1224 ha, 28% din suprafața totală) și teren neproductiv (39 ha). În cadrul suprafeței agricole ponderea cea mai mare o are suprafața arabilă (1781 ha), urmată de pășuni (662 ha), fânațe (339 ha) și livezi și pepiniere (70 ha). Cultura plantelor este principala ramură agricolă, fiind cultivate cereale precum grâul, porumbul, floarea soarelui și legume, în cadrul cărora ponderea cea mai mare o ocupă cultura cartofului.

Cultura	**Anul**			
	2011	**2012**	**2013**	**2014**
Grâu	2600	2598	2600	3000
Triticale	2500	3000	3000	3000
Porumb	3000	3000	3000	3500
Orz	2666	2500	2500	3000
Floarea soarelui	1500	1500	1500	1500
Cartofi	10000	10000	10000	15000
Vii hibrid pe rod	10000	10000	10000	10000

Tabel 26: Producția la hectar pe tipuri de culturi

Suprafața mare destinată pășunilor și fânețelor permite creșterea unui număr însemnat de animale. Principalele animale care sunt crescute de locuitorii comunei sunt ovinele, porcinele și taurinele. Efectivele de animale existente la populație în comuna Chieșd sunt prezentate în tabelul de mai jos:

-Taurine total:	402
-din care vaci și bivolițe:	360
-Porcine total:	560
-din care scroafe:	20
-Ovine total:	4070
-din care oi mame:	3950
-Păsări total:	7000
-din care găini ouătoare:	6000

Tabel 27: Efectivele de animale în comuna Chieșd

Producția de la animale este de asemenea prezentată mai jos:

Anul 2014	UM	Cantitatea
Producția de carne (sacrificări)	TO	60
Producția de lapte de vacă și bivoliță	HL	720
Producția de lână	TO	16
Producția de ouă	MII/buc	877

Tabel 28: Producția de la animale, comuna Chieșd

În comună există patru societăți comerciale în agricultură, o asociație familială și 11 persoane fizice autorizate, însumând un număr de 20 de angajați în agricultură. Unitățile de producție cu profil agricol sau care prestează servicii în agricultură sunt: SC Transconstruct SRL, SC Provital SRL, SC Domipor SRL și SC Tammy&Joe SRL.

Există două ferme agro-zootehnice: SC Domipor SRL și SC Provital SRL. Prima a arendat 400 de ha de teren și valorifică producți vegetală în crescătoria de porci (1500 capete). Are 4 angajați la crescătorie și 6 angajați la cultura agricolă. A doua crește în jur de 500 de porci cu furaje aduse din afara comunei și are 2 angajați.

O altă ocupație a locuitorilor este apicultura. Vița de vie, cândva tradițională, se mai cultivă pe cca 10 ha, cu toate că sunt declarate cca 80 de ha. Rentabilitatea agricolă este modestă, de exemplu grâul produce 2600kg/ ha.

Suprafața forestieră are o pondere mare la nivel de comună (28%), însă în situația actuală pădurile au un rol de acumulare, exploatându-se anual un volum mic de masă lemnoasă pentru construcții și lemne de foc necesare nevoilor locale.

3.1.4 Resurse minerale

În perimetrul comunei Chieșd, ca și în comunele Șărmășag și Bobota, cea mai importantă resursă este fără îndoială cărbunele, exploatat în subteran, începând cu anul 1940. În prezent exploatarea minieră cu sediul în comuna învecinată,Șărmășag, se află în insolvență, iar cărbune se exploatează doar în cariera Bobota. Rezervele exploatabile cunoscute la ora actuală, sunt de cca.12 mil. tone. Zăcământul aparține bazinului Șimleu și este de vârstă ponțian inferior, având grosimi de 170-450 m. Acesta este format dintr-un complex argilos-nisipos în care apar intercalații de cărbuni, respectiv 27 de strate de lignit, cărbuni inferiori energetici. Zăcământul Șărmășag, situat în perimetrul localităților Șărmășag, Chieșd, Bobota și Derșida, conține toate cele 27 strate de lignit, dar se exploatează doar stratul XVI, a cărui

grosime variază între 1,6-2,2 m, iar grosimea copertei în zona Bobota II, este în jur de 10 m, fapt care dă rentabilitate exploatării în carieră.

Istoria exploatării lignitului debutează în 1906, când s-a deschis mina Bobota, urmată în 1930 de mina Chieşd, iar în 1940 mina Şărmăşag, fiecare exploatare funcţionând independent. Toate minele exploatau stratul XVI de cărbune, prin metoda abatajelor cameră, productivitatea pe miner fiind, la sfârşitul anilor 1940, de 1,8-2 tone/zi.

În 1948 minele au fost naţionalizate, unificându-se în „Întreprinderea Minieră Sălajul", cu sediul la Șărmășag. În prezent EM Șărmășag este denumită S.C. Sălajul SA aparţinând de SNC Ploieşti, fiind o societate cu capital de stat.

În prezent exploatarea minieră în Chieșd este sistată.

În concluzie activitatea economică se bazează pe zootehnie și agricultură și prezintă avantajul că sectorul zootehnic valorifică produsele agricole locale. Acest binom, bazat pe tradiția și experiența locală în agricultură și creșterea animalelor, este în măsură să contrabalanseze competitivitatea mai redusă a producției agricole vegetale prin valorificarea superioară și în plan local. O problemă o constituie însă numărul mic de locuri de muncă pe care le crează acest sector, ceea ce sugerează dezvoltarea unor activități locale de prelucrare a produselor agricole și zootehnice, dar și o diversificare a serviciilor. Comerțul este dezvoltat într-o rețea optimă, dar este nevoie de o diversificare a ofertei și de înființarea unei piețe săptămânale locale care ar putea atrage și cumpărători din afara comunei.

3.1.5 Analiza bugetului local

O analiză a bugetului comunei Chieșd pe perioada 2006-2013 confirmă statutul de comună cu dezvoltare medie. În general, așa cum ilustrază și graficul de mai jos, evoluția veniturilor totale ale comunei urmărește media ruralului județean, cu variații pozitive datorate valorificării unor oportunități (2008).

Media veniturilor totale	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Rural județan	2361374	3159229	3987100	3368338	3200049	3184526	4368732	4621265
Chieșd	1741593	3055694	5968169	2632476	3113439	2988157	2715762	4202748

Tabel 29: Media veniturilor totale ale comunei în comparație cu ruralul județean

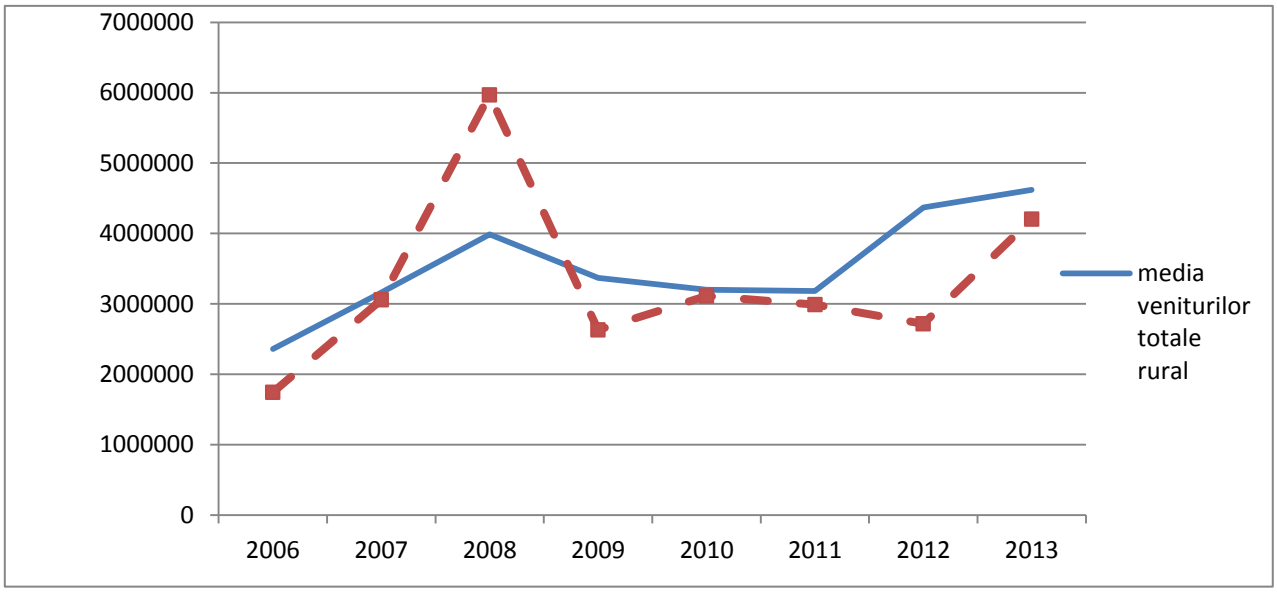

Figura 13: Evoluția mediei veniturilor totale ale comunei în comparație cu media pe ruralul județean

Autonomia financiară poate fi indicată și de nivelul veniturilor proprii ale comunei. Pentru a se putea face o comparație cu media veniturilor proprii la nivel județean, s-a calculat ponderea acestora din veniturile totale, în procente. Astfel, pentru comuna Chieșd acest indicator oscilează asincron în jurul curbei pentru ruralul județean, și se situează desigur sub valorile la nivel de județ, unde mediul urban are o influență pozitivă. În general autonomia financiară a comunei se situează în jurul mediei pentru ruralul județean.

VP/VT*100	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
jud. Sălaj	25.43	27.94	26.76	30.21	29.53	28.87	27.06	28.61
Rural județean	15.94	18.42	18.23	23.22	25.87	19.86	20.87	26.31
Chiesd	20.09	16.28	11.61	25.50	20.14	27.94	24.28	18.03

Tabel 30: Ponderea veniturilor proprii din veniturile totale

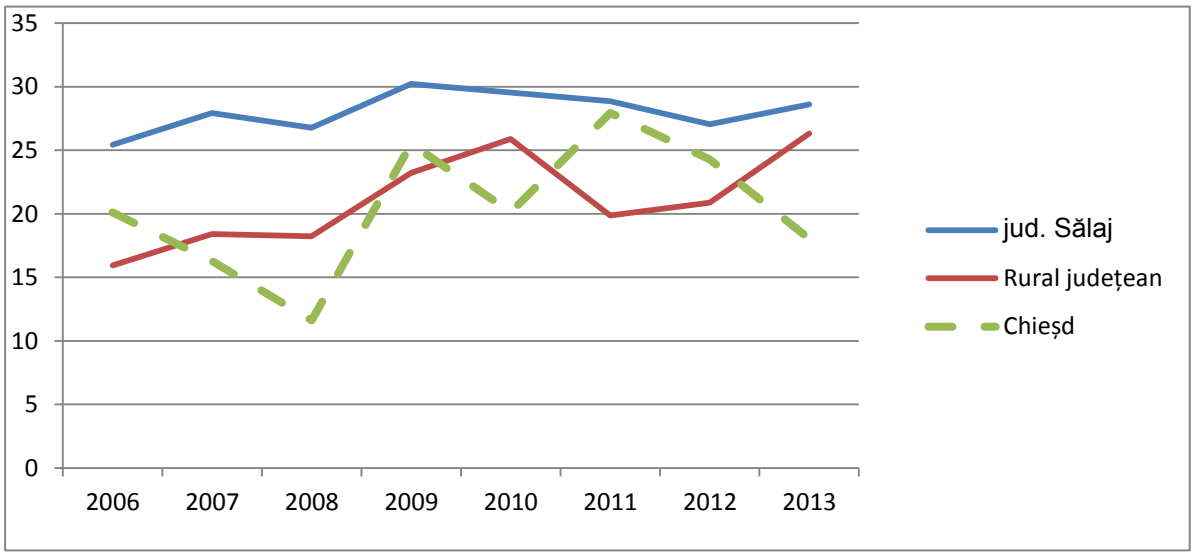

Figura 14: Evoluția ponderii veniturilor proprii față de veniturile totale (%)*prelucrare din date MDARP*

Activitate economică

3.2 Cercetare vizând analiza calității vieții din comuna Chieșd

Creșterea calității vieții și a bunăstării sociale sunt principalele obiective pe care o comunitate dezvoltată dorește să le atingă. Atingerea unui nivel ridicat de calitate a vieții a devenit una dintre cele mai mari preocupări constante ale autorităților publice. Prin utilizarea unor sisteme de indicatori pentru măsurarea calității vieții, este reflectat stilul de viață, nivelul de trai, de dezvoltare și de atractivitate a unei comunități din perspectiva cetățenilor.

Măsurarea calității vieții este o etapă fundamentală în procesul de elaborare a strategiei de dezvoltare a unei comunități, din mai multe considerente: în primul rând, ca urmare a evaluării calității vieții, identificând condițiile de viață ale populației, avem ocazia să înțelegem modul de raportare al oamenilor la aceste condiții, precum și care sunt percepțiile lor vis-a-vis de acestea. Nu în ultimul rând, prin măsurarea calității vieții ne putem da seama de modul în care populația evaluează diferitele domenii ale vieții sociale, care sunt prioritățile lor în acest sens și care sunt așteptările și percepțiile cetățenilor vis-a-vis de acestea. Datele rezultate în urma unei cercetări a calității vieții, pot sta la baza identificării și elaborării politicilor publice, la baza propunerii unor proiecte și programe pentru comunitatea respectivă. Cercetarea calității vieții oferă informații necesare privind problemele și soluțiile de rezolvare a acestora, privind avantajele unei comunități care trebuie încurajate. Evaluarea cât mai clară și detaliată a condițiilor de viață existente la nivelul unei comunități reprezintă un instrument important de intervenție socială, fundamentând dezvoltarea durabilă a calității vieții.

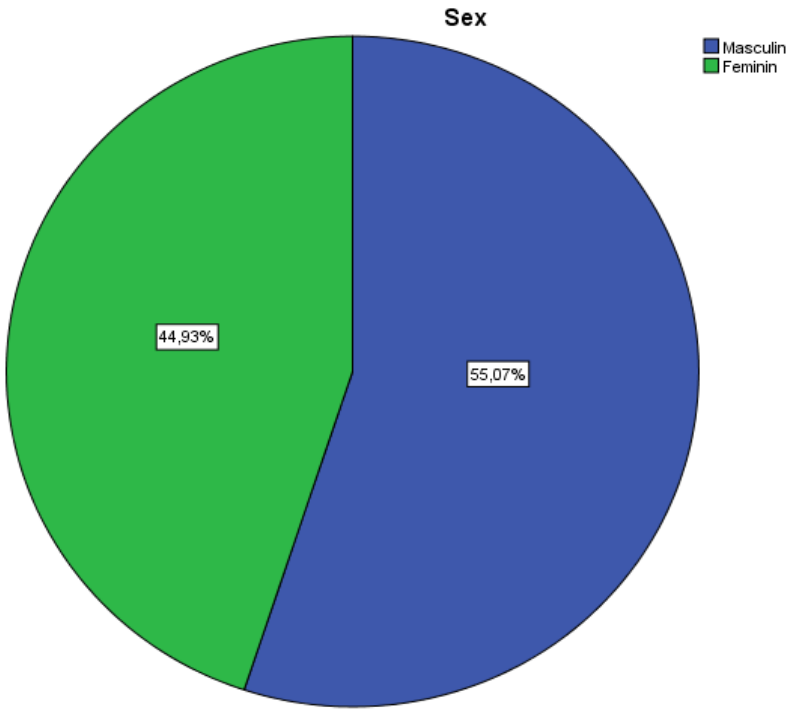
Cercetarea realizată are la bază un sistem complex de indicatori pentru măsurarea calității vieții. Actualul document cuprinde câteva aspecte preliminarii relevante, prezentate sintetic.

3.2.1 Metodologie

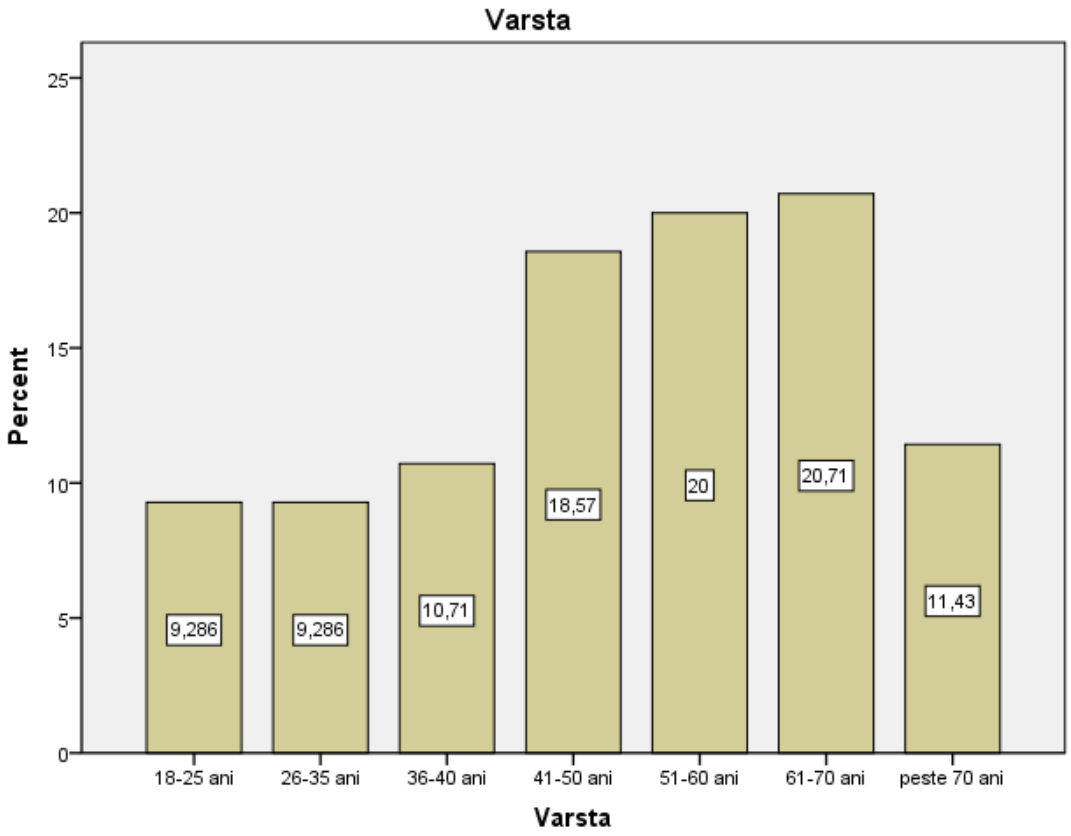
Instrumentul de cercetare a fost Chestionarul. Numărul de respondenți a fost de 141, după o eșantionare de convenienţă cu respectarea proporționalității pe satele componente ale comunei. Perioada de culegere a datelor: februarie-martie 2015

În lunile februarie-martie 2015 s-a desfășurat la nivelul comunei Chieșd un sondaj de opinie care și-a propus să identifice percepția locuitorilor din comună cu privire la anumite aspecte care țin de calitatea vieții. Datele obținute în urma realizării cercetării empirice vor fi folosite în cadrul analizei preliminare care stă la baza realizării strategiei de dezvoltare locală a comunei Chieșd. Au fost colectate în cadrul analizei un număr de 141 chestionare valide. Eșantionarea este una de convenienţă, însă cu toate acestea s-a încercat în măsura posibilului să fie surprinse părerile unui număr cât mai divers de cetățeni din această comunitate.

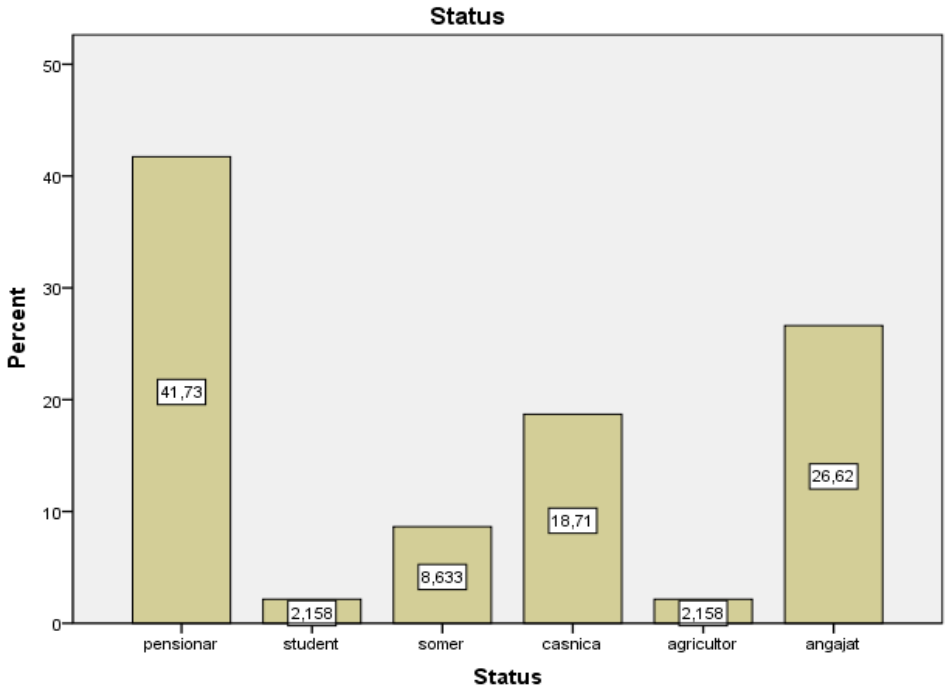
Graficele de mai jos redau structura eșantionului, folosind câteva caracteristici socio-demografice de bază:

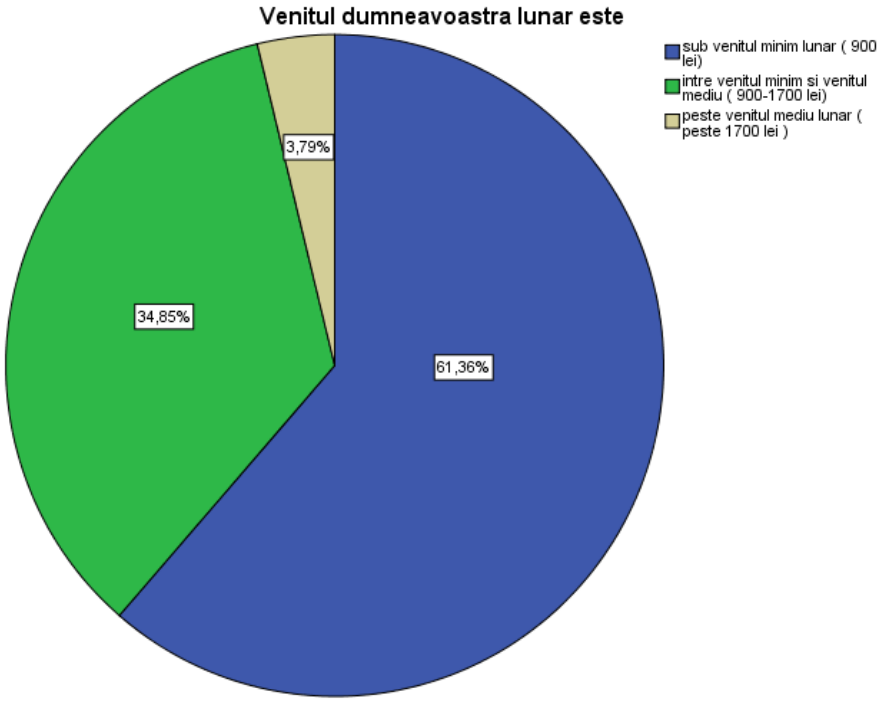
Distribuția pe sexe a respondenților indică o ușoară preponderență a bărbaților cu 55,07%.

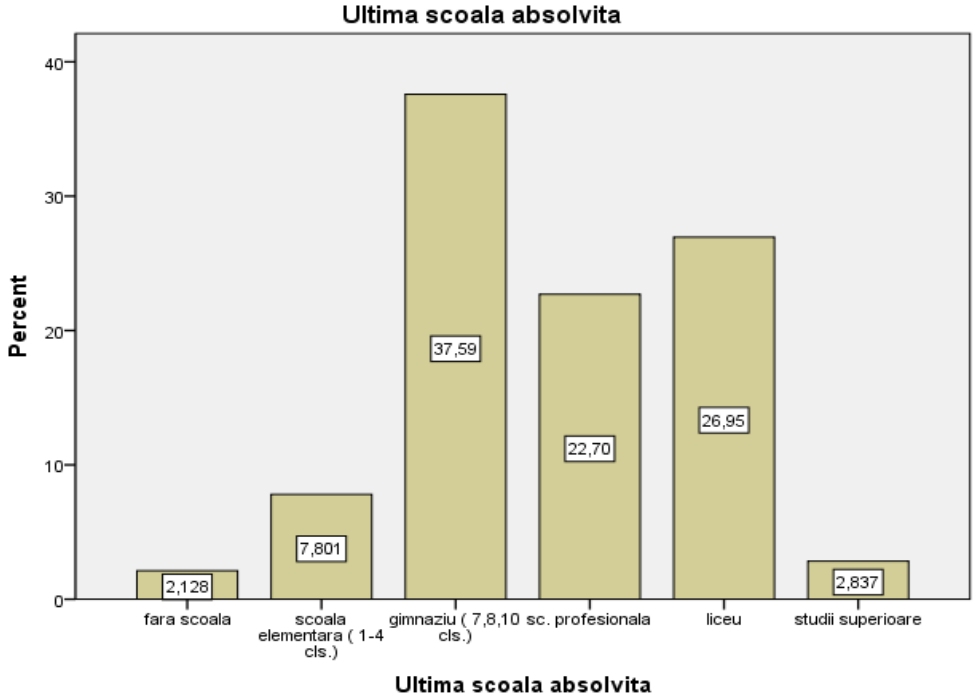
Cele mai numeroase trei categorii de vârstă în rândul respondenților sunt 61-70 de ani (20,71%), 51-60 de ani (20%) și 41-50 de ani (18,52%).

Din rândul respondenților cea mai numeroasă categorie este cea a pensionarilor (41,73%), urmată de cea a celor care au un loc de muncă stabil (26,62%) și casnici (18,71%).

Un aspect important privind veniturile respondenților e că peste 61% dintre aceștia câștigă sub venitul minim lunar, iar peste 96% nu depășesc venitul mediu la nivel național.

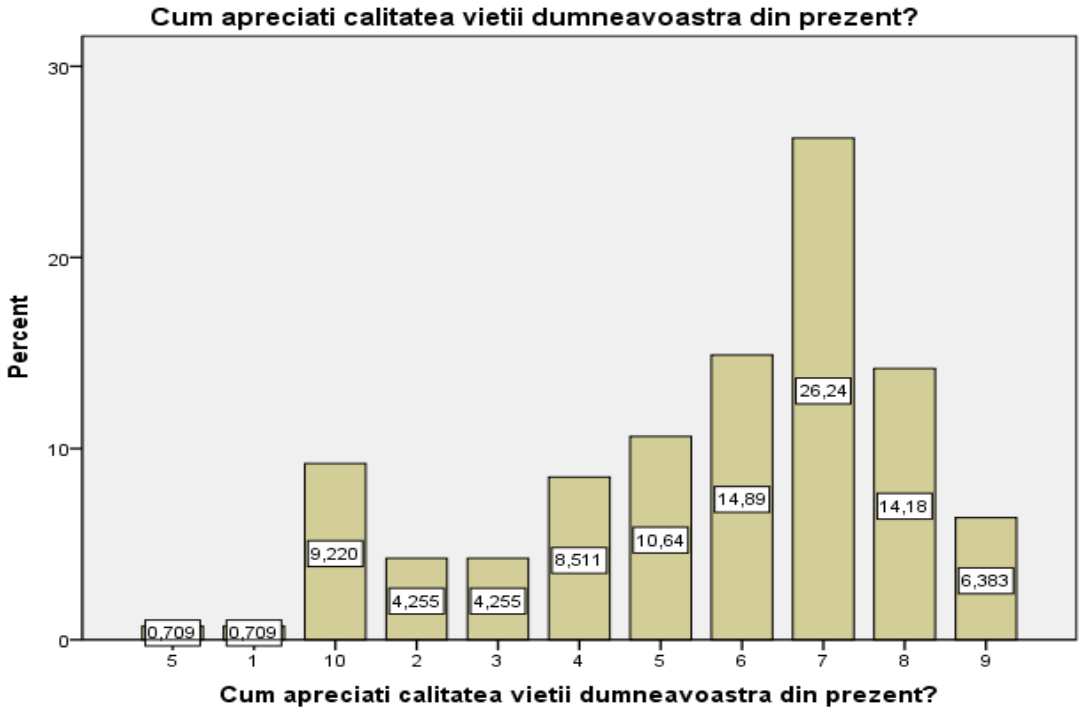

Din punctul de vedere al studiilor 37,59% dintre respondenți au studii gimnazile, urmați de un procent de 26,95% dintre respondenți care au studii liceale, iar cei care au absolvit școli profesionale reprezintă un procent de 22,7%.

3.2.2 Perspective generale asupra nivelului de trai[6]

În această secțiune am inclus întrebări cu privire la calitatea vieții în general (trecut și prezent). De asemenea am încercat să suprindem măsura în care respondenții se văd în viitor părăsind sau nu comuna și nu în ultimul rând am evaluat satisfacția față de venitul actual.

1. Cum apreciați calitatea vieții în prezent?

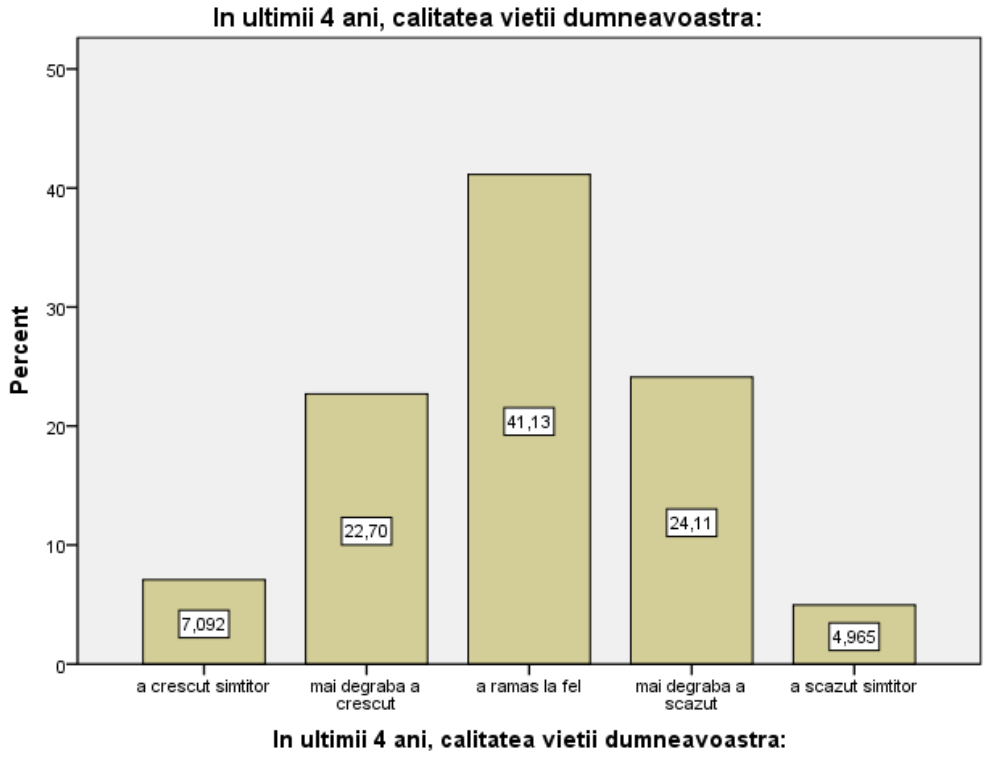

1=deloc mulțumit, 10=foarte mulțumit

Privind nivelul general al calității vieții, un procent de 70,89% dintre respondenți îl declară bun sau mulțumitor (suma procentelor de la 6-10, din scală), mai exact 29,78% susțin că sunt mulțumiți și chiar foarte mulțumiți de acesta, în timp ce doar 9,21% sunt nemulțumiți și foarte nemulțumiți.

[6] În analiza datelor, pe scala utilizată (1-10) am considerat răspunsurile cuprinse între treptele 1-3 ca fiind în categoria nemulțumit și foarte nemulțumit, iar cele din treptele 8-10 în categoria mulțumit și foarte mulțumit. Această codificare a scalei a fost păstrată pe tot parcursul analizei.

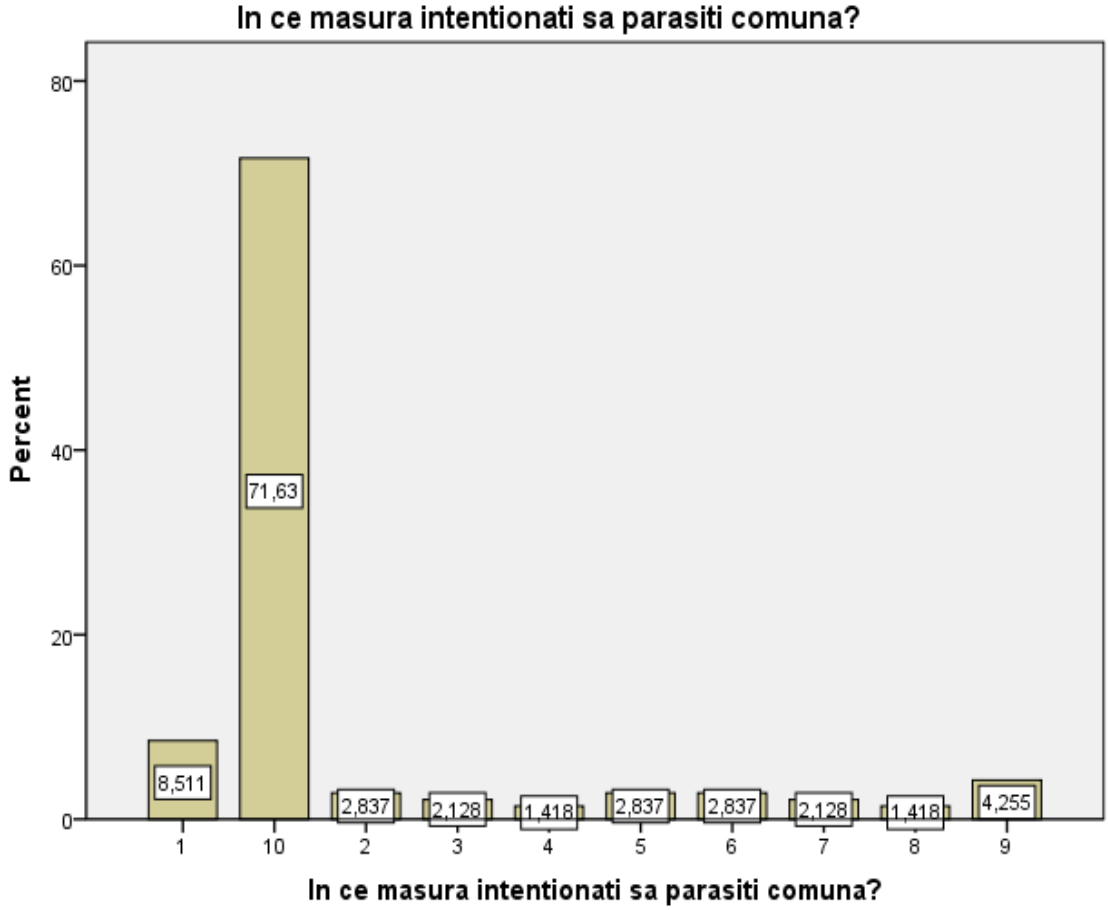
2. În ultimii patru ani, calitatea vieții dumneavoastră

1=deloc mulțumit, 10=foarte mulțumit

Se poate observa din graficul de mai sus că din punct de vedere al evoluției calității vieții, un procent de 41,13% susțin că aceasta a rămas la fel, iar 29,79% declară un trend pozitiv (s-a îmbunătățit), în timp ce 29,07% declară că mai degrabă a scăzut, ba chiar a scăzut simțitor.

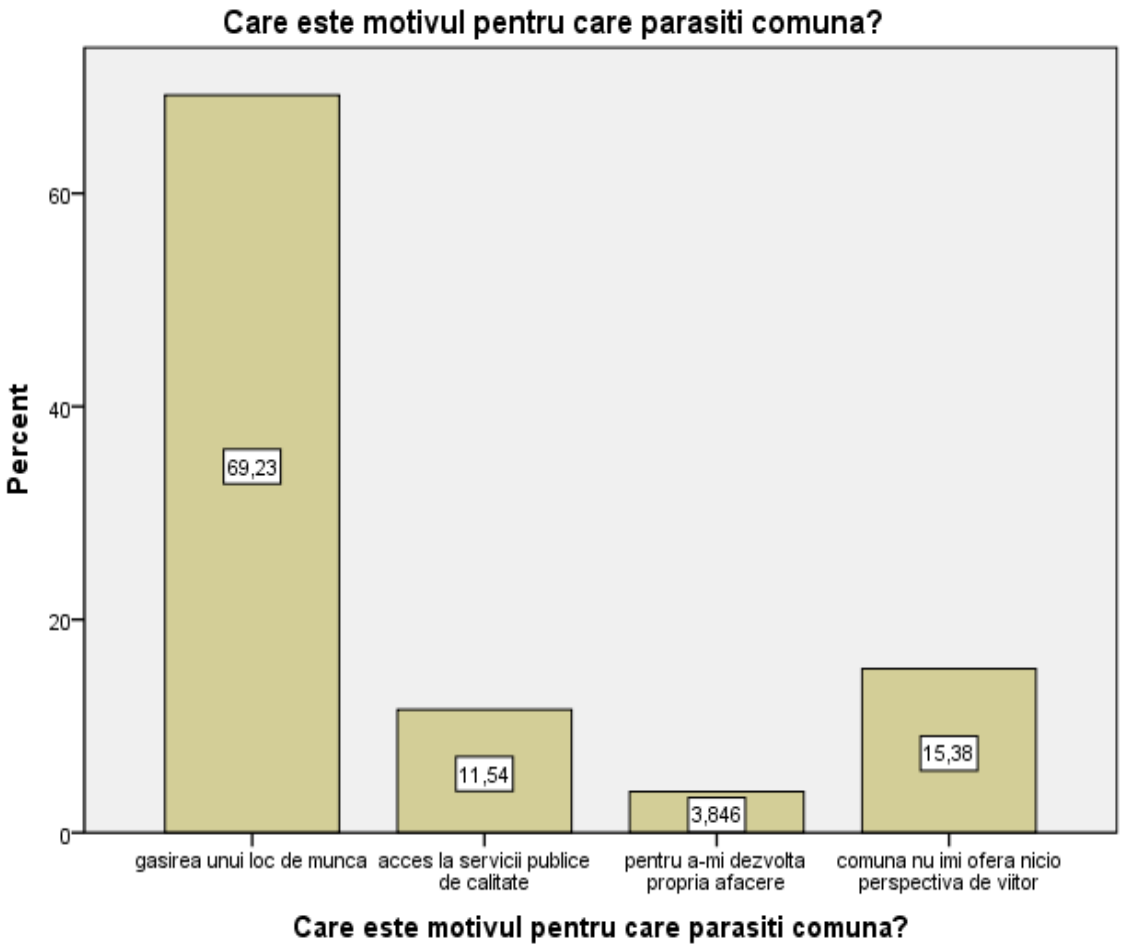
3. În ce măsură intenționați să părăsiți comuna (schimbare permanentă de domiciliu)?

1=cu siguranță părăsesc comuna, 10=cu siguranță NU părăsesc comuna

Din acest punct de vedere, al intenției de a părăsi comuna respondenții care susțin ferm că nu își vor schimba domiciliul reprezintă un procent mare, de 71,63% și doar 13,47% se gândesc în mod real la această posibilitate (răspunsurile cuprinse pe primele 3 trepte ale scalei).

4. Care este motivul pentru care părăsiți comuna?

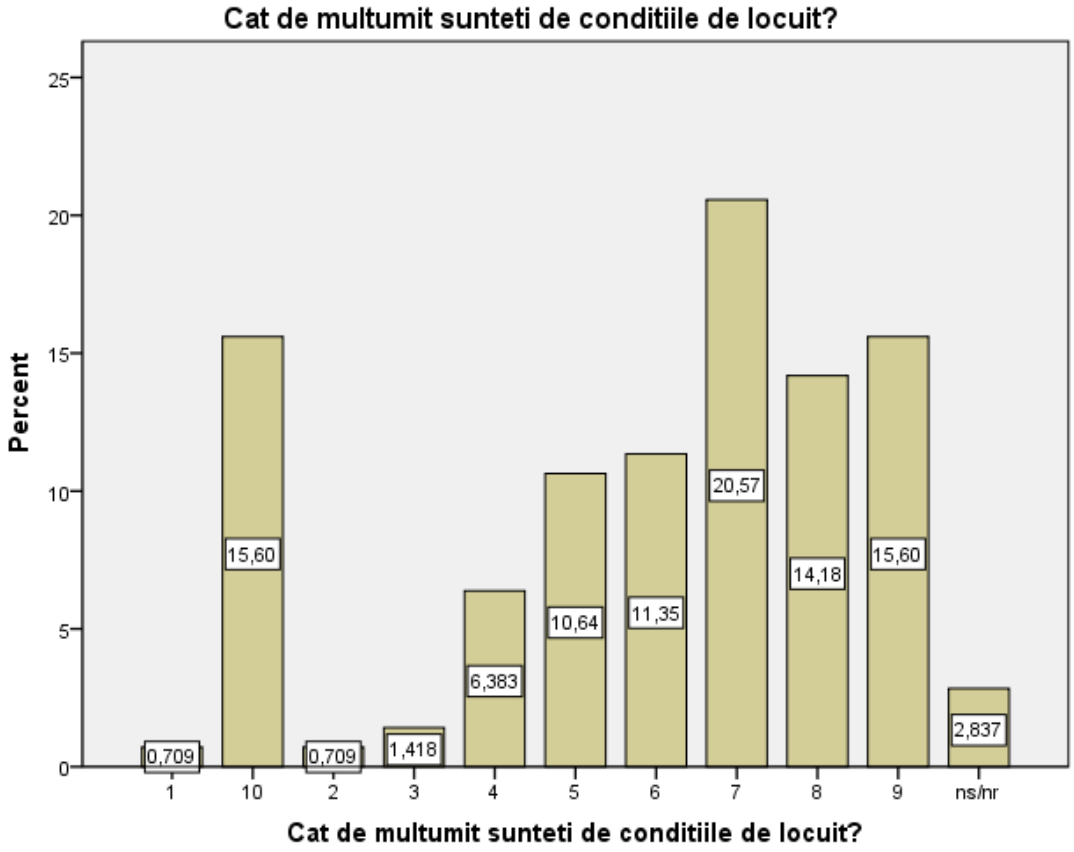

Principalul motiv pentru care respondenții ar intenționa să părăsească comuna este găsirea unui loc de muncă, în cazul unui procent de 69,23% dintre persoane, fiind urmat de un alt motiv și anume inexistența unei perspective de viitor, în cazul a 15,38% dintre respondenți. Un procent de 11,54% susține că și-ar schimba definitiv domiciliul pentru a avea acces la servicii publice de calitate și doar 3,86% ar părăsi comuna pentru a-și dezvolta propria afacere.

3.2.3 Servicii publice și indicatori ai calității vieții

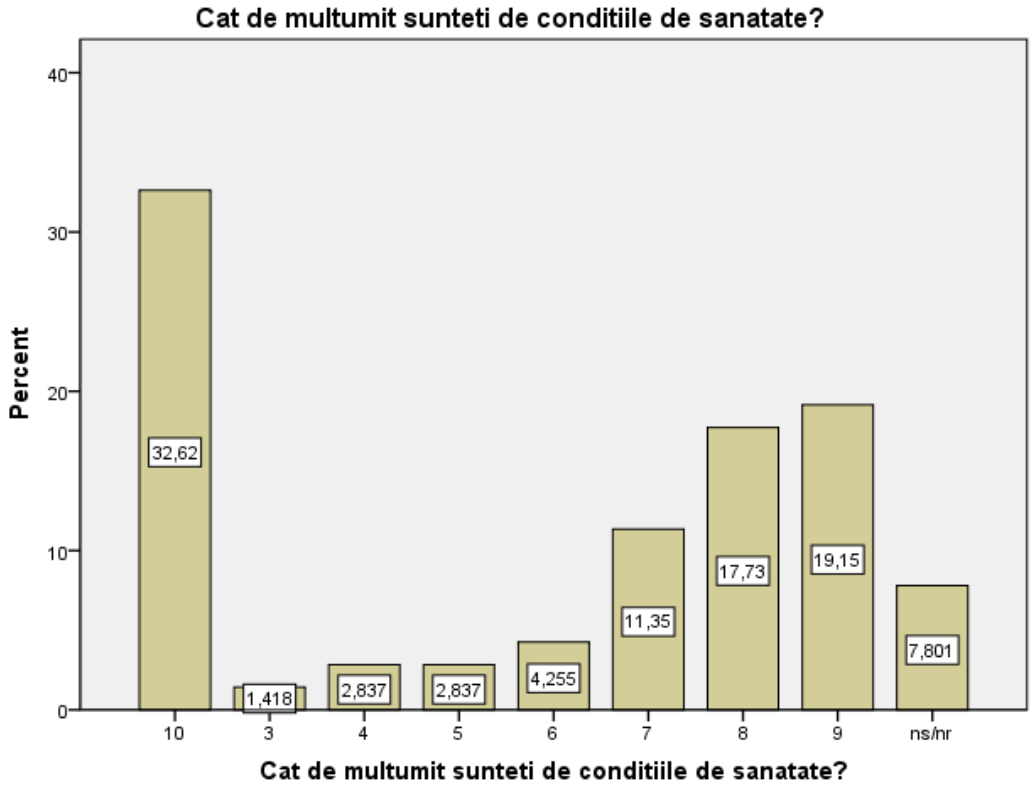
În continuare am încercat să identificăm percepția locuitorilor comunei Chieșd cu privire la o serie de servicii publice sau facilități care influențează gradul general de calitate a vieții.

5. Cât de mulțumiți sunteți de următoarele servicii/condiții de trai din comună?

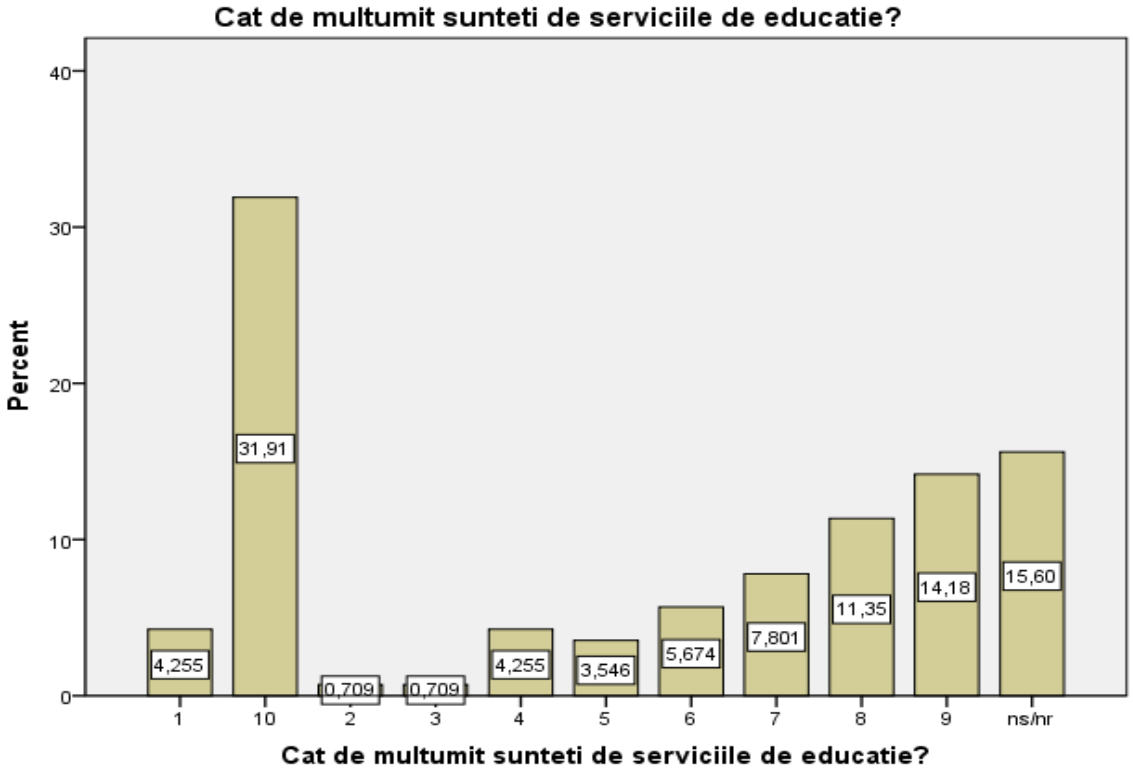
1=deloc mulțumit, 10=foarte mulțumit

Cu privire la condițiile de locuit, un procent de 65,95% dintre respondenți declară că sunt mulțumiți și chiar foarte mulțumiți de acestea, luând în considerare răspunsurile aflate între 7-10 pe scală. Cei care sunt nemulțumiți și foarte nemulțumiți însumează un procent de 2,81%, tendința fiind una pozitivă din acest punct de vedere.

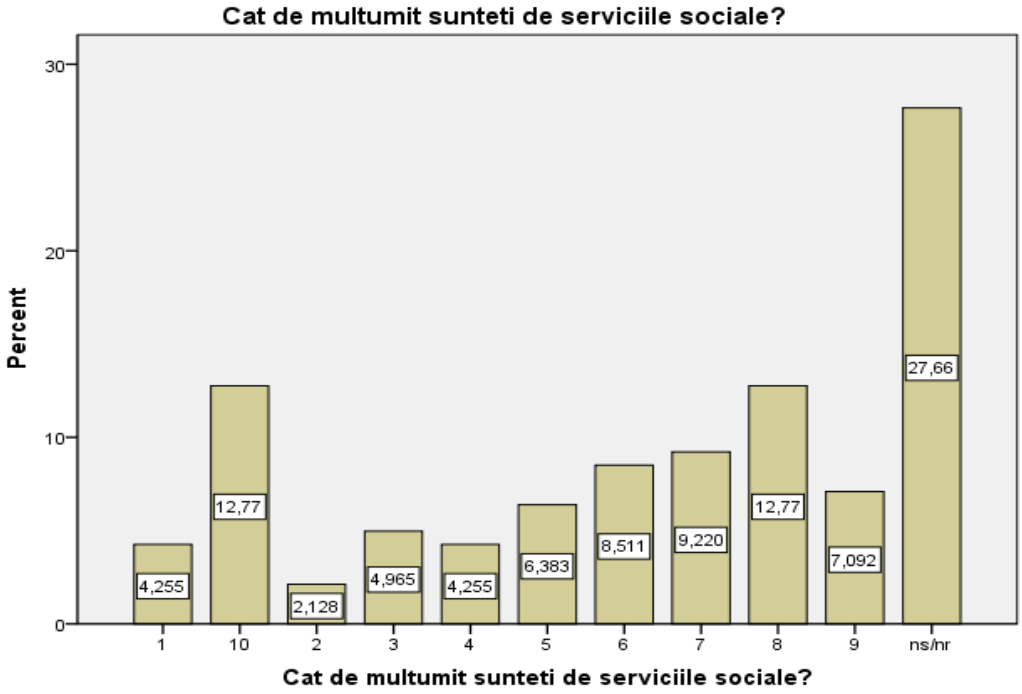

1=deloc mulțumit, 10=foarte mulțumit

Situația privind satisfacția față de serviciile de sănătate este oarecum similară, un procent de 69,5% dintre respondeți declarându-se mulțumiți și foarte mulțumiți față de condițiile de sănătate, iar procentul celor nemulțumiți și foarte nemulțumiți este de 1,41%.

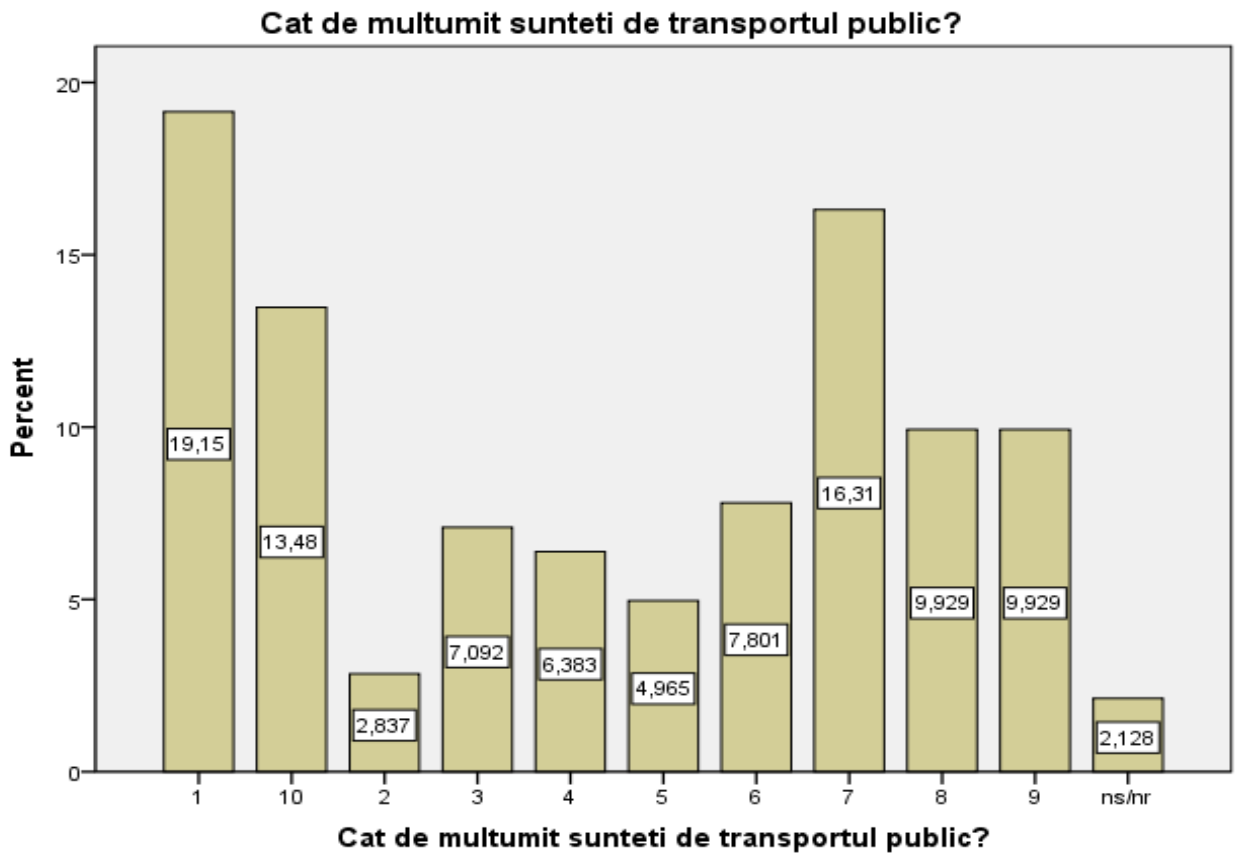

Aceeași percepție puternic pozitivă o regăsim și în legătură cu serviciile de educație, 57,44% dintre locuitori susținând că sunt mulțumiți și foarte mulțumiți cu acestea, doar 5,67% poziționându-se de cealaltă parte (nemulțumiți și foarte nemulțumiți). Non-răspunsurile reprezintă 15,6%.

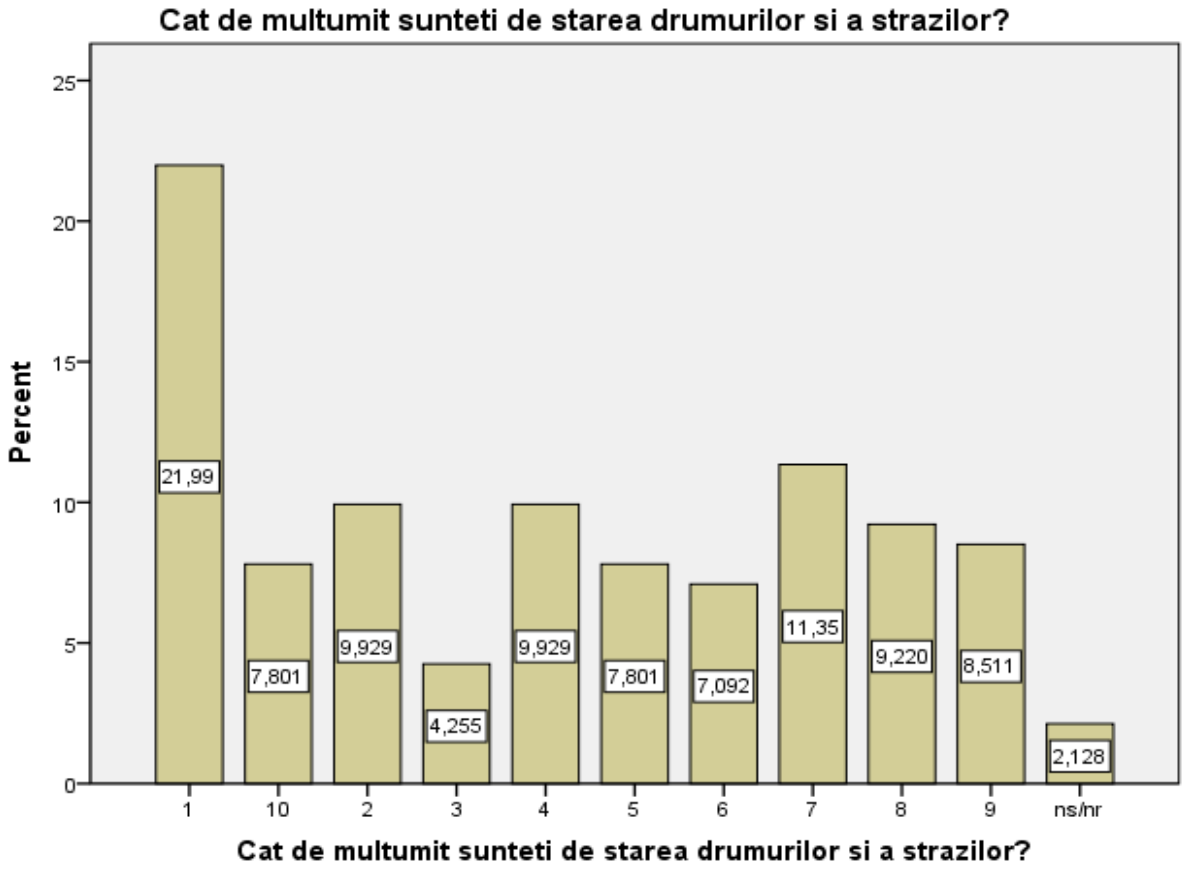
1=deloc mulțumit, 10=foarte mulțumit

Serviciile sociale de la nivelul comunei sunt de asemenea percepute pozitiv, însă se află într-o ușoară scădere în comparație cu alte servicii, un procent de 32,63% dintre respondenți susținând că sunt mulțumiți și foarte mulțumiți de acestea. Un procent mult mai ridicat dintre locuitori a ales să nu răspundă la această întrebare-27,66%. La polul opus, cei care sunt nemulțumiți și foarte nemulțumiți reprezintă în total un procent de 30,5%, destul de apropiat de cei mulțumiți, ceea ce poate însemna apariția unei probleme în comunitate.

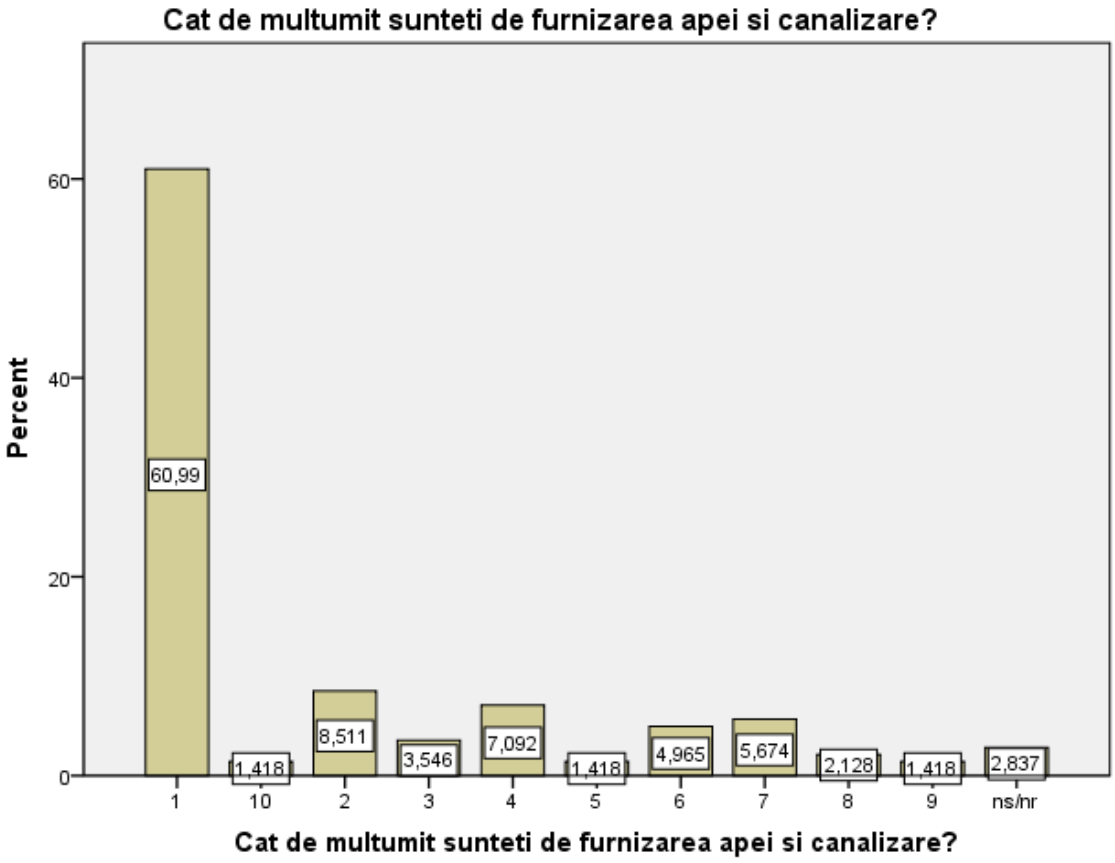
1=deloc mulțumit, 10=foarte mulțumit

Mulțumirea față de serviciul de transport public este exprimată de 33,3% dintre respondenți, în timp ce un procent de 29,42% dintre aceștia sunt nemulțumiți și foarte nemulțumiți.

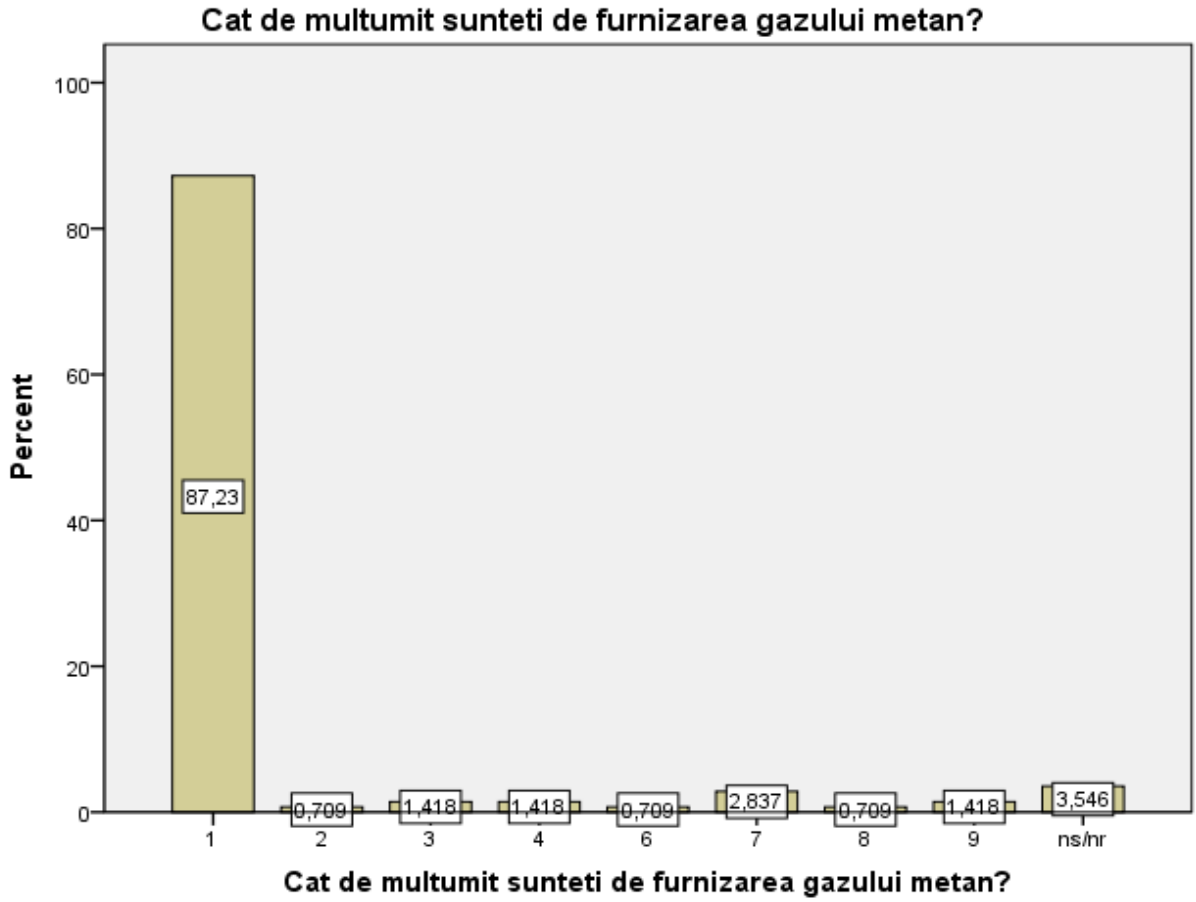
1=deloc mulțumit, 10=foarte mulțumit

Balanța privind mulțumirea față de starea drumurilor de modifică puțin, un procent de 25,53% susținând că sunt satisfăcuți și foarte satisfăcuți de aceasta, iar la polul opus avem un procent mai mare, de 36,16% care se declară nemulțumiți și chiar foarte nemulțumiți de aceste condiții. Aceste date indică existența unei probleme strategice.

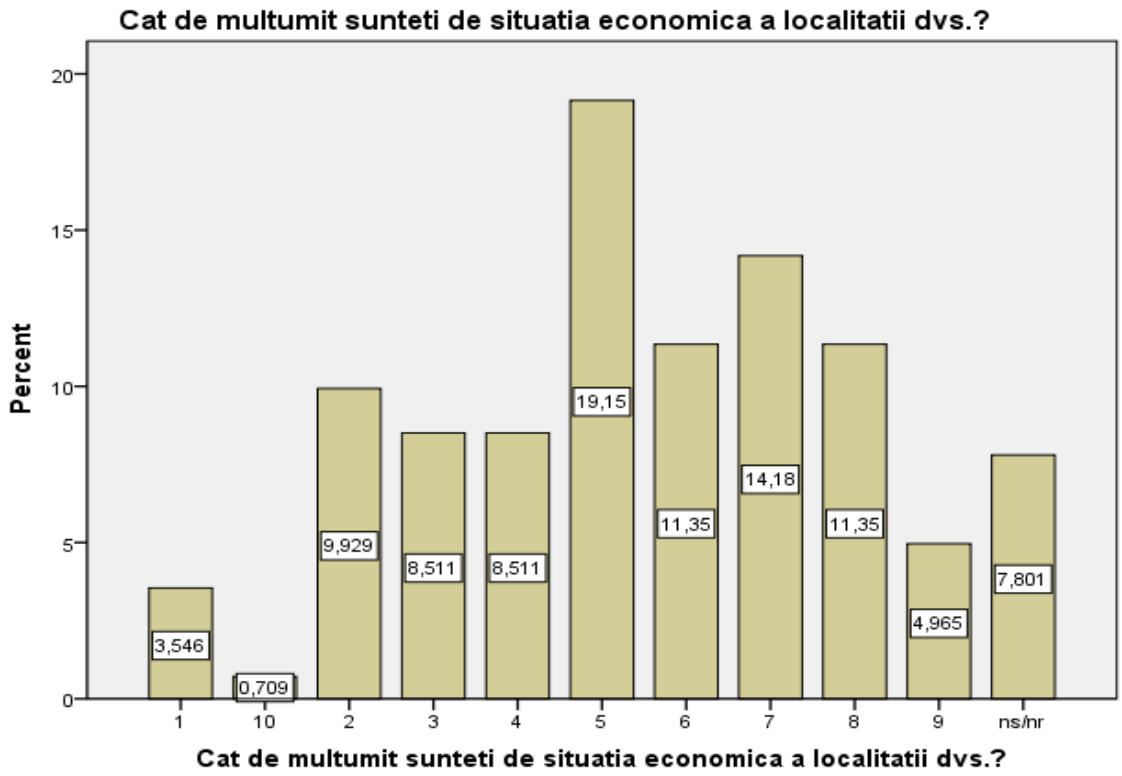
1=deloc mulțumit, 10=foarte mulțumit

Furnizarea de apă și canalizare este un aspect privit extrem de negativ de către respondenți, 73,04% dintre respondenți se declară foarte nemulțimiți și nemulțumiți de acest serviciu, doar 1,41% fiind foarte mulțumiți de acesta. Din nou, avem de-a face cu o problemă strategică ce necesită rezvolvare, în ideea îmbunătățirii condițiilor de trai pentru locuitorii comunei Chieșd.

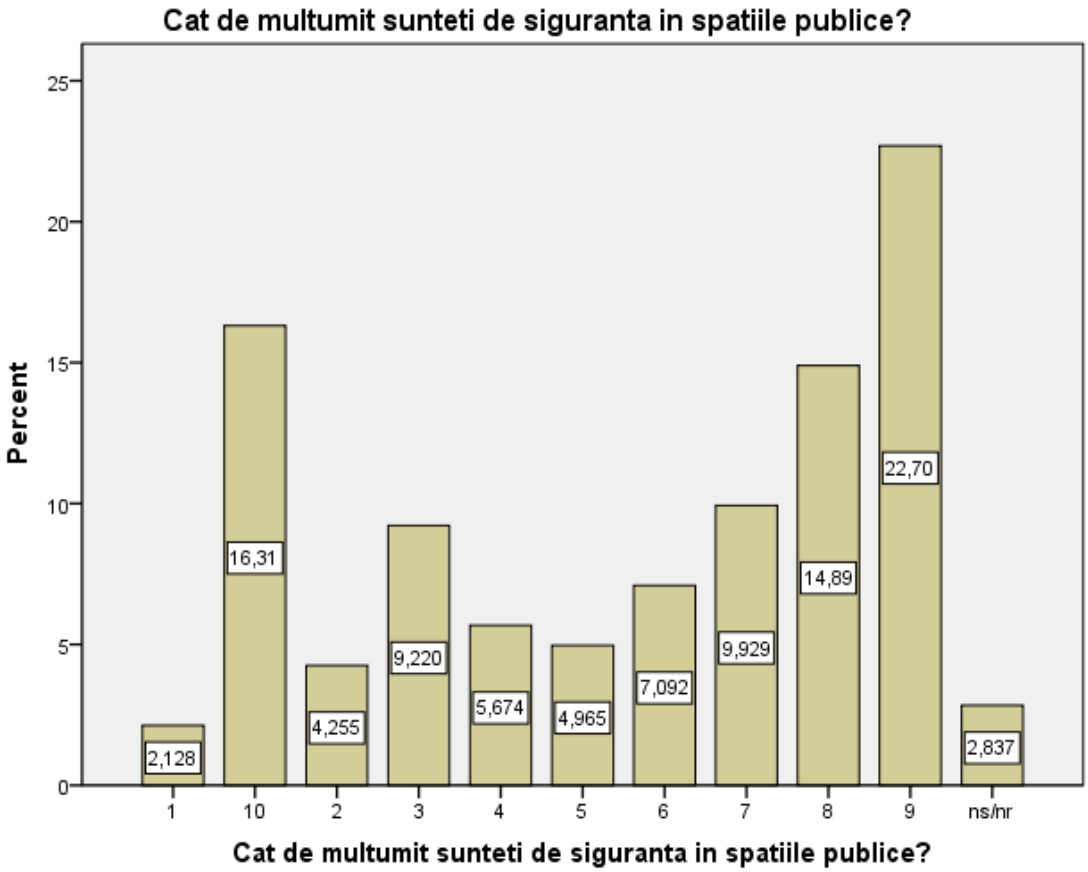
1=deloc mulțumit, 10=foarte mulțumit

Furnizarea gazului metan este la rândul ei o problemă majoră în comunitate, un procent de 89,35% dintre respondenți fiind nemulțumiți de acest aspect.

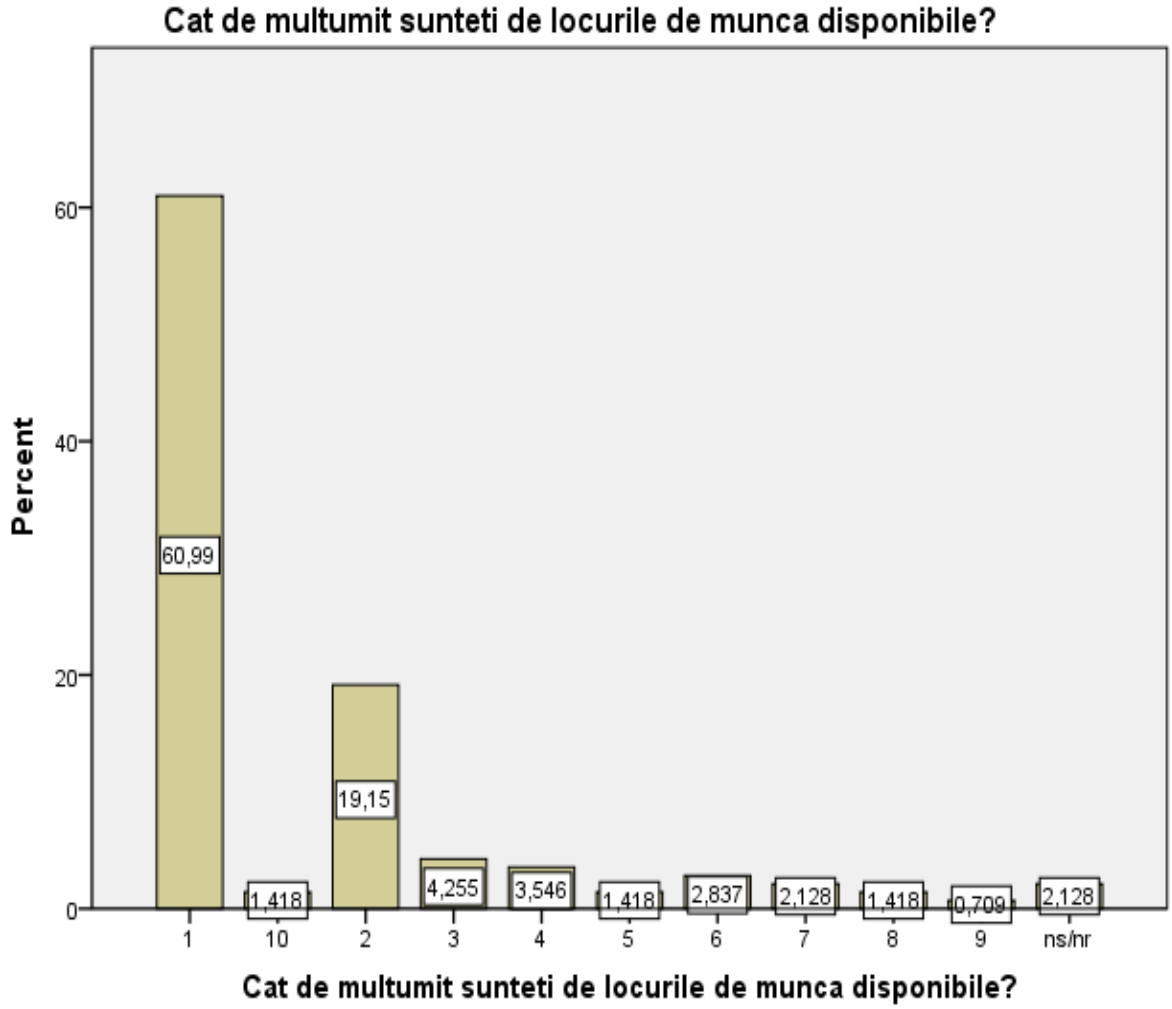
1=deloc mulțumit, 10=foarte mulțumit

Cu privire la situația economică a comunei, opiniile sunt variate, 17,02% dintre participanții la sondaj spunând că sunt mulțumiți și foarte mulțumiți de ea, 21,98% susținând că sunt foarte nemulțumiți și nemulțumiți, un procent de 7,8% evitând să răspundă la această întrebare, în timp ce 19,15% se declară nici mulțumiți, nici nemulțumiți.

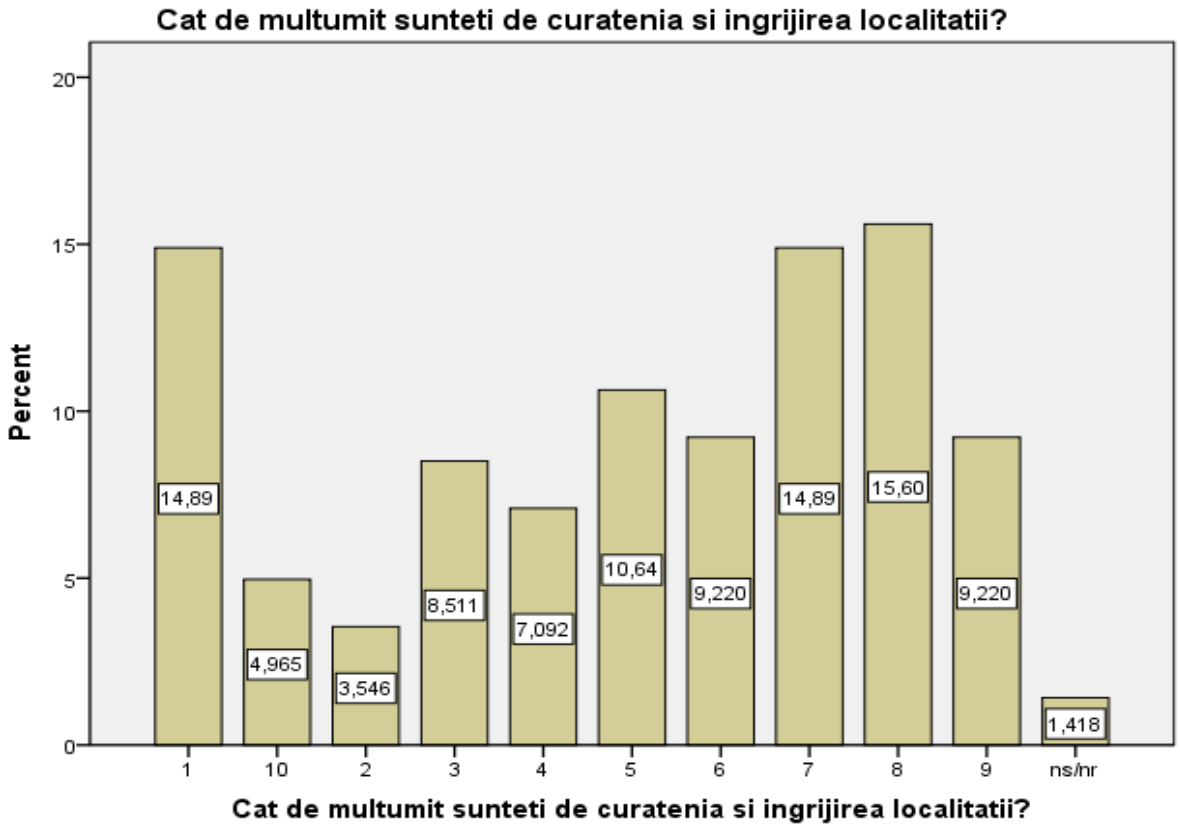
1=deloc mulțumit, 10=foarte mulțumit

Un alt aspect în legătură cu care opiniile sunt de asemenea uşor mai variate este siguranța în spațiile publice. În acest caz, un procent de 53,9% spun că sunt mulțumiți și foarte mulțumiți de acest aspect, în contrast cu 15,6% care sunt nemulțumiți și foarte nemulțumiți.

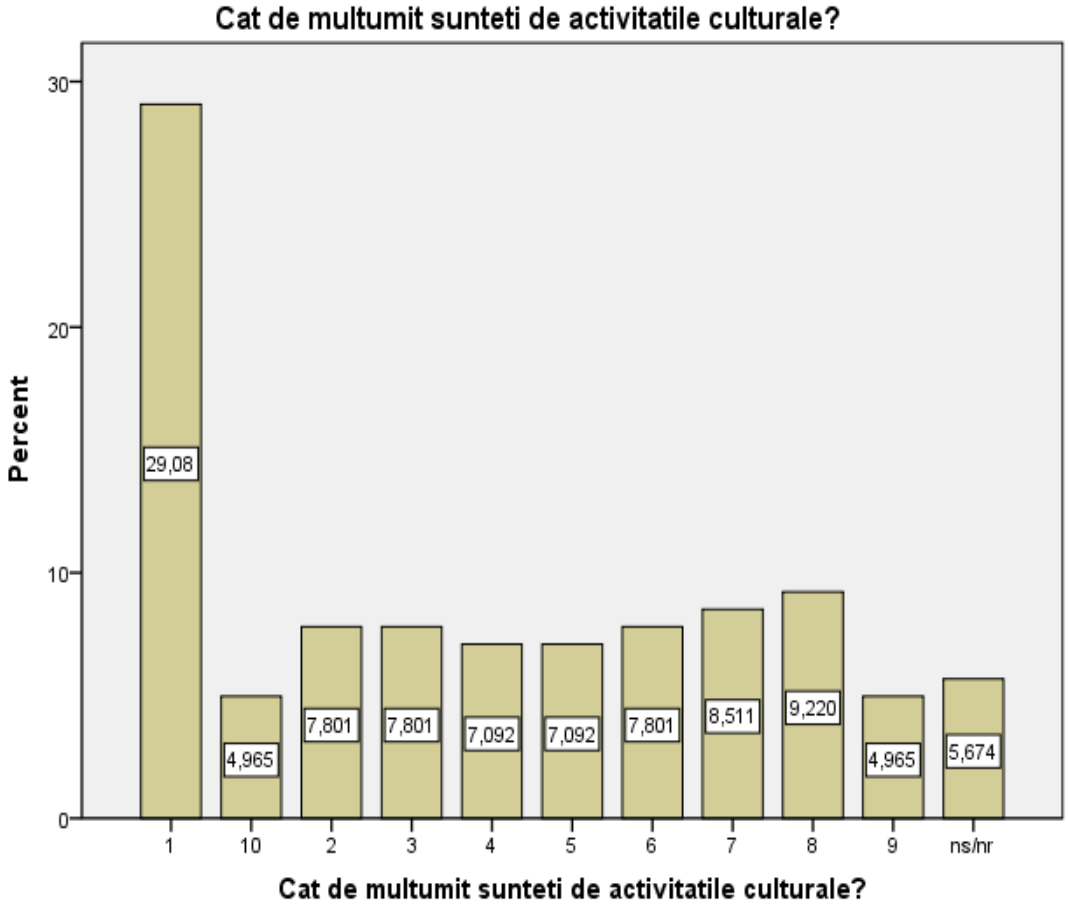

1=deloc mulțumit, 10=foarte mulțumit

O problemă evidentă existentă în comunitate și care afectează creșterea nivelului de trai și îmbunătățirea condițiilor de viață în comuna Chieșd este disponibilitatea locurilor de muncă. În acest caz, un procent de 84,39% dintre respondenți susțin că sunt foarte nemulțumiți și nemulțumiți, doar 3,54% dintre respondenți fiind mulțumiți și foarte mulțumiți de locurile de muncă disponibile.

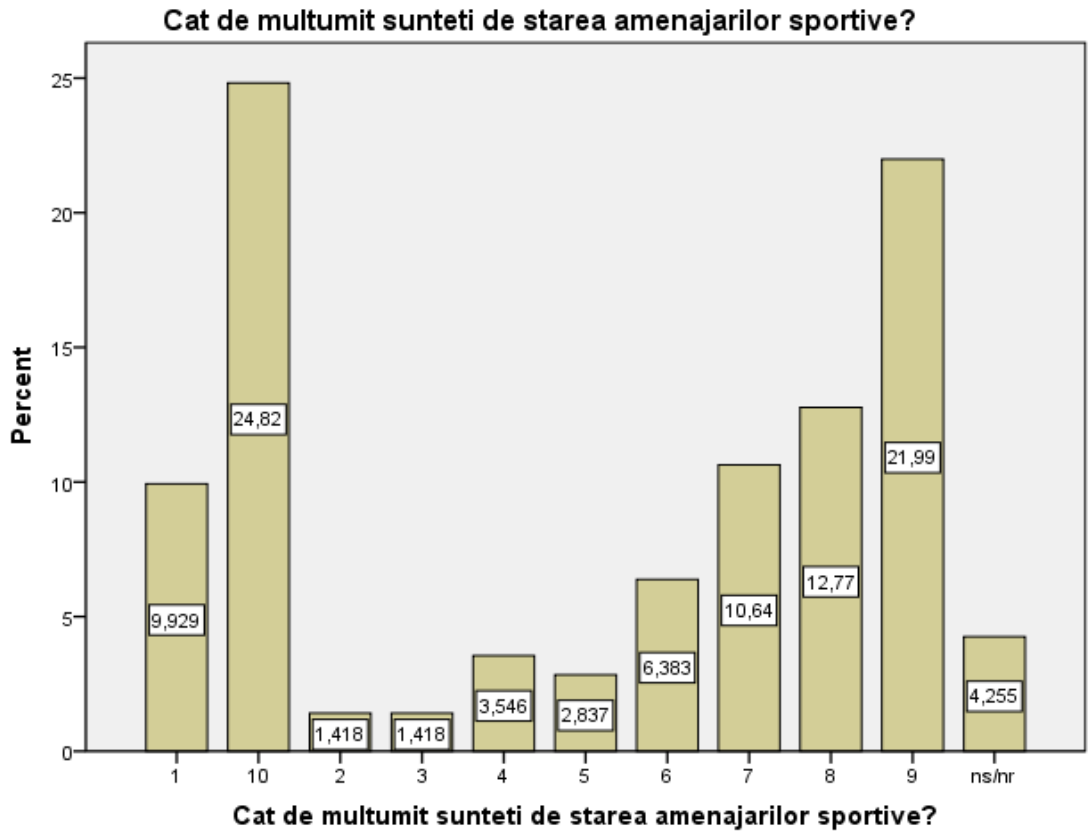

Curățenia și îngrijirea comunei este un alt aspect unde părerile sunt variate, astfel că 29,81% dintre cei care au răspuns sunt mulțumiți și foarte mulțumiți de aceasta și 26,94% fiind foarte nemulțumiți și nemulțumiți, un procent de 10,64% reprezentând persoane care sunt nici mulțumite, nici nemulțumite.

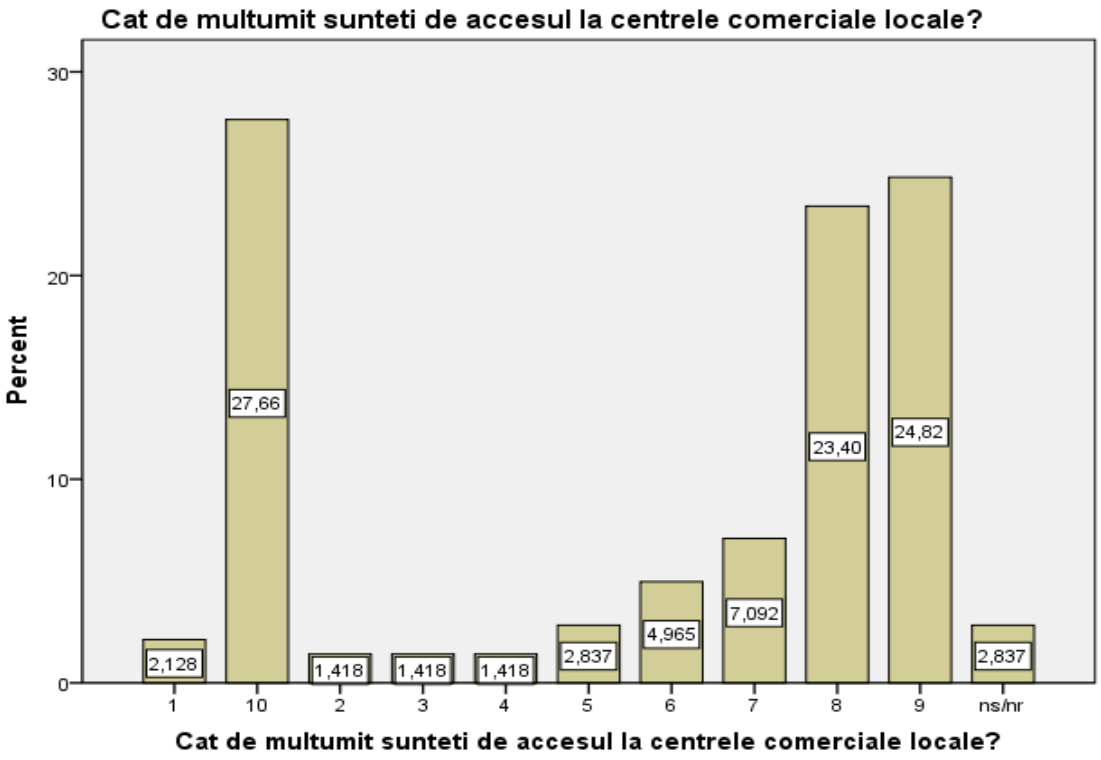
1=deloc mulțumit, 10=foarte mulțumit

Din perspectiva activităților culturale, respondenții, într-o proporție semnificativă se declară nemulțumiți de acest aspect. Așadar, 44,68% sunt foarte nemulțumiți și nemulțumiți, iar doar 19,15% sunt mulțumiți și foarte mulțumiți, ceea ce duce la nevoia de a soluționa această problemă.

1=deloc mulțumit, 10=foarte mulțumit

Amenajările sportive din comunitate sunt un factor ce creează mulțumire în cazul majorității respondenților, din perspectiva calității vieții și a serviciilor publice, astfel că 59,49% sunt foarte mulțumiți și mulțumiți, doar 12,76% fiind foarte nemulțumiți și chiar nemulțumiți de aceste facilități.

1=deloc mulțumit, 10=foarte mulțumit

Un nivel ridicat de satisfacție se manifestă în cazul a 75,88% dintre respondenți privind accesul la centrele comerciale locale, doar 4,96% fiind foarte nemulțumiți și nemulțumiți de acest aspect.

Concluzii privind serviciile publice:

Principalele probleme identificate la nivelul serviciilor publice au fost disponibilitatea locurilor de muncă, furnizarea apei și canalizarea, furnizarea gazului metan și activitățile culturale.

În general, respondenții se declară mulțumiți față de o paletă largă de servicii publice, iar tabelul de mai jos prezintă sintetic rezultatele analizei asupra serviciilor publice:

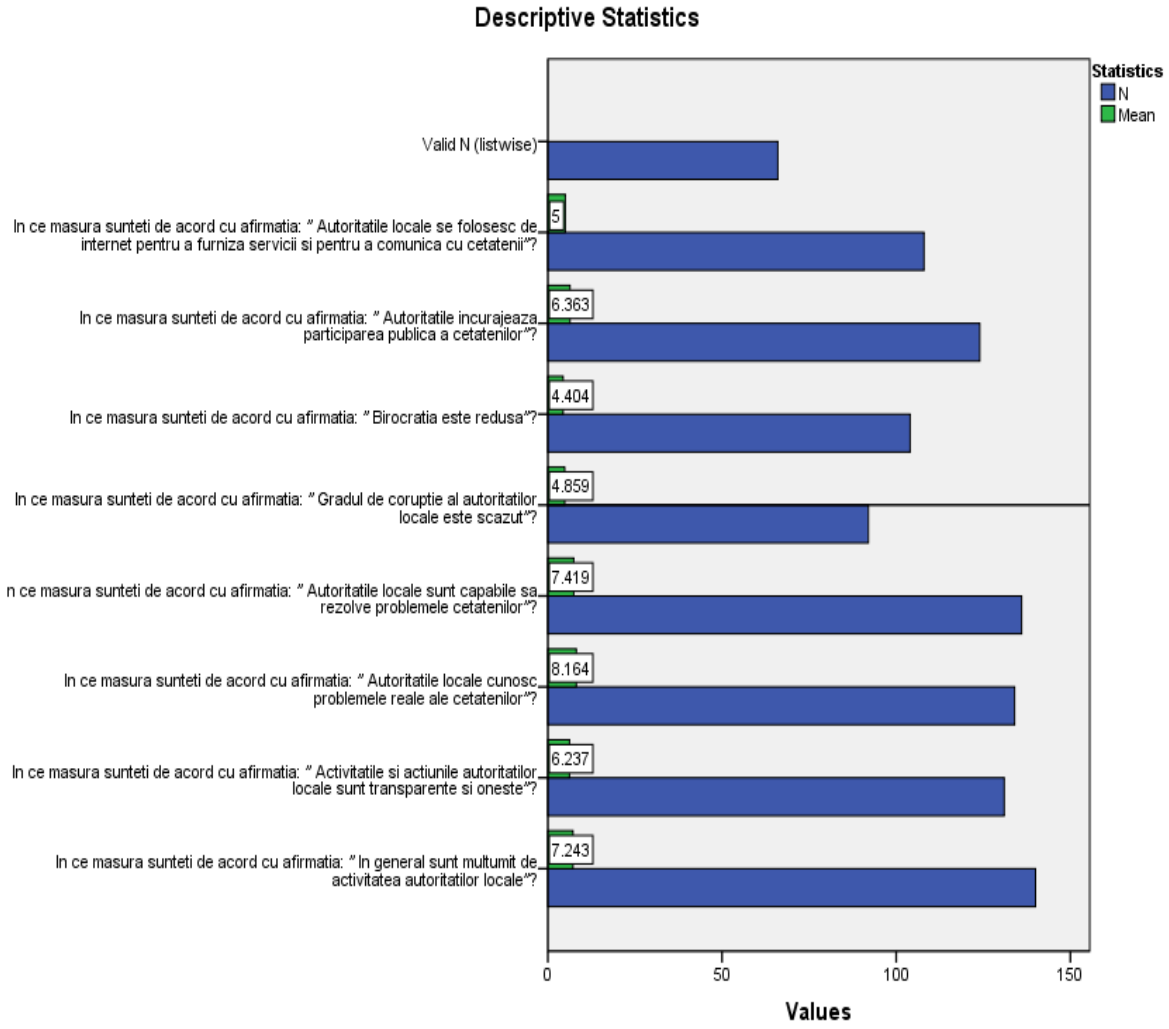
Domeniu	**Scor**
Acces la centre comerciale locale	75,88% foarte mulțumiți și mulțumiți
Servicii de sănătate (dispensar, medic)	69,5% foarte mulțumiți și mulțumiți
Starea amenajărilor sportive	59,58% foarte mulțumiți și mulțumiți
Serviciile de educație	57,44% foarte mulțumiți și mulțumiți
Siguranța în spațiile publice	53,9% foarte mulțumiți și mulțumiți
Condițiile de locuit	45,38% foarte mulțumiți și mulțumiți
Transportul public	33,33% foarte mulțumiți și mulțumiți
Serviciile sociale	32,63% foarte mulțumiți și mulțumiți
Curățenia și îngrijirea comunei	29,78% foarte mulțumiți și mulțumiți
Starea drumurilor și a străzilor	25,53% foarte mulțumiți și mulțumiți
Activități culturale	19,15% foarte mulțumiți și mulțumiți
Situația economică a comunei	17,02% foarte mulțumiți și mulțumiți
Furnizarea apei și canalizare	4,42% foarte mulțumiți și mulțumiți
Locurile de muncă disponibile	3,00% foarte mulțumiți și mulțumiți
Furnizarea gazului metan	1,85% foarte mulțumiți și mulțumiți

Tabel 31: Gradul de mulțumire față de serviciile publice

3.2.4 Activitatea administrației publice locale

În această secțiune am încercat să evaluăm percepția respondenților cu privire la activitatea administrației publice locale.

6. În ce măsură sunteți de acord cu următoarele afirmații despre administrația primăriei comunei. (Apreciați pe o scală de la 1 la 10, 1=dezacord total, iar 10=acord total):

În chestionar au fost incluse câteva informații cu privire la modul de funcționare a administrației locale. În general, cetățenii sunt mulțumiți de activitatea autorităților locale (scor 7,24) și tind să fie de acord cu faptul că administrația publică locală le cunoaște problemele (scor 8,16). De asemenea, ei consideră că autoritățile locale sunt capabile să rezvolve problemele cetățenilor (scor 7,41) și le consideră transparemte și oneste (scor 6,23), în plus sunt de acord că acestea încurajează participarea publică a cetățenilor (scor 6,36).

Scoruri de sub 5 s-au obținut în ceea ce privește nivelul scăzut al corupției în cazul autorităților locale și al nivelului scăzut de birocrație. Este însă foarte posibil ca aceste răspunsuri să fi fost influențate de nemulțumirea generală la nivel național legată de funcționarea sectorului public și de stereotipurile promovate de media.

Probleme majore identificate de cetățeni

Rugați fiind că identifice trei mari probleme cu care se confruntă comuna, majoritatea respondenților au enumerat următoarele: lipsa locurilor de muncă, infrastructura, lipsa gazului metan și lipsa unui serviciu integrat de apă și canalizare (canalizarea neracordată), probleme confirmate pe tot parcursul analizei.

Avantaj competitiv

Respondenții au trebuit de asemenea să identifice avantajul competitiv al comunei Chieșd, mai exact punctele tari ale acesteia. Printre cele mai importante aspecte dezvăluite de locuitori se află: relația cu autoritățile locale, competența primarului, mina, suprafața agricolă, servicii medicale și educaționale bune și zootehnia.

Obstacole care stau în calea dezvoltării comunei

Printre principalele obstacole care stau în calea dezvoltării comunei, respondenții au subliniat următoarele, în ordinea importanței acordate:

1. Lipsa investitorilor, starea infrastructurii, lipsa rețelei de gaz metan
2. Lipsa locurilor de muncă, emigrarea tinerilor, lipsa rețelei de apă și canalizare

Perspective de dezvoltare

Respondenții consideră că cel mai mare potențial de dezvoltare poate avea loc în următoarele domenii (în ordinea importanței acordate):

1. Creșterea animalelor, cultivarea terenurilor
2. Activități meșteșugărești, agroturism
3. Exploatarea resurselor minerale, prelucrarea produselor locale.

7. Vă rog să îmi spuneți în ce măsură următoarele instituții, au în prezent, un rol important în dezvoltarea comunei (Apreciați pe o scală de la 1 la 10, 1=în foarte mică măsură, 10=într-o măsură foarte mare).

Instituția	Media (Scor)
Guvernul central	7,21
Consiliul județean	7,76
Cetățenii	7,61
Sectorul non-profit/ONG	3,46
Biserica	7,82
Școala	8,37
Consiliul local	8,19
Primăria	8,59

Tabel 32: Rolul perceput al instituțiilor publice

Prin intermediul acestei întrebări am urmărit să observăm care sunt instituțiile pe care locuitorii comunei le creditează ca având un rol important în dezvoltarea comunității. Este interesant de observat că avem scoruri relativ asemănătoare în ceea ce privește importanța acordată primăriei (8,59), Consiliului local (8,19) și școlii (8,37). Există totuși o încredere scăzută în rolul sectorului non-profit în dezvoltarea comunității (scor 3,46) și acest fapt poate reprezenta o problemă. Alte entități care pot duce la dezvoltarea comunei din punctul de vedere al respondenților sunt: Consiliul județean (7,76), cetățenii (7,61) și Guvernul central (7,21).

8. Unde vă deplasați cel mai frecvent când ieșiți din comună (în ce localitate)?

Scopul acestei întrebări este de a identifica unele tendințe în ce privește fenomenul de navetism la nivelul comunei Chieșd, precum și legăturile pe care locuitorii comunei le au cu alte centre urbane/rurale sau județe învecinate.

Din 132 de respondenți la această întrebare, 79 au declarat că se deplasează la Zalău, 15 persoane se deplasează în comuna Șărmășag, județul Sălaj, un număr de 19 persoane merg în Cluj-Napoca, Alba-Iulia, Arad, Satu Mare, comuna Pericei, județul Sălaj și în Șimleu Silvaniei, județul Sălaj.

3.2.5 Concluzii finale

1. Cu privire la nivelul general de calitate a vieții, respondenții au o percepție ușor pozitivă, însă aceasta e moderată de un nivel foarte scăzut al veniturilor.
2. Majoritatea respondenților (69,23%) ar intenționa să părăsească comuna pentru a-și găsi un loc de muncă, acest fapt corelându-se cu o problemă identificată pe tot parcursul analizei și anume lipsa disponibilității de locuri de muncă în comună.
3. Alte probleme identificate vizând serviciile publice sunt furnizarea serviciului de alimentare cu apă și canalizare, și furnizarea gazului metan.
4. Cetățenii au încredere în autoritățile locale, acestea cunoscând problemele lor reale și fiind capabile să le rezolve într-o mare măsură, însă ca piedici regăsim birocrația și corupția.
5. Ca perspective de dezvoltare a comunei, respondenții au făcut referire la exploatarea resurselor minerale, dezvoltarea agriculturii, creșterea interesului pentru activități meșteșugărești și prelucrarea produselor locale.
6. Respondenții consideră că primăria, Consiliul local și școala au un rol important în dezvoltarea comunei, însă aceștia nu acordă încredere suficientă sectorului asociativ.
7. Municipiul Zalău este destinația principală a majoritatății respondenților atunci când se deplasează în afara comunei, urmată de comuna învecinată- Șărmășag.

3.3 Analiza calitativă preliminară

Prezenta cercetare a pornit de la nevoia de a identifica perspectiva generală a oamenilor de afaceri și a liderilor comunei Chieșd, din județul Sălaj, asupra calității vieții. Obiectivele principale constau în: identificarea problemelor cu care se confruntă comunitatea precum și a posibilelor soluții pentru rezolvarea acestora, a punctelor tari pe care le are comuna, pentru a le valorifica într-un mod cât mai eficient și benefic pentru comunitate, precum si a direcțiilor de dezvoltare actuale, si cele care ar trebui valorificate.

În data de 17 martie 2015, ora 13:00 a avut loc Focus grup-ul la care au participat primarul comunei împreună cu 21 oameni de afaceri și lideri ai comunității Chieșd, coordonat (moderat) de către dr.Viorel Stănică, prodecanul Facultății de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării, Universitatea Babeș – Bolyai din Cluj Napoca.

În cadrul discuției, fiecare din cei 22 oameni de afaceri și lideri ai comunității s-au prezentat, astfel am identificat domeniul de lucru al fiecăruia, respectiv: primar comuna Chieșd, șef magazin mixt (comerț, funcțional din anul 1994), director Școala gimnazială nr. 1

Chieșd, secretar Școala gimnazială nr. 1, Chieșd, contabil Școala gimnazială nr. 1, Chieșd, președinte asociație familială (comerț), membru al comunității, consilier local și profesor de geografie, fermier în Sighetu Silvaniei, administrator magazin în Sighetu Silvaniei, administrator fermă de capre, asistent comunitar la primăria Chieșd, asistent social în primăria Chieșd, inspector de impozite și taxe, reprezentant fermă de creștere și îngrășare a porcilor, viceprimarul comunei Chieșd, profesor învățământ primar care este și administratorul unui fast-food din comună, secretarul comunei Chieșd, consilier în cadrul primăriei, administrator fermă bovine, șef magazin (comerț) și medic veterinar.

În continuare vor fi prezentate răspunsurile acestor membri ai comunității la cele 9 întrebări formulate în ghidul de focus grup.

1. Ați mai fost implicați, anterior, în procesul de planificare strategică?

Având în vedere că în trecut, a fost elaborat un plan strategic al comunei Chieșd, prima întrebare din ghidul de interviu face referire la o implicare anterioară a participanților, în procesul de planificare strategică. Informațiile primite relevă faptul că dintre cei prezenți, 4 persoane (2 provenind din sistemul educațional și 2 consilieri locali) au mai fost implicate în procesul de planificare strategică, lucrând în cadrul unui grup pe diverse domenii strategice. Un lucru foarte important în comunitate este implicarea locuitorilor și a oamenilor de afaceri în procesul de planificare strategică.

2. Cum ați caracteriza, într-un cuvânt sau într-o sintagmă, localitatea dumneavoastră?

Participanții au caracterizat într-un cuvânt sau într-o sintagmă localitatea în care trăiesc, oferind următoarele răspunsuri: ”în curs de dezvoltare”, ”progres continuu”, ”primitoare”, s-a folosit expresia ”navetism invers”, ”dezvoltare continuă”, ”modernizare”, ”speranță”, ”frumoasă”, ”reticență în privința dezvoltării economice”, ”forță de muncă tânără”, ”loc bun pentru afaceri”, ”dezvoltare mare în ultimii ani”, ”oameni buni, harnici, primitori”, ”speranță pentru cei de peste hotare”, în ideea întoarcerii acasă a membrilor familiilor care muncesc în străinătate, ”acasă”, ”cetățeni cu ambiție”, ”atingerea obiectivelor”, ”direcție înspre bine”, ”infrastructură”, ”locuri de muncă”,”prosperitate” , ”caldă”. Putem observa așadar, din perspectiva participanților la focus grup că această comună este în curs de dezvoltare și că se dorește un progres cât mai rapid și crearea unui mediu propice dezvoltării afacerilor, dar și crearea condițiilor optime de trai pentru membrii comunei care au emigrat și doresc să se întoarcă acasă.

3. Ce ați putea spune că funcționează bine actualmente în Chieșd?

Întrebați fiind ce anume funcționează bine actualmente în Șărmășag, participanții au oferit răspunsuri variate precum: comerțul, relația cu autoritățile, sistemul educațional și administrativ, sistemul sanitar (existența unui medic de familie), relația dintre mediul privat și administrație, ascensiunea zootehniei datorată sectorului asociativ, colaborarea dintre instituții, agricultura. Se poate observa că accentul este pus în mare parte pe relația dintre autoritățile locale și comunitate (mediul privat, ONG-uri, școală), existând un interes ridicat al domnului primarului în menținerea și îmbunătățirea acestor relații pe termen lung. De asemenea, s-a subliniat faptul că nu există clivaje grave privind relațiile din comunitate.

4. Care sunt principalele probleme cu care se confruntă comunitatea din care faceți parte?

Principalele probleme cu care se confruntă comunitatea sunt: sărăcia (venituri mici, sub media națională), fiscalitatea generală, școlarizarea romilor, lipsa locurilor de muncă, rețeaua de apă și canalizare, existența unor inundații în anumite zone ale comunei (ex. Strada Pârâului, râpă ce prezintă alunecări de teren), necesitatea împăduririi anumitor zone din comună, lipsa resurselor financiare, degradarea mediului, existența unor terenuri neutilizate, lipsa forței de muncă, lipsa fondurilor și a unor proiecte pentru procesarea finală a produselor, imposibilitatea valorificării produselor la un preț avantajos, defrișări masive, accesul direct la un drum european, lipsa unor ateliere și facilități pentru persoane cu dizabilități, infrastructura (mai exact drumul de acces în comună) care creează un anumit nivel de izolare a comunei, mijloacele de transport în comun. Alte probleme sunt: lipsa de implicare în domeniul culturii, cultura reprezentân ”cartea de vizită a comunei”, inexistența unei arii naturale protejate pentru ”Laleaua pestriță”, lipsa de consultanță specializată pentru agricultură și proiecte în general, lipsa unui cabinet psihologic, amplasarea magazinelor în zona văilor unde este un risc crescut de inundații, lipsa unui expert care să dețină expertiză în managementul proiectelor. Din punctul de vedere al domnului primar o problemă constă în faptul că nu se ține cont la nivel central de importanța și prioritățile unor proiecte locale, autoritățile locale neprimind finanțări promise de mult timp pentru anumite proiecte (lipsa corelării obiectivelor de la nivel național cu cele de la nivel local).

5. **Dar soluțiile? Cine sunt actorii care ar trebui să se implice în implementarea acestor soluții?**

Dintre actorii care se pot implica în soluționarea acestor probleme au fost selectați: Consiliul Județean (intervenție privind infrastructura), actorii locali în ideea dezvoltării sustenabile, investitori (cu condiția de a proteja mediul), primăria (în aspecte privind controlul păşunatului- care poate deveni nociv), grupurile de acțiune locală, implicarea ONG-urilor în scop consultativ și informativ privind scrierea de proiecte, implicarea periodică a unui expert pentru consutanță și scriere de proiecte, Asociația Valea Zalăului, Asociația Comunelor din Sălaj și Satu Mare, Asociația de Dezvoltare Valea Crasnei, implicarea autorităților în școlarizarea copiilor de etie rromă (părinții lor nu au resurse financiare suficiente pentru a asigura continuitatea educației), implicarea comunității în educație, înființarea unei piețe în comună. Printre soluțiile propuse se numără înființarea unui centru de zi, multiplicarea activităților culturale în comună, crearea unei identități comunitare și o mai bună prioritizare a activităților desfășurate de primărie.

6. **Care sunt principalele direcții actuale de dezvoltare?**

Majoritatea participanților la focus grup susțin importanța agriculturii, nu doar la nivel local, dar și național, având în vedere numeroasele resurse de care deținem, așadar s-a convenit că agricultura este și va fi cea mai importantă direcție de dezvoltare.

7. **Care ar trebui să fie aceste direcții?**

După cum reiese și din răspunsul anterior, agricultura trebuie să fie una dintre direcții, cu propunerea ca aceasta să se desfășoare în sistem asociativ (după un model implementat în Ungaria și care are succes). Alte direcții de dezvoltare propuse sunt: cultura, turismul și implicarea ONG-urilor în comunitate.

8. **Care sunt avantajele competitive ale comunității?**

Membrii comunității au dezvăluit o serie de avantaje competitive: terenul comunei Chieșd este propice cultivării unei arii vaste de legume, fructe, pomi fructiferi etc. În plus, extracția de cărbune este un alt avantaj competitiv, în special datorită faptului că peste 90% din populația activă a comunei a lucrat în trecut în industria minieră și acest lucru ar asigura locuri de muncă (dezvoltarea mineritului local). Creșterea animalelor este de asemenea un

avantaj, deoarece este o tradiție locală și există forță de muncă având calificări superioare. S-a menționat că brânza de capră produsă în comună este de foarte bună calitate.

9. Cum vedeți Chieșdul peste 5 ani? Dar peste 10 ani?

Rolul acestei întrebări este de a ne oferi instrumentele necesare pentru a formula viziunea pe termen mediu și lung a comunei Chieșd, prin implicarea activă a membrilor comunității. Așadar, peste 5 ani, comuna Chieșd va avea o infrastructură modernă și finalizată, cu un sistem de apă și canalizare funcțional, cu șanțuri betonate, fiind o comună curată, prosperă, ce asigură un nivel de trai ridicat. Aceasta va avea peste 90% din suprafața agricolă cultivată și va dispune de 2-3 pensiuni (oferirea de locuri de cazare) în ideea dezvoltării turismului. Toate acestea sunt de dorit și pentru a facilita reîntoarcerea tinerilor în țară, nemaifiind nevoiți să lucreze peste hotare.

Peste 10 ani, toți cei care au emigrat vor fi întorși ”acasă”, comuna Chieșd devenind una dintre cele mai prospere comune din județul Sălaj. Mentalitatea privind protecția mediului va fi schimbată, serviciile sociale vor oferi o îngrijire bună a vârstnicilor, va exista un cămin de bătrâni (ex. la Sighetu Silvaniei), locuitorii își vor dezvolta spiritul civic și comunitar și se vor asocia pentru un scop comun. Vor exista exemple bune și modele în comunitate pentru noua generație, se va pune accent pe construirea de capital social (fiind conștientizat rolul acestuia- se poate converti în altă fomă de capital și pe măsură ce e utilizat, se produce tot mai mult).

3.4. Analiza SWOT

Analiza SWOT este este o metodă de diagnoză larg utilizată în analiza teritoriului și facilitează planificarea colectivității locale. Această metodă are avantajul că ia în considerare atât analiza mediului intern, prin identificarea punctelot tari și a punctelor slabe, cât și analiza mediului etern pe baza oportunităților și amenințărilor externe.

Criteriul	Analiza mediului intern		Analiza mediului extern	
	Puncte tari	**Puncte slabe**	**Oportunități**	**Amenințări**
Potențial natural	Climat de tip continental, blând, lipsit de extreme Poziția geografică privilegiată, teritoriu cu accesibilitatea ridicată. Relief caracterizat de dealuri joase, propice culturilor agricole, dar și viticulturii și pomiculturii Fond forestier cu rol de exploatare a materialului lemnos și de protecție, constituit din păduri de foioase cu o varietate mare a faunei cinegetice Există două surse modeste de apă potabilă de adâncime Soluri cu fertilitate ridicată încadrate în clasele II și III de bonitare. Creșterea interesului pentru cultivarea terenurilor Se cunosc importante rezerve de cărbune pe raza comunei	Inexistența unei strategii pe termen lung privind protejarea mediului Producerea de alunecări de teren, cu afectarea unor sectoare de drum sau a unor culturi Gospodărirea deficitară a pădurilor, alături de inexistența unor măsuri de protecție și conservare a mediului. Valori-ficarea lemnului preponderent ca lemn de foc Resurse reduse de apă freatică de bună calitate Poluarea acviferelor de suprafață cu azotiți și azotați. Consultanță agricolă insuficientă Nivelul actual foarte scăzut al extracției	Conştientizarea cauzelor și efectelor negative ale schimbărilor climatice Posibilităţi de accesare a fondurilor de reconstrucţie ecologică Creşterea preţului materialului lemnos şi a rolului fondului forestier, de protecție a mediului înconjurător Posibilitatea valorificării economice superioare apădurilor, prin turism cinegetic	Schimbări climatice, manifestări climatice cu impact negativ Distrugerea pădurilor datorită administrării, în parte extralocale, unei exploatări necontrolate și lipsei unei strategii Deprecierea calitativă generală a resurselor de apă freatică și de suprafață. Creșterea nivelului de poluare la nivel global, accentuarea poluării apelor și solului. Restricții privin poluarea cu

	Există un izvor de apă minerală cu proprietăți curative	Afectarea areală a peisajului de explotările în carieră Izvorul de apă minerală nu este amenajat , este pe un teren privat	Reconsiderarea exploatării cărbunelui datorită crizei gazelor naturale	combustibili inferiori Creşterea continuă a cheltuielilor pentru ecologizare
Demografie și resurse umane	Structură optimă a populației active, cu predominanța populației active tinere, mai exact a grupelor de vârstă 15-49 ani Sporul natural cu valoarea peste media ruralului județean Creşterea numărului persoanelor care se stabilesc (cu domiciliul) în comună. Rata sporului migratoriu apropiată de media ruralului județean Indicele dezvoltării umane peste media ruralului județean Pensionari (relativ tineri) din minerit, cu nivel de calificare ridicat, încă activi pe piața muncii Număr relativ redus de persoane asistate social	Numărul mare de persoane active pe piața muncii care pleacă la muncă în străinătate ? Bilanţ demografic totuşi negativ Nivelul ridicat al şomajului mai ales în familiile de romi Deprecierea calitativă a forţei de muncă prin restrângerea drastică a activităţilor industriale Nivelul de calificare şi specializare relativ redus Probleme de integrare socială a unor grupuri problematice	Programe guvernamentale şi fonduri structurale (POSDRU) pentru calificare sau reconversie profesională Existența fondurilor pentru romi	Creşterea migraţiei definitive sau temporare a forței de muncă Demotivarea cadrelor didactice din rural, migrarea spre centre urbane a cadrelor didactice bine pregătite Amplificarea decalajelore sociale şi

		Lipsa unui sistem integrat de servicii sociale de protecție și îngrijire a persoanelor vârstnice și copiilor	Existența unor programe europene de finanțare pentru grupurile sociale defavorizate	creşterea ratei de dependenţă ca efect al discriminării pozitive
Economie și mediul de afaceri	Există societăți comerciale care desfășoară activități de creștere a animalelor, valorificând produsele agricole locale Există terenuri care ar putea fi puse la dispoziția unor investitori Tradiție în exploatarea cărbunelui în subteran Existența unei rezerve importante de lignit Agricultură în dezvoltare, procentaj tot mai ridicat al suprafețelor agricole cultivate Varietatea utilizării terenurilor agricole (cereale, fânețe, pomi fructiferi, viță de vie) Dobândirea de către unii localnici, a unei experiențe relevante în străinătate, în domeniul agriculturii Condiții de practicare a agriculturii ecologice	Scăderea numărului de locuri de muncă după colapsul industriei miniere Structură slab diversificată a activităţilor economice (agricultură, industrie, comerţ, servicii). Lipsa capitalului şi a investitorilor și slaba valorificarea statutului de zonă defavorizată Insuficientă informare și consultanță în dezvoltarea și promovarea afacerilor Restructurare deficitară a mineritului face discutabilă posibilitatea redeschiderii minei	Există posibilitatea finanțării afacerilor prin schema MINIMIS, sau programe care finanțează activități agricole sau neagricole în mediul rural Creşterea cererii de cărbune pe piaţa energetică internă (pentru industrie dar și pentru populație) Creșterea prețurilor produselor agricole locale pe piața internă și internațională Orientarea actuală a consuma-torilor către produsele locale, ecologice, este în creștere Posibilitatea valorificării producției viticole într-un context microregional (tradiționala fabrică de șam-panie de la Șimleul Silvaniei) Posibilitatea accesării fondurilor europene pentru compatibilizarea	România se află într-o perioadă de recesiune economică Disponibilitatea redusă a antreprenorilor de a accesa fonduri europene datorită procedurilor greoaie Proceduri juridice greoaie Fiscalitatea ridicată și instabilitatea legislativă descurajează antreprenoriatul Scăderea rentabilității agricole prin migrarea forței de muncă din agricultură spre alte activități Migrarea forţei de muncă agricultură spre alte ocupaţii Oferta de produse agroalimentare a hipermarketurilor din zonă

	Comuna prezintă o serie de caracteristici de cadru natural, sociale și culturale și de infrastructură, care ar putea favoriza turismul Atât cetățenii cât și mediul de afaceri și administrația au în vedere turismul ca alternativă a dezvoltării locale	Inexistența unui centru de informare turistică Nu există o cultură a turismului rural, în pofida unor premize clare (produse locale, tradiții, cultură)	calității produselor agricole Există fonduri europene pentru pensiuni și agroturism (FADR-măsura 313) Finanțare UE pentru proiecte de dezvoltare a turismului rural Există posibilitatea finanțării afacerilor prin schema MINIMIS, sau programe care finanțează activități agricole sau neagricole în mediul rural	Derularea defectuoasă a programelor de finanțare pentru turism
Infrastructură utilități publice, dotări edilitare	Comuna este racordată la drumuri de importanță europeană și națională (drumul E 81, parte a rețelei globale TEN-T), sau județeană DJ 108 F și DJ 110B. Tramă stradală a drumurilor comunale asfaltată Existența studiilor de fezabilitate pentru străzile și ulițele și drumurile de exploatații agricole care necesită reabilitare și modernizare Există rețea de alimentare cu apă și rețea de canalizare și stație de epurare a apei Se află în curs de execuție (90% finalizate)	Drumul de acces la E81are trama stradală parțial deteriorată. Strazi și uliţe în sate, care necesită reabilitare Acces rutier dificil la terenurile agricole ale comunei datorită lipsei sau stării precare a drumurilor de exploatații agricole și podețelor Accesul indirect al comunei la calea ferată Dej-Jibou-Carei-Satu Mare) care asigură legaturi în regiune și multiplică posibilitățile de navetă	Posibilitatea accesării de fonduri europene de reabilitare a infrastructurii. Fonduri alocate de Consiliul Județean pentru infrastructura locală. Existența unor proiecte majore de reabilitare a infrastructurii. Există fonduri pentru această categorie de drumuri, în următorul ciclu de programare	Dependența stării drumurilor de alți administratori (Consiliul județean) Amplificarea disfuncţionalităţilor economice şi sociale determinate de infrastructură. Inhibarea iniţiativelor economice dependente de starea infrastructurii (delocalizări industriale, amenajări turistice, agricole). Declinul transportului de mărfuri și călători pe calea ferată

	În satul centru de comună, Chieșd, 70% dintre gospodării au apă curentă din surse proprii și canalizarea în fose septice improvizate Prezența resurselor energetice pe plan local, lemn și cărbune Infrastructura pentru educație și cultură dezvoltată, cu clădiri pentru învățâ-mântul școlar și preșcolar în stare foarte bună Alimentare generalizată cu energie electrică în toate satele comunei. Prezența rețelei de iluminat public Acces relariv bun la telefonia mobilă -70% și la serviciile de internet – 40% din gospodării.	Lipsa alimentării cu gaz metan și distanța considerabilă față de magistrala de gaz – 25 km Patrimoniul cu destinația de activități culturale relevă o infrastructură relativ modestă În comună există zone care nu beneficiază de servicii de distribuție a apei și de canalizare	Posibilitatea racordării la sistemul de distribuție de la Hereclean prin Sălăjeni Posibila reconsiderare a cărbunelui, pe fondul unei crize a gazului metan Există posibilitatea tehnică de racordare la magistrala de gaz metan, fie din comuna Hereclean, fie din comuna Pericei (sat Bădăcin), prin cooperare cu alte colectivități locale Capacitate administrativă ridicată la nivel județean de atragere de fonduri pentru cultură	Lipsa unei strategii privind industria extractivă și situații juridice neclare a exploatărilor Calitatea slabă a apei freatice în zonă

Educaţie, sănătate, cultură	Instituţii de învăţământ viabile la nivelurile preşcolar, primar, gimnazial, datorită unei dinamici bune a populaţiei. În general, profesorii au o bună pregătire metodico-ştiinţifică. Există un procentaj ridicat de profesori titulari şi un procentaj foarte mic de suplinitori necalificaţi Numărul de săli de clasă, laboratoare şi ateliere, este corespunzător. Numărul de PC-uri peste media pe rural judeţean Colaborare foarte bună a şcolii cu autorităţile locale – primăria şi alte instituţii cu care organizează acţiuni comune Parteneriate cu şcoli şi instituţii de cultură din alte localităţi sau din străinătate Existăun cabinet de medici de familie, un cabinet stomatologic, şi un punct sanitar, deservite de doi medici şi 2 persoane cu pregătire medie.	Rezultate destul de slabe la examenele de bacalaureat Nu există capacităţi mari de producţie care să poată prelua un număr semnificativ de absolvenţi Desfinţarea spitalului comunal Sărmăşag în anul 2002 În satele Sighetu Silvaniei şi Colonia Sighetu Silvaniei nu exista cabinet de medic de familie şi nici cabinet stomatologic sau farmacie	Posibilitatea accesării directe de către şcoli, a fondurilor pentru educaţie Existenţa Liceului Tehnologic în comuna vecinp, Şărmăşag Posibilitatea de finnţare prin POSDRU Posibilitatea de accesare a unor fonduri pe proiecte educaţionale, în parteneriat cu ministerul de resort şi inspectoratul şcolar Privatizarea unor servicii medicale, care se orientează după piaţă	Deprecierea generală a actului de învăţământ. Lipsa unor întreprinderi de calibru în zonă, pentru formarea profesională a elevilor în diferite meserii Deprecierea generală a standardului de sănătate a locuitorilor şi creşterea cererii pentru alte unităţi de ocrotire. Tendinţa de concentrare a serviciilor medicale la nivel de centre urbane sau reşedinţă de judeţ

	Activitatea culturală este coordonată preponderent de primărie și școală Diversitate etnică și religioasă	Capacitatea redusă de scriere de proiecte culturale Nu există o susținere a activităților culturale și din donații private Instituţii culturale puține (biblioteci, 2 cămine culturale, sală- muzeu etnografic Multe dintre activităţile culturale sunt de circumstanţă Concentrarea activităților culturale mai ales în centrul de comună Programul de activități este slab conectat cu viața economică a comunei	Există Administrația Fondului Cultural Național care finanțează proiecte culturale Plasarea comunei într-o zonă etnografică deosebită Turismul cultural în România este în continuă creștere Valorizarea ideii de multiculturalism din Transilvania	Dispariţia treptată a tradiţiilor şi obiceiurilor locale și substituirea lor cu kitsch-ului cultural. În general, în România nu există o cultură a integrării fenomenului cultural în viața economică
Servicii publice și servicii sociale	Servicii de sănătate la nivel local, relativ bune	Dependența de servicii mai complexe de sănătate din afara comunității Serviciile de sănătate se concentrează mai ales în satul centru de comună Nu există filiale ale unor bănci, firme de asigurări Lipsa unor servicii comerciale diversificate. Nu există un centru de îngrijire pentru vârstnici și nu există un sistem de îngrijire la domiciliu a persoanelor vârstnice Nu există un centru de zi pentru copii	Târgul (piața) săptămânal se află în proximitate, comuna Șărmășag Finanțarea serviciilor sociale de la nivel județean prin Direcția de Asistență Socială	Dificultăți în achitarea sumelor de la nivel județean pentru aceste servicii Preferința cumpărătorilor pentru produse din import, ieftine și slabe calitativ

Tabel 33. Analiza SWOT

3.5 Profil strategic al comunei Chieșd

Fiecare comună prezintă un profil strategic specific, foarte important de construit și înțeles în procesul de planificare strategică. Acest profil include problemele strategice, posibilele elemente de avantaj competitiv, factorii strategici cheie și soluțiile strategice. Diferențele între comune sunt importante și sensibile și de aceea structurarea profiului strategic este esențială din perspectiva unei planificări strategice eficiente.

3.5.1 Probleme strategice

Declinul industriei miniere din anii 1990 și în mod particular închiderea exploatării miniere din comună au avut ca rezultat o contracție puternică a economiei locale, acest sector fiind foarte proeminent în raport cu activitățile agricole locale și nu a putut fi încă suplinit prin alte activități economice. Pe lângă scăderea competitivității comuna a pierdut treptat și avantajele legate de existența unei forțe de muncă locale cu un grad ridicat de calificare susținută în trecut de sectorul industrial. În prezent cel mai mare angajator este sectorul public, ceea ce arată un deficit puternic în dezvoltarea unui sector privat suficient de puternic pentru a-și asuma rolul primar în stimularea prosperității comunității. Sectoarele economice-zootehnie, agricultură, comerț, servicii - care ar trebui să fie motorul dezvoltării locale asigură ocupare pentru un număr redus de angajați.

Nivelul scăzut de atractivitate economică, lipsa de activități economice la nivel semnificativ în comună reprezintă de fapt cea mai mare problemă în plan local și determină lipsa locurilor de muncă. Lipsa locurilor de muncă, principala problemă percepută la nivelul comunității, este de doar o consecință a neatractivității economice. Această problemă provoacă un efect în lanț, intenția de părăsire a comunei rezultată din sondaj fiind de aproape 70%, ceea ce constituie o altă problemă strategică.

Numărul persoanelor care se gândesc la posibilitatea de a pleca din oraș este foarte mare (70% în totalul răspunsurilor la chestionarul aplicat populației în cadrul analizei preliminare) și arată pericolele reale amintite anterior. Astfel, putem spune că migrația populației e o problemă căreia comunitatea trebuie să îi acorde atenție, deoarece 7 din 10 respondenți fie se gândesc să plece cu un grad ridicat de certitudine sau în cel mai bun caz nu știu sigur dacă vor rămâne pe viitor în comună. Migrația este importantă și din perspectiva dezvoltării economice. În cadrul consultărilor publice cu mediul de afaceri oamenii de afaceri

au afirmat că lipsește de la nivelul comunității forța de muncă specializată sau care ar putea fi educată/pregătită în specializările cerute de piață.

La nivelul mediului de afaceri se constată preocupări legate de greutatea găsirii de forță de muncă educată, capabilă să activeze în sectoare în dezvoltare.

Infrastructura – realizată în cea mai mare parte rămâne totuși o problemă strategică, sub unele aspecte ale ei.Infrastructura rutieră are probleme importante, în special starea precară drumurilor județene de acces în comună. De asemenea constituie probleme definitivarea rețelei comunale de alimentare cu apă și de canalizare în toată comuna, reabilitarea ulițelor din sate, datorită afectării calității vieții cetățenilor. Lipsa rețelei de gaz a afectat puternic capacitatea de atrage investitori majori, capabili să producă dezvoltare economică locală

Lipsa capacității de scriere de proiecte din fonduri nerambursabile la nivel local și slaba consolidare a unor structuri asociative specifice (ONG, Asociații) care să-și formeze astfel de competențe influențează negativ dezvoltarea locală dar și nivelul de abilitare socială (empowerment) și de capital social.

O altă problemă strategică este conectare structurală slabă a autorităților locale la comunitate. Există niște pași privind constituirea unor structuri asociative și consultarea și conlucrarea lor cu autoritățile locale, dar este nevoie de un proces mai structurat.

Lipsa unor venituri ridicate destinate consumului este agravată de faptul că în anumite situații rezidenții preferă să investească în alte comunități sau să se deplaseze în comunele sau centrele urbane apropiate pentru cumpărături, achiziția unor servicii și petrecerea timpului liber.

Deși populația școlară asigură viabilitate școlii, iar abandonul școlar este nesemnificativ, numărul absolvenților care continuă studiile este relativ redus, și nu există o conectare a orientării profesionale cu nevoile pieței locale de muncă.

O altă problemă o reprezintă slaba conștientizare a avantajului conectării fenomenului cultural local la procesul de dezvoltare locală, prin integrarea culturii și tradițiilor locale cu fenomenul economic, comercial și de maeketing teritorial.

3.5.2. Factorii strategici cheie

(aceştia sunt factori care vor afecta comunitatea pe o perioadă lungă de timp şi de o manieră determinantă):

FSC
Integrarea şi valorificarea resursei umane la nivel comunitar
Dezvoltarea şi utilizarea avantajelor competitive la nivelul economiei locale
Capacitatea administrativă

Integrarea şi valorificarea resursei umane la nivel comunitar: valorificarea resursei umane în plan local, prin creşterea atractivităţii economice şi reţinerea sau remigrarea forţei de muncă locale. Crearea condiţiilor economico-sociale de valorificare a capacităţilor locale – populaţie în vârstă de muncă şi populaţie tânără la nivel semnificativ, forţă de muncă emigrată în străinătate.

Dezvoltarea şi utilizarea avantajelor competitive la nivelul economiei locale: realizarea inteligentă de grupări economice locale care prin complementaritate pot valorifica superior resursele, producţia gricolă primară, dar şi cultura şi tradiţiile locale. Este important ca odată cu dezvoltarea agriculturii să se dezvolte şi sectorul zootehnic şi de prelucrare a produselor acestor activităţi în plan local, prin iniţiative private şi stimularea cooperării între producători. Aceasta este premiza unor câştiguri mai mari şi a unei mai bune ocupări a forţei de muncă.

Capacitatea administrativă: comuna poate să îşi dezvolte o capacitate de dezvoltare comunitară capabilă să îi ofere avantaj competitiv (prin investiţii în calitatea administraţiei locale, a serviciilor publice oferite şi în dezvoltarea activităţii comunitare).

3.5.3. Dezvoltarea viziunii comunității comunei Chieșd (2015-2020)

Viziunea presupune definirea ”viitorului dezirabil” al comunei Chieșd, modul în care se dorește să arate comuna pe termen lung. Este vorba despre:

-modul în care comunitatea se raportează la proprii cetățeni (ce le oferă în mod esențial acestora)

-valorile principale ale comunității

Cetățenii comunei susțin că peste cinci ani, comuna Chieșd va avea o infrastructură dezvoltată, o orientare agro-industrială a economiei, cu investitori din și din afara comunei. Locuitorii și comuna se vor îmbogăți, tinerii se vor întoarce acasă, economia locală va asigura salarii comparabile cu cele din străinătate, urmând ca peste zece ani să se înregistreze o creștere economică, să se modernizeze infrastructura și să se construiască unități industriale de prelucrare pentru a crea cât mai multe locuri de muncă, iar pe ansamblu traiul va fi unul mai bun.

Printre valorile care guvernează comunitatea Chieșd, se numără: hărnicia, opsitalitatea, pluralismul, inițiativa locală, incluziunea, responsabilitatea socială și democrația participativă.

În concluzie, viziunea comunei Chieșd pentru 2015-2020 se poate rezuma astfel:

”Chieșd, o comunitate dinamică și incluzivă, care oferă locuitorilor săi un nivel de trai ridicat, capabilă să ofere condiții bune investitorilor în vederea unei dezvoltări locale durabile, bazate pe producția agricolă locală”

3.5.4. Identificarea avantajelor comparative și competitive

Teoria avantajului competitiv (M.Porter) ajută la înţelegerea a cum se pot crea situaţii economice avantajoase prin dezvoltarea şi exploatarea avantajului competitiv local, nu numai a celui comparativ, care apoi să fie incluse în planurile de dezvoltare.

Avantajul comparativ al unui teritoriu este determinat de factori care, în general, sunt greu de influenţat sau de schimbat: amplasament, terenuri, resurse naturale, forţa de muncă şi populaţia locală. Comuna Chieșd prezintă următoarele avantaje comparative:

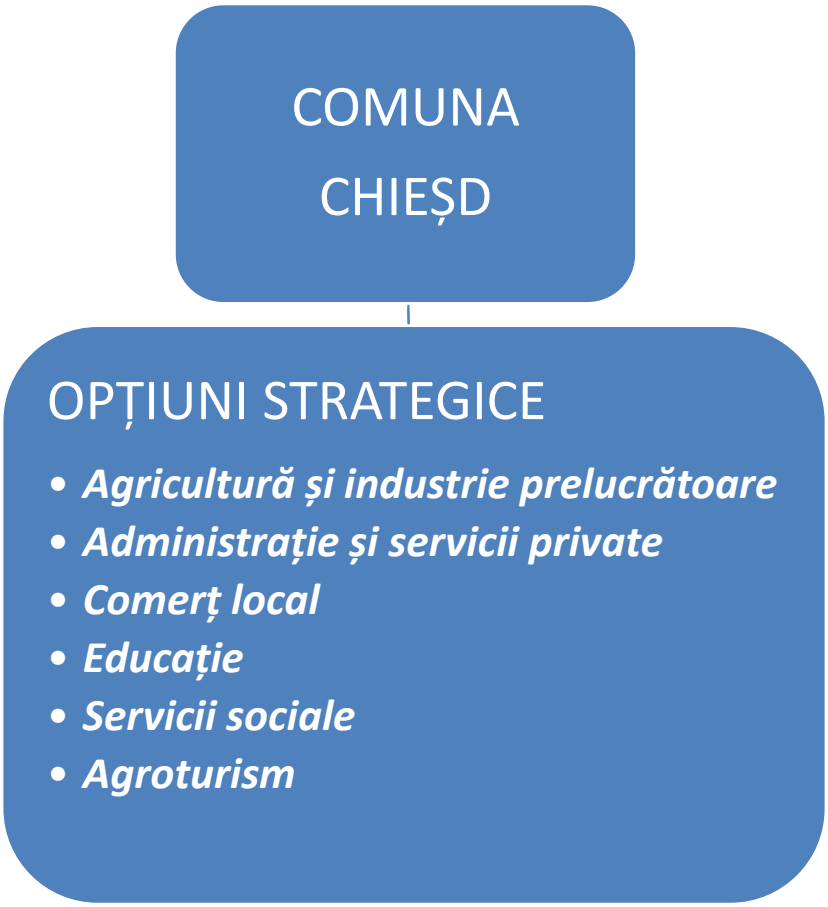
- Relief și climat bune pentru agricultură
- Populație tânără și stare bună de sănătate
- Rezerve de cărbune și probabilitatea ridicată a existenței apelor termale, existența izvor cu apă minerală.

Avantajul competitiv al unui teritoriu este determinat de puterea unor grupări şi combinări de activităţi economice (conglomerate) – concentrări geografice de firme, furnizori şi instituţii partenere interconectate, ale căror resurse, cunoştinţe şi abilităţi, le oferă o poziţie cheie şi chiar supremaţie în domeniul lor de activitate. În această ordine de idei, următoarele elemente pot conferi comunei Chieșd avantaje competitive:

- Experiențe locală în valorificarea prin ferme zootehnice a produselor agricole locale
- Infrastructură de bună calitate

O politică teritorială sănătoasă crează și influențează factori cheie, cum ar fi nivelul de calificare a forţei de muncă, mărimea capitalului şi calitatea infrastructurii. Forţa de muncă ieftină şi necalificată, ca şi materia primă neprelucrată, pot fi oferite de oricine, deci nu cu aceste elemente se poate genera un avantaj competitiv durabil. În schimb forţa de muncă înalt calificată, capitalul şi infrastructura, care se realizează prin investiţii masive şi susţinute, sunt dificil de multiplicat. Dacă alte unități administrativ-teritoriale nu le pot oferi, înseamnă că sunt valoroase şi cu ajutorul lor se poate crea avantajul competitiv al comunei.

3.5.5. Opțiuni strategice

Agricultură și industrie prelucrătoare. La nivelul comunei este important să se dezvolte capacități de colectare și de prelucrare a producției agricole, pentru valorificarea superioară a acesteia și evitarea vânzării ei ca resursă primară. De asemenea producția zootehnică remarcabilă impune dezvoltarea unui sector de procesare a produselor animale și a cărnii în plan local, pentru reținerea forței locale de muncă și crearea de avantaj competitiv. Ulterior se pot crea branduri ale unor produse locale. Comuna trebuie să investească inteligent pentru creșterea atractivității economice.

Aministrație și servicii private. Comuna trebuie să-și dezvolte capacitatea administrativă prin diversificarea misiunilor aparatului propriu dar și prin dezvoltarea de capacități la nivelul sectorului neguvernamental, și privat, în vederea asigurării unor servicii publice de calitate. Deasemenea este importantă creșterea capacității de ccesare de fonduri nerambursabile pentru afaceri locale, infrastructură, cultură, educație, prin stimularea sectoarelor privat și ONG și în cooperare cu acestea.

Comerț. Dezvoltarea și diversificarea comerțului local prin sprijinirea comercianților în diversificarea ofertei, inclusiv prin construirea unui târg săptămânal local și dezvoltarea în paralel a unor servicii, astfel încât populația să cheltuiască preponderent în comunitate și chiar să atragă resurse financiare din afara comunității. Valorificarea unor produse specifice comunei în comerțul local poate aduce avantaj competitiv.

Educație. Sistemul educațional din comuna se poate baza o structură demografică avantajoasă și poate gândi programe de orientare profesională adecvate mediului economic propriu. Cooperarea în proiecte educaționale cu Liceul Tehnologic din Sărmășag poate asigura resurse umane calificate în domeniile agricol și al serviciilor, în cooperare șă în strânsă legătură cu cerințele mediului local de afaceri. Școala se poate implica și în formarea și specializarea adulților, în domenii de interes pentru economia locală. Înființarea unui centru de zi pentru copii este o opțiune importantă cu efecte pozitive în creșterea calității actului educațional, mai ales pentru copiii din familii defavorizate și contribuie la scăderea riscului de abandon școlar.

Servicii sociale. Îmbătrânirea populației, stare de sănătate influențată de activitățile miniere sau de specificul vieții rurale, dar singurătatea datorată emigrarii tinerilor, impun opțiunea înființării unui sistem de îngrijire a vârstnicilor la domiciliu sau în centre de îngrijire. Cooperarea cu instituțiile județene de profil și cu ONG-uri specializate în accesarea de fonduri nerambursabile face posibilă această opțiune stategică. Centrul de zi pentru copii va completa paleta de servicii sociale necesare le nivelul comunei. Încurajarea creării de ONG-uri în plan local ar fi o alegere benefică pentru completarea și diversificarea țesutului social local.

Agroturism. Agroturismul este o activitate care se dezvoltă în corelație cu bunăstarea comunității prin dezvoltarea fermelor agricole. Bunăstarea la rândul ei are și o importantă componentă culturală (există o cultură a bunăstării). În cazul comunei Chieșd, agroturismul se poate dezvolta doar în complementaritate cu fermele agricole locale. Performanța acestui sector depinde de creșterea economiei locale dar și pe integrarea culturii locale (în sens larg: obiceiuri, tradiții, cultură, gastronomie etc. - exprimate de comunitate).
Opțiunea strategică pentru agroturism, activitate cu rol de multiplicare, prin care se pot valorifica patrimoniul imobiliar, produsele locale, obiceiurile, cultura și tradițiile locale, mediul natural și agricultura ca ramură economică, trebuie precedată de clădirea unei culturi specifice. Acest proces se face prin abilitare comunitară, cu implicarea autorităților locale, grupurilor informale și sectorului neguvernamental;asociații de producători, ONG-uri locale.

3.6. Dezvoltarea planurilor operaționale la nivelul comunității

nr.crt.	Obiective strategice	Planuri operaționale
1.	Crearea de noi locuri de muncă, prin încurajarea înființării de activități de prelucrare a produselor agricole locale și diversificării serviciilor la nivel local	a. Înființarea unui centru pentru informare și consultanță pentru IMM-uri, pentru sprijinirea potențialilor antreprenori locali; b. Încurajarea meșteșugurilor locale, prin oferirea de facilități meșteșugarilor, organizarea unui târg săptămânal local cu încutajareacomercializării produselor locale; c. Diversificarea serviciilor de informare și consultanță la nivel local, în domeniile agricultură, turism și afaceri; d. Constituirea unui grup formal (ONG, firma de consultanță) pentru scrierea de proiecte pentru firme, ferme sau persoane din comunitate. e. Stabilirea unui parteneriat cu Liceul Tehnologic Sărmășag, pentru asigurarea școlarizării elevilor în domenii cu relevanță în plan local (inclusiv cu asigurarea practicii la ferme locale).
2.	Dezvoltarea infrastructurii locale, pentru a asigura condiții optime de desfășurare a activităților economico-sociale	a. Asfaltarea străzilor din satul Chiesd și Sighetu Silvaniei b. Asfaltarea drumului județean de acces, varianta ocolire, pe o lungime de 4 km; c. Asfaltarea drumului județean 108 F; d. Introducerea rețelei de distribuție a apei și de canalizare în satele Chiesd, Sighetu Silvaniei, Colonia Sighetu Silvaniei; e. Racordarea comunei la magistrala de gaz metan, din comuna Hereclean prin satul Sălăjeni, com. Bocsa; f. Realizarea unei prospecțiuni pentru identificarea structurilor geologice purtătoare de ape geotermale;

		g. Dotarea optimă și crearea condițiilor bune de învățământ pentru școlile din comuna Chieșd; h. Repararea și întreținerea fațadelor locuințelor colective i. Reabilitarea și modernizarea la Grădinițele din satul Chiesd și Sighetu Silvaniei; j. Înființarea unui centru de îngrijire pentru vârstnici în satul Chiesd ; k. Crearea unui Centrului pentru îngrijirea la domiciliu pentru persoane vârstnice; l. Înființarea unui centru de zi pentru copii; m. Identificarea și punerea în valoare a unor noi surse de apă.
3.	Dezvoltarea producției agricole	a. Dinamizarea activității biroului pentru informare și consultanță în agricultură, cu privire la accesarea fondurilor destinate agriculturii, pentru încurajarea creării de ferme agricole specializate; b. Compatibilizarea calității produselor agricole cu cerințele piației pentru valorificarea în plan local și în activități turistice prin sprijinirea omologării unor produse locale; c. Creșterea producției viticole tradiționale d. Încurajarea cooperării producătorilor agricoli prin crearea de asociații locale;
4.	Creșterea potențialului turismului rural	a. Înființarea unui centru de informare turistică în vederea creării unei culturi a turismului rural, prin informare și mediatizare; b. Încurajarea dezvoltării de servicii de alimentație publică bazate pe produse locale; c. Elaborarea de produse turistice locale, prin integrarea producției agricole locale, culturii locale și tradițiilor;

		d. Valorificarea târgului săptămânal, prin desfășurarea activităților culturale specifice; e. Conectarea programului cultural cu viața economică a comunei; f. Crearea unor produse turistice locale, ca premiză a dezvoltării activităților de turism rural. g. Întocmirea unei strategii privind patrimoniul cultural, tradițiile și obiceiurile locale.
5.	Conservarea mediului, protecția și valorificarea patrimoniului natural	a. Educarea ecologică și informarea în permanență a cetățenilor, prin realizarea de întâlniri periodice, informarea prin anunțuri, pliante, panouri publicitare; b. Reamenajarea și crearea unor spații verzi în comună. c. Crearea unei zone protejate în zona unde crește laleaua pestriță. d. Încurajarea plantării versanților cu terenuri degradate, care prin denudare creează pericol de inundații.

Tabel 34: Obiective strategice și planuri operaționale

Succes în implementarea Strategiei de dezvoltare!